

12. k o n g r e s z s m s KRŠKO '86

občina krško

NAS GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

MLADINA

Kongresna izdaja — številka 1, Krško 04. aprila 1986

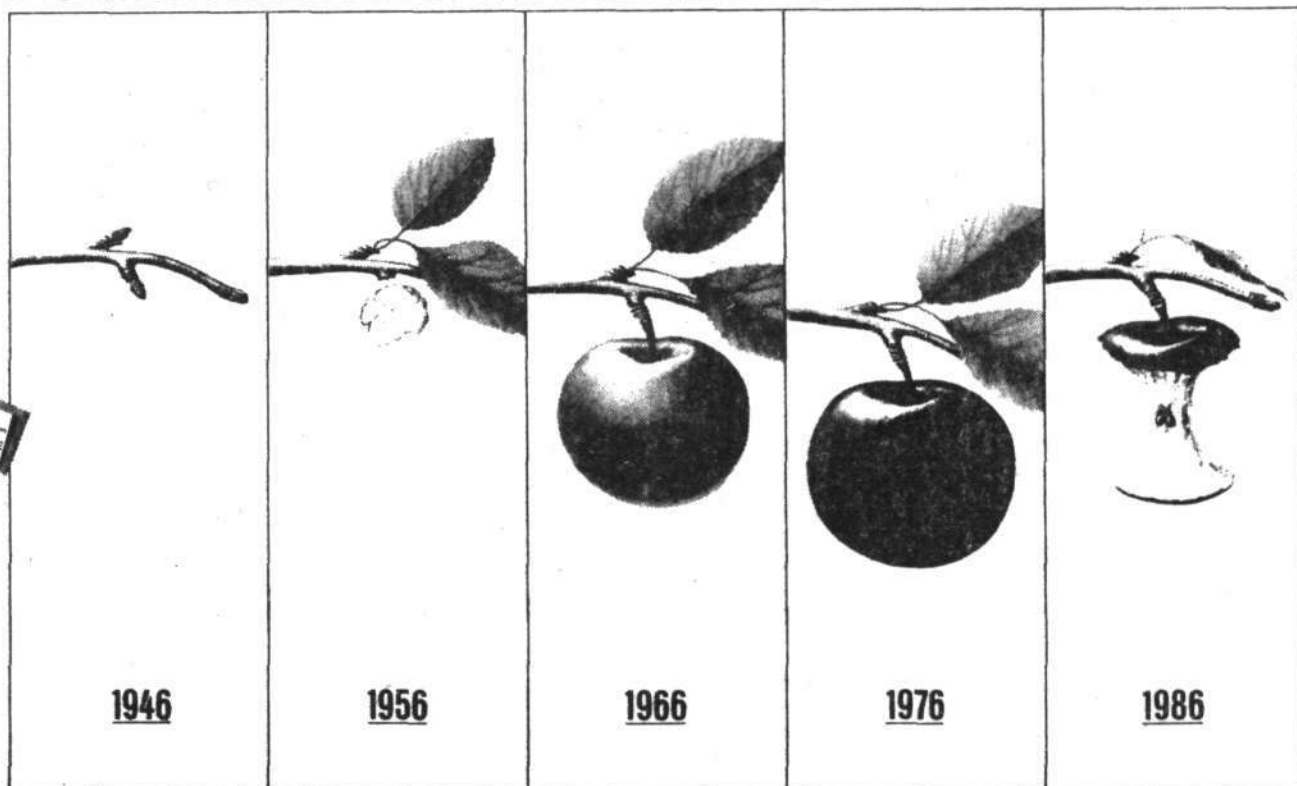
Veseli in počaščeni smo, da bo XII. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije potekal prav v Krškem, v središču naše občine, za katero bo to nedvomno najpomembnejši družbenopolitični dogodek v njeni novejši zgodovini. Prav zato naj bo dobrodošlica, ki vam jo izrekam, tudi v imenu vsega Posavja, še toliko bolj prisrčna! Če naj razumemo odločitev slovenske mladine, da oceni svoje štiriletno delo, da predstavi svoje probleme ter nakaže in zahteva poti za njihovo reševanje prav med nami kot posebno priznanje, vidim v njej tudi svojevrstno simboliko. Kajti prav pri nas se je kolo napredka po zmagovitem zaključku narodnoosvobodilnega boja in revolucije zavrtelo tako hitro kot le malokje. Prav v Posavju so mlade generacije s svojim zagnanim delom k temu prispevale pomemben delež. Na to zrelo in ustvarjalno mladost smo lahko še posebej ponosni v krški občini, saj smo z njo v enainštiridesetih svobodnih letih zaostalost uspeli odpraviti in se lahko pohvalimo, da smo postali dobro razviti na gospodarskem in vseh drugih področjih, da smo ob tem temeljito preobrazili naše celotno življenje in hkrati ustvarili pogoje, da lahko v sedanjih časih vendarle zremo z optimizmom v prihodnost. Naj bo torej vaš kongres tudi simbolično priznanje krški in posavski mladini.

V priprave na XII. kongres ZSM Slovenije se nas je vključilo veliko. Bremena, ki si jih je z organizacijskimi deli naložila občinska konferenca, smo pomagali po svojih močeh lajšati tudi starejši; z nasveti in neposredno, delovno. Velika je bila pomoč številnih delovnih organizacij in ustanov, pomemben delež bremen sta prevzela Skupščina občine Krško in njen Izvršni svet. Vse to naj bo dokaz, da smo se želeli izkazati kot dobri gostitelji in da imamo vaš kongres tudi za svojega. Prav zato bomo zadovoljni, če se boste med nami dobro počutili, če boste potrdili, da smo v naših prizadevanjih, da bi vam zagotovili čim boljše delovne pogoje, uspeli.

Pričakujemo, da bo vaš dvanajsti kongres prinesel slovenski mladini prave delovne usmeritve, v njeno in naše skupno dobro, ter da bo dal mladim krške občine in Posavja nov polet!

Zatorej še enkrat — **DOBRODOŠLI MED NAMI!**
PREDSEDNIK ORGANIZACIJSKO-TEHNIČNEGA ODBORA
XII. KONGRESA ZSMŠ
PREDSEDNIK SO KRŠKO
BRANKO PIRC

TUDI PRIHODNOST NI VEČ TISTO, KAR JE BILA VČASIH

RAČUNALNIŠKI DNEVI V KRŠKEM

Kot spremljajoča prireditev ob 12. kongresu ZSMS potekajo te dni v Krškem računalniški dnevi. Začeli so se 31. marca, zaključeni pa bodo 6. aprila, zadnji dan kongresa. Prostor za to prireditev je organizator, Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, dobil na OŠ Jurija Dalmatina v Krškem.

Program obsega:

— razstavo in prodajo računalniške literature in priključkov (Mladinska knjiga);

— razstavo in demonstracijo računalniške strojne in programske opreme (tudi demonstracije delovanja računalnikov z uporabniškimi programi);

— igralnico za otroke starosti 5—7let

(Cicibanova abeceda, ciciban šteje, ciciban računa, sestavljanke);

— demonstracijo in spoznavanje računalnikov SPECTRUM, C-64, ORIC-NOVA 64;

— prikaz delovanja večjih računalnikov;

— računalniško učilnico (predstavitve mreže PARTNER in 15 hišnih računalnikov, učne ure za učence 7. in 8. razredov ter srednjega usmerjenega izobraževanja),

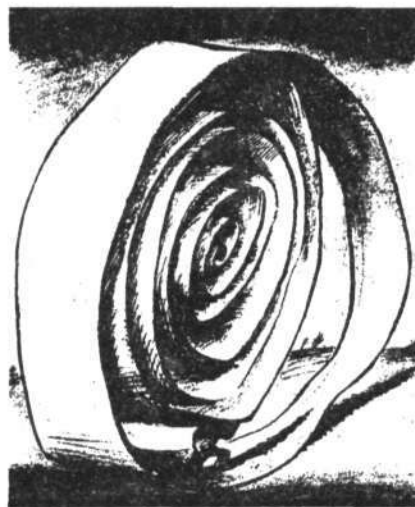
— predavanja in posvetovanja.

Čas prireditev:

— petek, 4. 4. in sobota, 5. 4. od 9. do 18. ure,

— nedelja, 6. 4. od 9. do 14. ure.

NOVI ROCK NA 12. KONGRESU(!?!)

»Zavzemamo se za ustvarjanje takšnih pogojev v množični kulturi, da se z njimi lahko uvede množična glasbena in vsaka druga dejavnost, ki je usmerjena v kritiko komercializirane in uradniško sterilne množične kulture in je kritična do družbenih proizvodov sploh...« »Alternativna, inovativna proizvodnja, predvsem pa množična kultura... je potisnjena v stran. Da so pri tem prizadeti predvsem mladi ljudje, ustvarjalci in publika oz. mladinska kultura, je jasno«.

iz dokumentov 11. kongresa ZSMS

...in seveda je bil »kulturni program« tedaj konvencionalen. Tokrat bo precej drugače: novi, »alter« rock in video kot reprezentanta najbolj vitalne mladinske kulture — bosta v

jedru »spremnih prireditev« mladinskega kongresa — začeni s Pankrti — danes že »klišičnimi« pionirji punka pri nas, in njihovim kantavtorskim vzporednikom predhodnikom Markom Brecljem; na drugem koncu programskega spektra koncerta pa stoji populističen Agropop, v svojih najboljših trenutkih iskriča parodija pop klišejev. Vmes pa — najmlajša generacija alter-rockovskih producentov — »dekliski« bend Tožibabe, znan s »hardcorovske« plošče »Tu smo, vaši nismo«, pa združevalci industrijskega zvoka in punka — Masaker iz Maribora, in končno, a sploh ne nazadnje — Gasterbajtrs iz okolice Krškega, ki močno presegajo lokalnost, in se z inventivnostjo in prvinsko energijo odtegujejo žanrskim klasifikacijam... Poleg teh skupin, ki jih je izbral ŠKUC-ov G.A.G. (glasbeni agit-prop), se bo predstavilo tudi več krških skupin v programu, ki se bo dogajal od 18. ure dalje. Hkrati bo potekal video-program in »interni« prenos dogajanja na veliki video-ekran.

Novi rock je torej »prodrli« na kongres natančneje: na trg pred kongresno dvorano. Je s tem konec protislovja, »razkoraka« med programom in stvarnostjo? Kje neki. »Kongresni« koncert ne bo zgradil ali obnovil nobene koncertne dvorane; ne bo spremenil »zabavnega« programa televizije (razen nekaj minut neposrednega prenosa), ne bo razbil prevlade (malo) meščanskih vrednot in vsebin v popularni glasbi — pa tudi njegov učinek na kulturni profil delegatov je negotov... »Kongresni« koncert bo kvečjemu praktična manifestacija — in morda (še posebej) v primeru slabega vremena — zaostritev protislovja in »razkoraka«.

ŠKUC-G.A.G.

KULTURNI PROGRAM OB 12. KONGRESU ZSMS

Četrtek, 3. 4. 1986

ŠPORTNA DVORANA LESKOVEC

19.00 — nastop skupine BABY MÜLLER iz Zah.

Nemčije

20.00 — koncert zagrebške skupine PARNI VALJAK

22.00 — zaključek koncerta

Petek, 4. 4. 1986

TRG MATIJE GUBCA (pred DKD Edvarda Kardelja)

14.00 — tonska vaja za glasbene skupine

16.00 — glasba iz ozvočenja

16.30 — pihalni orkester

16.50 — mladinski pevski zbor

17.05 — folklorna skupina Boštanj

17.25 — folklorna skupina Senovo

17.45 — plesna skupina Gazela (Leskovec)

18.00 — plesna skupina Hit (Sevnica)

18.15 — glasbena skupina Pred remontom

18.30 — glasbena skupina Orkan

18.45 — skupina Objem (Šentjernej)

19.05 — skupina Polska malca (Krško)

19.20 — ZAČETEK OSREDNJEGA PROGRAMA (do oca 23.00)

Pankrti

Agropop

Gasterbajtrs

Tožibabe

Masaker

Presek

Sobota, 5. 4. 1986

STARI HOTEL SREMIČ (prostori TCP Djuro Salaj)

09.00 — začetek video programa

12.00 — zaključek video programa ŠKUC Ljubljana

15.00 — video program

16.00 — glasbeni koncert Slovenijatrupo

17.00 — gledališka skupina iz Celja

18.00 — podelitev priznanj za keramične in literarne prispevke

18.15 — predstavitev najboljših literarnih prispevkov

18.30 — literarni večer LK Beno Zupančič in člani Književne mladine Slovenije

20.00 — plesni program (Studio Celje)

21.00 — nastop udeležencev brežiškega festivala akustične glasbe z gostom (M. Breclj?)

PROSVETNI DOM BREŽICE

17.00 — Slovenski festival akustične glasbe gost: Jani Kovačič

Nedelja, 6. 4. 1986

11.00 — koncert Rendez-vous SENOVO

18.00 — koncert Rendez vous KRŠKO

ANKETA MED DELEGATI ZA 12. KONGRES ZSMS

BRIGITA RADEJ — ŠTUDENTKA 3. LETNIKA PRAVNE FAKULTETE

Kaj mislim o kongresu, bom lahko povedala, ko bo končan oz., ko bomo videli, kaj bodo mladinci imeli od njega. Doslej nisem imela občutka, da smo s kongresom kaj pridobili — mogoče nadaljne usmeritve, ki pa se ali pa tudi ne uresničujejo. Veliko preveč se govori o vprašanih, ki bazo ne zanimajo. Vprašanje je, koliko so vredne kongresne razprave — ali niso le besede izrečene v zrak. Vse to bo jasno, ko bo kongres končan.

Tudi občutki povezani z odhodom na kongres so povezani z rezultati, ki jih bo dal. Zankrat mislim, da je vredno iti in povedati

kaj misliš. Zame bi bil kongres predvsem srečanje delegatov in pogovor o konkretnih problemih in seveda iskanju rešitev. S tem v zvezi mogoče pripomba, da je povprečnemu mladincu na te dokumente skoraj nemogoče dati pripombe, ker so le-te napisane za raven funkcionarjev RK ZSMS.

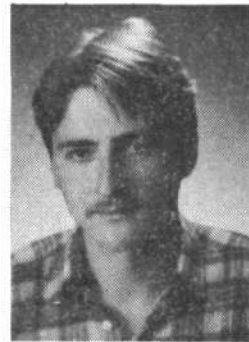
Sama bom na kongresu razpravljala o odklonskem vedenju mladih. Mislim, da o tem mladinska organizacija vse premalo govori, sploh pa naredi. Tudi ti mladi so člani ZSMS.

MARJAN BERGANT — STROJNI TEHNIK V KEMIČNI INDUSTRIJI KAMNIK

Zelo me zanima samo delo kongresa, saj bo to prvi kongres, na katerem bom aktivno sodeloval. S tem, ko grem na kongres bom lažje spremljal uspehe in neuspehe v obdobju med kongresoma. Seveda pomeni biti delegat za kongres, enako kot če rečemo biti glas mladih svoje občine.

Na kongresu bom diskutiral predvsem o problemu množičnosti. Na to temo smo imeli javno razpravo v naši delovni organizaciji. Zavzeli smo določena stališča, ki jih mislim, posredovati na kongresu v obliki referata.

Na prejšnjem kongresu nisem bil, bil pa sem že na mnogih seminarjih. Menim, da bo šlo tudi na kongresu predvsem za izmenjavo mnenj in stališč. Sam se bom držal predvsem svoje

teme, saj najlažje razmišljam o eni stvari, a o tisti kar se da poglobljeno.

Menim, da sam kongres ni dovolj močan, da bi se mladina uveljavila s svojimi stališči, vse je odvisno od Občinskih konferenc in Osnovnih organizacij oz. od njihovega dela v obdobju med kongresoma.

Usmeritve se zelo ponavljajo, predvsem zaradi neizpolnjevanja zadanih nalog. Sam kongres je precej odmaknjen od mladih. Večina ve le to, da kongres bo, ne ve pa, kaj se bo obravnavalo. Krive so tudi javne razprave, ki so največkrat izpeljane le v ozkih krogih forumov. Navkljub vsem pa povprečnega mladince kongres sploh ne zanima. Dovolj jim je, da plačajo članarino in da pridejo na kakšen sestanek. Ta povprečnost izhaja predvsem iz tega, da mladinska organizacija ni tisto, kar bi morala biti, isto velja tudi za sindikat. Gre za frontnost, vendar ne za takšno kot sem jo prej omenil.

Damjan Gladek

SO KONGRESI (SPLOH) POTREBNI?

(anketa s študenti Filozofske fakultete v Ljubljani o XII. kongresu ZSMS v Krškem)

A. K.

● *Kakšno je tvoje mnenje o kongresih in podobnih srečanjih predstavnikov mladine? V začetku aprila bo že XII. kongres ZSMS.*

Mislim, da če že pride do nekih besednih zaključkov, da bi se morali ti tudi realizirati v praksi. Sicer pa bolj malo spremljam dogajanje...

● *Na tem kongresu se bo dosti govorilo o »študentskem vprašanju«.*

Ja, težko je reči, če se bo karkoli spremenilo.

● *Kaj pravzaprav pojmuješ pod izrazom »študentsko vprašanje«?*

(malo zmedena) ... materialno in sploh... Verjetno ti ne bom dosti pomagala — trenutno lahko mislim samo še na izpite...

L. B.

● *Meniš, da bo kongres mladine prinesel kaj sprememb?*

Mogoče pa bodo kaj spremenili, saj se mora začeti že kaj tudi spreminjati.

● *Ali v tvojem kraju že čutite »predkongresno mrzlico«?*

Verjetno je v samem Krškem tega več, pri nas v Brežicah doslej še ni bilo nevmakšne propagande. Res pa je tudi, da sem doma samo čez konec tedna... Aja, po radiu sem slišala, da bo ob tem času tudi koncert glasbenih skupin.

A. M.

● *Kaj pričakuješ od XII. kongresa ZSMS? Tako malo spremljam ta dogajanje, sem tako v izpitih! Res, nisem na tekočem. Kakšnih posebnih problemov pa tudi nimam, saj stanujem doma.*

● *Misliš, da bodo rešili (ali vsaj reševali) t. im. »študentsko vprašanje«?*

Ja, najbrž bi bilo prav, da bi povišali štipendije. Saj pravim, morala bi vprašati takšnega, ki ima več problemov. Jaz jih nimam. Aja, več na faksu bi bilo dobro, če bi organizirali menzo...

● *Pa vendar — verjetno bi lahko kongres vplival na reševanje še drugih problemov študentov?*

Mogoče bi morali zagotoviti boljše materialne osnove po študentskih domovih. Vprašanje pa je, če to, kar predlagaš, tudi uresniči. Kdo sploh izvaja vse to? Zdi se mi, da govore o odgovornosti preveč na splošno, ni pa ljudi, ki bi za njo stali.

N. M.

● *Si že slišala za to, da bo prihodnji mesec kongres slovenske mladine?*

Ja vem, da bo zdaj kongres. To mi nič ne pomeni, saj itak nič ne dosežeš. Za kaj se gre, vedo le tisti, ki so na kongresu, ostale mladine pa ne zanima. Bila sem predsednica OK mladine in sem to opazila.

● Čemu takšen pesimizem?

Govorim iz lastnih izkušenj. Mladih družbeni problemi ne zanimajo. Vsak skrbi samo zase. Včasih je tudi nekaj predlogov, toda v odločilnih trenutkih npr. na sestankih z odgovornimi, ki bi jih lahko realizirali, se »držijo nazaj«.

● Kaj pa meniš o »študentskem vprašanju«? Sprememb ne bo. No, pa saj sama veš — luksuznega življenja si študent nikoli ni mogel (in si tudi ne bo mogel) privoščiti, razen če kje ne dela. Toda potem trpi študij...

Š. M.

● Kaj pričakuješ od XII. kongresa mladine Slovenije?

Predvsem, da bi prešli od besed k dejanjem. ● Kako je z delovanjem OO ZSMS na FF? Tu me moti predvsem to, da so sestanki sklicani ob tako čudnih urah, da res ne moreš priti, tudi če bi že hotel.

● V zvezi s »študentskim vprašanjem« — kaj bi se dalo tu narediti?

Ne bi ti vedela povedati. ● Misliš, da so kongresi potrebni? Ja, kakor kdaj. Nekateri stvari se da spremeniti, drugih spet ne — vse je odvisno od denarja.

J. S.

● Kaj pa ti pričakuješ od XII. kongresa ZSMS?

Jaz pričakujem, da bo že končno prišlo do revolucije.

● Meniš, da bodo rešili »študentsko vprašanje«?

Ne verjamem. ● Imaš morda kakšen predlog v zvezi s tem? Ja. Da se uvedejo privatne šole, klasične gimnazije; da se ukine Usmerjeno izobraževanje in nasploh to poneumljanje oz. usmerjanje ljudi; da se poveča financiranje šolstva, da se le-to bolje organizira, kot se to počne danes. Predvsem pa bi bilo potrebno reševati prostorske probleme univerz (npr. AGRFT, pa Biotehniške univerze...).

● Ali se da na forumu, kot je kongres mladine, rešiti tako kompleksna vprašanja?

Kaj jest vem... Sploh pa mislim, da Mladinska organizacija ne obstaja, in da je to le hipotetična konstrukcija oz. podaljšana roka SZDL. Dokler ne bo MO neodvisna, dokler bo takorekoč gojišče bodočega političnega kadra, kjer so onemogočene kakršnekoli iniciative... Močno dvomim. (Poglej samo kako SZDL kar naprej zavira delovanje mladinskih medijev — Mladine, Tribune, RA Študent...) Mislim, da bi bil za normalen kulturni razvoj mladine potreben kulturni center, v katerega bi se vključevale vse (sub)kulture. Trenutno je vse razbito, saj je kultura totalno finančno onemogočena. Za sam obstoj potrebuje ogromno energije, namesto da bi se ukvarjala z bolj »ustvarjalnimi stvarmi«. (Ni čudno, da se dela po nekih čudnih ilegalnih kanalih, preživljajo se s prodajami plošč ipd.)

O. S.

● Prihodnji mesec bo kongres slovenske mladine...

Meni se zdi, da bo tako, kot ponavadi — živo nakladanje. Seveda bo nekaj zagretih, ampak bodo dobili tak tuššš, da bo takoj po njih. Predstavniki drugih DPO (predvsem starejši) ne bodo popustili. Rekli bodo, da se moramo organizirati, čeprav bodo s tem imeli v mislih, da se naj »ohladijo« in sprijaznijo s situacijo. Saj veš — večni prepad in nerazumevanje med generacijami.

Š. K.

Mislim, da sploh ni prave informiranosti, o čem sploh diskutirajo, kakšni so sklepi itn., na

takšnih in podobnih srečanjih predstavnikov mladine.

Opazia pa sem, da so na vodilnih položajih samo »stari«, ki sploh ne vedo za dejanske probleme mladine.

O problematiki študentov pa menim, da je tudi na tem kongresu slovenske mladine ne bodo rešili, ker se je (trenutno) rešiti sploh ne da. Kaj pa naj bi sploh reševali, ko pa je najprej treba rešiti naše gospodarstvo, saj ravno od tod izvirajo težave študentov (visoke cene prehrane, stanovanj...).

B. Z.

● Prihodnji mesec bo kongres mladine Slovenije v Krškem...

Sploh nisem informirana. ● Ali si skušala kaj poizvedeti o tem?

Ne, ker me niti ne zanima. Veš, na zadnjem sestanku mladinske organizacije sem bila v osmem razredu osnovne šole.

● Kaj pa meniš o »študentskem vprašanju«?

Sploh ne vem, kaj je to. In še pogovor s predsednikom OO ZSMS na Filozofski fakulteti.

● Kaj pričakuješ od XII. kongresa mladine v Krškem?

Nič. ● Pa vendar... O »nečem« bodo diskutirali.

Vsaka stranka, ki jih pri nas ni, določa smernice, in ugotavlja, katere so bile uresničene, katere ne. Pri nas imamo DPO-je, ki usmerjajo ljudi. Smisel je enak.

● Ali to potemtakem velja tudi za Mladinsko organizacijo?

Tako je, s tem, da je MO v tem trenutku še veliko bolj maskirana kot ostale.

Mala anketa

KAJ PRIČAKUJEM OD BLIŽAJOČEGA SE KONGRESA ZSMS

Nekaj misli učencev SŠ Krško

Do sedaj so se mi zdeli vsi kongresi »brezvezni«, zdaj pa, ko sam sodelujem pri tem, mislim, da bi nekaj morali narediti, predvsem na področju usmerjenega izobraževanja. Narediti bi morali predlog »reforme reforme« izobraževanja.

Mislim, da bi se morali dogovoriti, da bi imeli učenci v srednjih šolah več praktičnega pouka, saj je program brez tega preveč zahteven.

Mislim, da je to izredno pomemben kongres, kajti na njem se bo odločalo tudi o naši usodi. Zato pričakujem večji vpliv mladine tudi na drugih področjih.

Moje mnenje je, da je ta kongres eno samo za pravljanje časa. Mogoče zato, ker s tem nisem seznanjena, veliko me pa tudi ne zanima.

Mislim, da mora vsak prebivalec Krškega sedaj vedeti, da bo aprila pri nas kongres ZSMS. Tu bo nekaj žolčnih razprav (vsaj morale bi biti). Gre predvsem za pomoč mladim.

● Imaš morda kakšen predlog, kako to spremeniti?

Če bi dobil Nobelovo nagrado...

● Zakaj je situacija takšna, kot je?

Dokler vertikalen in horizontalen položaj ZSM v naši družbi ne bo popolnoma jasen, dokler bo ZSM samo odskočna deska za bodoče politike, bo tako, kot je, in še slabše. Mladina v naši družbi ne odloča, ampak odloča nekdo (?) v njenem imenu.

● Kaj pa meniš o zasedbi predstavnikov mladine?

Ne morem se spuščat v to. Zdi se mi, da je situacija na tem nekoliko boljša. Nekoč so bili na položajih »mladinci« stari nad trideset let, kar pa ne pomeni, da so ti danes kaj boljši od tistih. Mislim, da že sam vonj po oblasti in položaju prevzame še tako močno osebo, in jo spremeni v okorelega delegata.

● Razreševanje študentskega vprašanja je sestavni del tvojega dela. Imaš kakšne predloge v zvezi s tem?

Edino jasno je to, da študenti ne najdemo sebe v MO. Tako kot je formulirana ta organizacija, nam ne ustreza. Ljubljanci so se v tem času toliko spametovali, da sedaj niti ne poskušajo nič spremeniti, ker mislijo, da se dajo doseči bistvene spremembe samo z rušitvijo sedanjega sistema in izgraditvijo novega. To pa se zdi v tem trenutku vsem »znanstvena fantastika«.

P. s.: Tehnico pravičnosti držim v roki, utiči naj pa »Bog« razdeli. Izrekati sodbo ni moja naloga: poročevalec za prošnje sem, torej — poročam.
Natalija Mikec

Od kongresa pričakujem, da bi našli rešitev za veliko brezposelnost med mladimi.

Na tem kongresu se bodo mladi pogovarjali o svojih težavah v današnji družbi, ki niso majhne. Sprejetih bo veliko sklepov, narejenega pa bo zelo malo. To se dogaja povsod. V naši družbi smo navajeni obljub, ki se večinoma ne uresničijo.

Mislim, da se bodo na kongresu pogovarjali več, kot bi bilo potrebno. Bolj so potrebna dejanja kot pogovori.

Ne vem, o čem bodo odločali in sklepali na tem kongresu, vendar vem, da s temi sklepi ne bomo vsi zadovoljni.

Če nič drugega, bodo vsaj mesto očistili, ki ni prav čisto. Veliko ne pričakujem od kongresa, ker na večini kongresov samo govorijo in bolj malo storijo.
Učenci Srednje šole Krško

NEKAJ UGOTOVITEV IZ ANKETE O MLADIH

UVOD

V preteklem šolskem letu smo učenci naše šole izpolnjevali anketo. Pobudo za sestavo vprašalnika je dala ZSMS, avtor je tov. Mamilovičeva iz SŠ Brežice. Pri izvedbi na naši šoli sta sodelovala tov. Kastelčeva in tov. Mirt, podatke pa so zbrali nekateri učenci 3. AK razreda.

Vprašalnik je zelo obsežen, saj obsega o šolanju 13 vprašanj, o prostem času 14, o informiranju 9 ter 26 vprašanj o družbi in politiki. Posredujemo vam rezultate in ugotovitve z zadnjega področja. V teh predkongresnih dnevih pogosteje vprašujemo, kaj mladi mislijo o družbi, v kateri živimo. Poglejmo najbolj značilne in najbolj zanimive odgovore, ki jih je zapisalo 10% učencev SŠ Krško (OD II. do IV. letnika).

Kdo je kriv za sedanje zaostreno gospodarsko stanje pri nas?

Mladi so kritično uprli prst na vlado oziroma na vodstva družbenopolitičnih organizacij (50%), sorazmerno veliko pa jih meni (38%), da smo krivi vsi skupaj po malem.

— kolikšni meri tvoje delovanje in razmišljanje vpliva na razvoj družbe in razreševanje sedanjega stanja?

Mladi so ob tem vprašanju izrazili svojo nemoč (62%), kljub temu jih tretjina le misli, da imajo delen vpliv na dogajanje v družbi (32%).

— Kaj ti pomeni članstvo v ZSMS?

Polovica anketirancev meni, da to ni nič posebnega in le 15% vidi možnost, da skozi mladinsko organizacijo lahko rešuje problematiko mladih in uresničuje svoje interese. Odgovor nas pravzaprav ne preseneča, če se spomnimo, kako malo mladih je iskreno ogretilih za aktivno delo v ZSMS.

— Se strinjaš z načinom sprejemanja v ZSMS?

Večina je s tem načinom zadovoljna, vendar jih četrtina (26%) misli, da bi morali sprejeti le tiste, ki bi to želeli.

Ta odgovor se ujema s pobudami, da bi sprejemanje v mladinsko organizacijo spremenili.

Kako mladinska organizacija rešuje interese mladih?

Zanimivo je, da ima kar četrtina vprašanih učencev idealno mnenje o svoji organizaciji. 26% jih odgovarja, da ZSMS uspešno rešuje probleme mladih. Več kot polovica (56%) pa

jih ocenjuje, da sicer dela v interesu mladih, a premalo angažirano in uspešno.

— Na aktualno vprašanje, kaj meniš o nacionalizmu, so se naši anketiranci opredelili takole:

43% jih meni, da je to škodljiv in nevaren pojav, ki ga moramo preseči;

38% vprašanih ne meni nič.

Vidimo, da je precej takih, ki kljub mnogim polemikam v sredstvih obveščanja ostajajo neprizadeti, oziroma nimajo svojega mnenja. To je včasih še bolj neugodno kot imeti nesprejemljivo stališče. Vsekakor kaže to na določeno apatičnost do družbenih pojavov.

— Kje je nacionalizem najbolj prisoten?

Tukaj je bilo možnih več odgovorov. Po mnenju naših učencev ga je največ med delavci (30%) in tistimi brez izobrazbe (30%), veliko pa tudi med študenti in učenci (26%) ter intelektualci (21%). Sicer pa jih več kot polovica (56%) ugotavlja, da je največ nacionalizma na Kosovu.

DRUGI DEL UGOTOVITEV IZ ANKETE «MLADI DANES»

Če smo v prvem delu zasledovali odnos mladih do lastne organizacije in do pojava nacionalizma, si sedaj pogledimo, kaj naši učenci mislijo o organizaciji ZK, o samoupravljanju, o religiji. Vsekakor gre ponovno za sklop zanimivih vprašanj in odgovorov.

— Najprej je tu vprašanje o možnostih razvoja komunizma.

Kar 40% jih misli, da o tem ne vedo veliko, da bi lahko odgovorili, tretjina se je odločila za odgovor, da je komunizem možen v daljnji prihodnosti (33%), četrtina (24%) pa dvomi o takem modelu družbe, saj po njihovem ni uresničljiv.

— Značilne so tudi ugotovitve pojmovanja mladih o organizaciji ZK.

Pridobljeni odgovoru so se v glavnem grupirali okrog dveh mnenj. Skoraj polovica anketirancev (47%) ugotavlja, da ima ta organizacija sicer dober program, vendar ga ne uresničuje v celoti, saj je precej izgubila revolucionarnost. Drugo mnenje, ki zajema 36%, kaže na opredelitev, da je to organizacija, ki zastopa napredne ideje in usmerja družbo v komunizem.

Še bolj so zgovorni odgovori na vprašanje glede lastne vključitve v članstvo ZK.

42% jih odločno odklanja vstop in približno

toliko jih (41%) dopušča možnost, da bi morda nekoč postali komunisti. Zgornji podatek dopolnjuje odgovor na dodatno vprašanje tistim, ki na vsak način odklanjajo vstop v ZK: zakaj?

a) Znotraj ZK je vrsta negativnih pojavov, ki mi niso všeč (15%).

b) Ne želim se ukvarjati s politiko (11%).

c) V naši družini ni člana ZK, zato tudi jaz ne bom.

Morda lahko med temi ugotovitvami najdemo odgovor na pogosta vprašanja in očitke, zakaj tako malo mladih ljudi vstopa v ZK na naši šoli (in tudi sicer).

K omenjenim odgovorom še odgovore na dve vprašanji, ki se dotikata religije.

— Ali verjameš v boga?

Dobra polovica (53%) anketirancev je kategorično odgovorila — ne! Druga polovica vprašanih se je ponovno prepolovila, 23% jih je odgovorilo pritrdilno, 20% pa je izrazilo svojo neodločnost («še sam ne vem»).

— In kaj ti pomeni cerkev?

Največ učencev (38%) se je opredelilo, da je to le kulturni spomenik. Pomembno število odgovorov sta dobili še dve ponujeni možnosti. Za 18% vprašanih je to ena od poti za izkazovanje nacionalne pripadnosti, kar rahlo preseneča, saj v naši republici odločno prevladuje ena veroizpoved in za to izkazovanje ni vidne potrebe. Za 14% pa je cerkev organizacija, ki jo enostavno potrebujejo. Zanimivo je, da je ta odstotek manjši od odstotka verujočih v tej anketi.

(Glej prejšnje vprašanje!)

ZAKLJUČEK

Dobljeni rezultati potrjujejo stališča pedagogov in psihologov, da se pogled na svet (svetovni nazor) intenzivno oblikuje prav v tej dobi odrasčanja. Tako od vseh učencev ne moremo pričakovati, da bi že v teh letih »razčistili« s temi vprašanji, zato je tudi tu eden od razlogov za dvome mladih, ko jim predlagamo vstop v ZK. Starejši revolucionarji bodo oporekali, češ da so se v njihovih mladih letih (čas NOB) mladi zgodaj odločali za napredne ideje. Ob tem najbrž premalo upoštevamo dejstvo, da so takratni dogodki izrazito pospeševali dozorevanje, osveščanje, socializacijo ter sprejemanje idealov.

Ko zaključujem to delno analizo vprašalnika, sem vedno bolj prepričan o naslednjem. Tudi današnja generacija je polna idealov, toda zavedajo se, da sami ideali niso dovolj. Za konkretne želje, interese in potrebe so nujno potrebne tudi čisto konkretne stvari: prostori, objekti, možnosti (beri: družbeni denar). Če k temu dodamo še prenatrpan šolski program, ki pogosto vsebuje tudi mnogo neživljenjskih vsebin in pristopov, je bolj razumljivo, zakaj so mladi danes tako nezainteresirani in apolitični.

Številni vozači, ki se jim vsak dan po zadnji šolski uri tako presneto mudi na vlak, avtobus, samo potrjujejo to domnevo.

Tako lahko verigo sklenemo; sposobni in zavzeti delovni ljudje lahko ustvarijo bogato družbo in samo bogata družba si bo lahko privoščila boljše materialne pogoje za vsebinsko bogatejšo življenje — tudi mladih ljudi. Krško, marec 1986

I. MIRT

MLADINSKA ORGANIZACIJA Z NOVO PODOBO

Novogoriška občinska konferenca ZSMS se je za mladinski kongres pripravljala dalj časa, še posebej z obiski po nekaterih osnovnih organizacijah, kjer so se mladi pogovarjali o težavah, s katerimi se vsak dan srečujejo. Delegati, ki bodo predstavili njihova stališča v Krškem so: Srečko Tratnik, Mirjan Pahor, Bojana Humer, Valter Adamič in Radovan Batič, Borut Bašin pa zastopa medobčinski svet severno primorskih občin.

Da bi zvedeli nekaj več o predkongresnih razmišljanjih, smo se pogovarjali z Mirjanom Pahorjem in Borutom Bašinom.

Vodilna misel pogovora se je sukala okrog namena kongresa. Oba sta se strinjala, naj ne bi bil kongres samo zaradi kongresa, ampak naj bi prinesel iztočnico za naprej. Tisto, kar bo povedano, naj bo tudi uresničeno. Zato je Pahor predlagal, da bi si mladina zadala manj nalogo in iztepeljala. Povedal je še: »Mladino bi morali spet združiti z določenimi akcijami, da ne bodo več važni samo osebni interesi. V manjših, vaških krajevnih skupnostih so mladi bolj aktivni kot v mestih, čeprav imajo ti več možnosti. Verjetno bi pritegnili veliko mladih prav s prostočasnimi dejavnostmi, politično delo jih ne zanima preveč, posebno mlajše. Ugotavljam, da mladinska organizacija še zmeraj ni tako pomembna kot ostale družbenopolitične organizacije, vendar se vseeno nekaj, premika. V novogoriški občini prodirajo na vodilna mesta tudi mlajši kadri, predvsem na tista, ki zahtevajo strokovnost.« Bašin je k temu dodal, da se pomlaja le starostna struktura v politični zgradbi občine, do tega prehoda pa na ravni republike in občine še ni prišlo. »Res pa je da če mladi nimajo podpore pri starejših, ne delajo. Mladinska organizacija se še vedno ukvarja bolj z drugotnimi nalogami, ni pa interesa, da bi šli prek do zdaj uveljavljenega načina dela. Če bi mladinska organizacija zahtevala več pravic za svoje člane, bi jo mladi sprejemali bolj za svojo. Danes je ta organizacija del sistema oziroma organizacija, ki mora biti. Morala bi poiskati nek nov izraz, varianto so vsa ta gibanja. Vendar je to vprašanje splošnega priznanja v družbi. Mladino prepovedano zmeraj privlači. Ne mislim, da bi morali delati proti sistemu, ampak, da bi našli neko svojo pot. Taka kot je zdaj nima možnosti hitrega

spreminjanja in tako večkrat onemogoča delo.

Če je kongres del življenja, bi morali obravnavati vse probleme. Večina mladih razume kongres kot delo izbrancev. Obstaja nevarnost, da bo na koncu ostal le kongres, ne pa neka osnova za življenje. Mislim, da bo imelo smisel šele delo po kongresu. Bojim se, da bodo kongresne besede ostale mrtve. Gotov sem, da noben od naših kongresov ne bo tako živ, da bo lahko kaj spremenil. Še vedno se vse vrti okrog starejših generacij, ki niso na vidnem mestu pripravljene reči: »dosti je bilo!«

Sandra Saksida

TUDI MLADI V ŽELEZARNI SMO DALI KOPICO PREDLOGOV NA KONGRESNE USMERITVE

Iz železarne Ravne, tega 6000 članskega kolektiva, kjer je približno polovica mladih se bo kongresa udeležil MILENKO KOBAL, 24 letni ključavničar iz TOZD Energija, sicer pa sekretar koordinacijskega sveta OO ZSMS železarne Ravne. Milenko ni bil naključno izbran za delegata temveč je to potrdil s svojim delom. Prej je bil predsednik v svoji OO ZSMS, potem je prevzel ključno funkcijo pri koordinacijskem svetu, hkrati pa je predsednik komisije za mladinsko prostovoljno delo pri OK ZSMS Ravne. Nisva se pogovarjala o utripu mladih v ravenski OK ZSMS, temveč sva nekaj več spregovorila o predkongresni aktivnosti v sami železarni. Vse OO ZSMS, teh pa je 26, so pretresle kongresne dokumente, dale nanje številne usmeritve. Mlade delavce veliko bolj zanima področje zaposlovanja, ekologije, stanovanjske problematike. Mladi kritično priznavajo, da so se premalo vključevali v vsa ta področja, da je veliko stvari šlo mimo njih. Velik poudarek pa so dali področju ekologije. Ta je namreč za našo krajino še, kako pomembna. Na ekološko temo so se zvrstile številne razprave, mladi so pošiljali protestna pisma organizacijam in ustanovam, ki so neposredno odgovorne za nadaljnjo usodo človeštva.

Mladi v železarni so spregovorili o skrajšanju delovnega časa, pri nas so namreč realne možnosti takšne, da bi to v veliki meri prišlo v poštev za 4. izmeno, za ljudi ki delajo ob nedeljah in praznikih, ob elektro pečeh, ki občutijo v pravem pomenu besede pogoje dela, mraz, vročino, prepih. Pri njih je tudi bolniški stalež

zelo velik. In na takšnih delih in nalogah bi lahko s skrajšanjem delovnega časa zaposlili še dodatne delavce, tudi mlade. Tem, že zaposlenim delavcem pa bi lahko na takšen način vsaj za delček izboljšali humanizacijo dela. To je sicer samo zamisel, ki pa vseeno upamo, da bo naletela na ugoden odmev, tako kot so številne naše pobude in zamisli od plačevanja počitniškega dela dijakom in študentom, o povišanju letnega dopusta pri čemer so bili prikrajšani ravno mladi, o podeljevanju in razpisu nagrad za diplomska in raziskovalna dela srednje in višješolcem ter podobno. To je samo nekaj pobud, ki smo jih obravnavali vzporedno s kongresnimi materiali. Sploh pa mislim in tudi veliko pričakujem, da bo dal kongres določene opremljive smernice za delo mladih v prihodnje. Tu ne mislim receptov, temveč bolj usmerjanje, kajti mladi človek, sploh pa če je še neizkušen si le stežka pomaga včasih iz zagate. Tudi jaz tako ko večina mislim, da bo kongres vendarle naredil določeno prelomnico na področjih, ki so za mlado generacijo ključnega in nenazadnje tudi življenjskega pomena. Silvo Jaš

TUDI AKTIVNOSTI MLADIH SLOVENSКИH ŽELEZARN NOSIJO KONGRESNO OBELEŽJE

Mladi slovenskih železarn, tega velikega giganta metalurške verige so združeni v svet ZSMS, katerega sestavljajo železarne Jesenice, Štore, Ravne ter predelovalci Veriga Lesce, Žična Celje, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana so si svoje letošnje aktivnosti vnesli tudi pečat osrednjega dogodka slovenske mladine — 12. kongresa. Sicer pa so v programske usmeritve vnesli še naprej tesno sodelovanje med koordinacijskimi sveti posameznih železarn in OO ZSMS, čvrste vezi bodo med poslovnim odborom SOZD in ostalimi političnimi dejavniki. Mladi bodo dosledno uresničevali stabilizacijske programe, v zvezi s tem pa moramo dvigniti delovno in tehnološko disciplino s ciljem izkoriščanja delovnih kapacitet in naprav. Mladi bodo spremljali priprave osnov dolgoročnega programa razvoja Slovenskih železarn in njenih članic. Dosledno pa bomo vztrajali in se borili za uveljavljanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela oziroma sistema oblikovanje in delitve sredstev za osebne dohodke v okviru SOZD. Še naprej bomo razvijali sodelovanje z drugimi jugoslovanskimi železarnami, zlasti njihovimi mladinskimi organizacijami s skupnim ciljem krepiti bratstvo in enotnost. Nadaljevali bomo z različnimi oblikami izobraževanja od okroglih miz do debatnih sestankov in obravnavali področja, ki tako ali drugače zadevajo mlade. To bi naj bilo samo nekaj vsebinskih usmeritev za delo sveta ZSMS. Nedvomno pa bo treba stalno spremljati delo in vse dejavnosti na nivoju sveta ZSMS in SOZD, kajti le tako se bo lahko nudila realna slika utripa in življenja mladih Slovenskih železarn.

Silvo Jaš

POROČILA Z JAVNE RAZPRAVE OB OSNUTKU DOKUMENTOV ZA 12. KONGRES ZSMS

Tema: družbene dejavnosti v pogojih krize — družbene dejavnosti kot dejavnik razvoja

Povzetek in glavni zaključki razprave

Čeprav je bil namen razprave osvetliti celotno področje družbenih dejavnosti, je bil glede na kraj razprave in strukturo sodelujočih dan glavni poudarek problemom vzgoje in izobraževanja. Dotaknili smo se naslednjih problemskih sklepov:

- materialni položaj šolstva in družbenih dejavnosti nasploh, s tem v zvezi pa vloge združenega dela kot uporabnika, ki v okviru svobodne menjave dela zagotavlja sredstva za financiranje šolstva in je tudi uporabnik »produktov« šolskega sistema, in kot izvajalca določenih nalog (proizvodno delo, delovna praksa, pripravništvo);

- nekatere napake v zasnovi in pa še večje napake v izvedbi UI;

- planiranje kadrov kot bistveni predpogoj za realno načrtovanje mreže šol in števila vpisnih mest;

- funkcioniranje samoupravnega dogovarjanja in sporazumevanja v okviru SIS.

Predlog kongresnih dokumentov ugotavlja nemoč samoupravnih interesnih skupnosti, ki da niso dejanski nosilci odločanja pri urejanju odnosov med uporabniki in izvajalci. Tudi na tem področju država (pa naj bo to občina, republika, federacija), bolje rečeno državni organi s omejitvenimi ukrepi prevzema vajeti v svoje roke. Temu se je očitno nujno upreti. Pa vendarle bili bi naivni, če bi prisegali samo na politično voljo in akcijo, ki naj SIS da veljavo. Vse bolj očitno je, da bo v samem sistemu samoupravnega dogovarjanja potrebno marsikaj spremeniti. Kritična analiza delovanja političnega sistema se zavzema za povečanje vloge neposredne svobodne menjave dela in s tem tudi neposrednega dogovarjanja med uporabniki in izvajalci. Temu velja pritrditi ob pristavku, da pa vendarle ne kaže instituta uporabnik storitev skrčiti na določeno skupino organizacij združenega dela. Institut uporabnika mora nujno predstavljati tudi širši družbeni interes za razvoj določene dejavnosti. V nasprotnem primeru bo nujno prišlo do anomalij, kot danes prihaja do tega v primeru PIS za vzgojo in izobraževanje. Tu smo priča neenotnim kriterijem pri pripravi učnih programov, kot tudi neenotnim kriterijem pri financiranju šol. Nenazadnje je treba reči, da neposredna svobodna menjava dela, ki je najbolj izrazita pri izobraževalnih centrih v okviru DO, šole spravlja v precej različen materialni položaj. Očitno pa je, da je družba dolžna zagotoviti enako kvaliteto pouka, ne glede na to, za kakšno šolo gre. Nekaj velja reči tudi o sami racionalizaciji samoupravnega odločanja na tem področju. Razpravljanje o tem, da nam razbohoten sistem organizira-

nja IS ne samo na področju družbenih dejavnosti, temveč v vseh oblikah svobodne menjave dela, požre marsikateri dinar, ki bi ga lahko koristneje uporabili v sami dejavnosti. Ne more biti napad na samoupravni sistem. Gre samo za to, da je nujna trezna in pretehtana presoja, kaj nam doličene oblike združevanja SIS (teritorialno združevanje ali združevanje dejavnosti) pozitivnega prinesejo, kaj pa nam to s stališča neposrednega odločanja delovnih ljudi in krajanov prinese negativnega. Ob tem pa vendarle ne pozabimo, da gospodarstvo družbene režije, kot jo imamo, ne prenese brez posledic.

- slab materialni položaj družbenih dejavnosti, ki se manifestira v zastareli opremi, nefunkcionalnih prostorih in nizkih, nestimulativnih osebnih dohodkih ter s tem povezanim pomanjkanjem strokovno usposobljenih kadrov, močno vpliva na kvaliteto dela — posebej je to opazno prav v šolstvu. Če bo združeno delo želelo prestopiti prag tehnološke zastarelosti in zaostalosti, bo nujno moralo vložiti več sredstev v izobraževanje ustreznih kadrov. Dandanašnji položaj pa je na žalost tak, da združeno delo ne opravlja kvalitetno niti tistih nalog, katere je dolžno opraviti: proizvodno delo, delovna praksa, pripravništvo. Materialne možnosti šol še posebej omejujejo kvaliteto strokovne izobrazbe, ki jo učenec v času šolanja pridobi. Zato je nujno oblikovanje in izvajanje kvalitetnih programov delovne prakse in pripravništva, ki naj šolsko znanje obogatijo in ga oplemenitijo s praktičnimi izkušnjami. V OZD, kjer se zavedajo pomena znanja, to tudi kvalitetno izvajajo. Žal so med temi svetlimi primeri tudi taki, kjer se ustrezno potrudijo samo, če gre za učenca štipendista. Še vedno pa je v našem gospodarstvu preveč takih organizacij, ki novega znanja ne potrebujejo oz. vsaj mislijo si, da ne. V teh je za pripravnika, ki je pravkar končal šolanje, malo možnosti že za samo uporabo v šoli pridobljenega znanja, možnosti za poglobljanje znanja, pa so tudi nikakršne. Praviloma se to dogaja v tistih delih gospodarstva, ki živi iz rok v usta na meji gospodarskega preloma, ali pa kljub trenutnim dobrim uspehom zahvaljujoč poceni delovni sili in razmerah na trgu nima razvojnih planov uporabe novih tehnologij. Tako združeno delo že danes, v bodoče pa bo to samo še večji problem, ni zmožno prenašati bremena družbenih dejavnosti. Vendarle vsakršno bistveno krčenje programov družbenih dejavnosti ne bo možno izvesti, ne da bo tako krčenje negativno vplivalo na gospodarski sistem. Ključ izhoda je v bitki za boljše rezul-

tate združenega dela, ki pa jih bomo dosegli le, če bomo več vlagali v raziskovanje in kadre. Tudi ni izhod, da določene družbene dejavnosti (kultura, tel. kul.) proglasimo za manj pomembne in na račun le-teh dodajamo finančna sredstva šolstvu in raziskovanju. Realna rešitev začaranega kroga pa je, da gospodarstvo razbremenimo pokrivanja izgub kroničnih izgubarjev in nenazadnje, da družbeno režijo (upravno, politično in samoupravno) racionaliziramo in tako sproščena sredstva uporabimo za vsekakor produktivnejše namene;

- o napakah in problemih programske zasnove in samih izvedbenih programov UI je bilo zelo veliko izrečenih besed, zato menimo, da naj ZSMS znotraj SZDL sproži politično akcijo in zahteva, da se opravi strokovna analiza slabosti in napak, katero naj opravljajo strokovne institucije. V sami analizi naj se upošteva tudi primerjalni podatki iz ostalih republik in iz tujine, prav tako naj znotraj analize najde mesto tudi mnenje študentov in učencev. Nujno pa naj se onemogoči, da se v strokovno delo vmešava politika s kvaziideološkimi stališči.

Ker smo pred volitvami zahtevamo, da v dila mesto v šolstvu in družbenih dejavnostih nasploh (tu mislimo upravne organe, strokovne svete, strokovni organi) zasedejo ustrezno strokovno podkovani ljudje.

- Ustrezna metodologija planiranja kadrov, ki pa ni izdelana, je predpogoj za realne kadrovske plane, ti pa so predpogoj za načrtovanje ustrezne mreže šol in števila vpisnih mest. Tu bodo strokovne službe v SIS za zaposlovanje in pa kadrovske službe v DO morale opraviti svoj del nalog. Danes pa smo priča pristopa, da na pamet govorimo o velikih kadrovskih potrebah, čemur sledijo ustrezni razpisi. Ko pa pride na vrsto štipendiranje in kasneje zaposlovanje pripravnikov, se pa te potrebe precej zmanjšujejo. Jasno naj bo tudi, da politična akcija usmerjena v povečanje razpisa štipendij in zaposlovanje pripravnikov, ne bo rodila sadov, če ne bo spremljana z ustreznimi razvojnimi in njim pripadajočimi kadrovske plani.

ALTERNATIVNE OBLIKE DELOVANJA MLADIH

Kljub majhni udeležbi razpravljalcev (kar kaže odnos do alternativnih oblik delovanja mladih) je razprava prinesla nekaj zaključkov, ki s stališča podobnih razprav, ki so potekale pred to, niso nič novega.

Cedalje več je tistih mladih, ki iščejo svoje načine izražanja. Pogosto pa te načine oblikujejo v alternativnih gibanjih. Ker pa alternativne oblike delovanja niso izraz uspešne socializacije in obnavljanja priznanih družbenih vzorcev ter vrednot, pogosto sprožijo reakcije obsojanja ter represij pri večini DPO in skupnostih. Izjemo v razumevanju uveljaviti ter razvoju takih gibanj pa kaže prav ZSMS.

Vendar na žalost ne povsod. Zato se moramo zavzeti za razumevanje ter uveljavljanje teh pojavov (alternativnih oblik delovanja), kar je ključno, če naj se spremeni odnos do njih v tistih sredinah, ki tako delovanje mladih ne priznava. S tem pa se bomo izognili tudi pogostim družbenim reakcijam obsojanja, zaradi katerega lahko alternativna gibanja postanejo celo grešni kozli za širša družbena protislovja. Alternativnim gibanjem pa bomo s tem omogočili lažje ter bolj kreativno delovanje.

OK ZSMS Lj. — Šiška spodbuja razvoj Alternativnih gibanj ter jim v okviru svojih možnosti pomaga pri reševanju njihovih prostorskih ter finančnih problemov. Predvsem pa smo z ustanovitvijo CIDMS-a, ter začetnimi koraki obnove DMS-ja omogočili osnovne pogoje za ustanavljanje ter razvoj alternativnih oblik delovanja mladih.

NUJNOST TEHNOLOŠKEGA RAZVOJA IN PROCESI, KI TAK RAZVOJ OMOGOČAJO

— Če naredimo analizo gospodarjenja v preteklih petih ali več letih, ugotavljamo, da ne moremo biti zadovoljni, da produktivnost v OZD stagnira, da smo izvozno zelo šibki in da ne dosegamo konkurenčnih cen naših izdelkov na zahtevnem svetovnem trgu. To pomeni, da ne sledimo tehnološkemu razvoju razvitih držav, oziroma čedalje bolj zaostajamo. Prevečkrat govorimo o zastareli tehnologiji naših tovarn (posebej velja to za SRS), o stalnih oz. manj zahtevnih programih naše industrije, slabi kvaliteti naših izdelkov. Premalo pa naredimo, da bi to stanje izboljšali. Vse to nam govori o več kot nujnosti tehnološkega razvoja, o investiranju v zahtevno opremo in kadre. Zavedati se moramo, če hočemo slediti oziroma se približati razvitim državam in zahtevnemu svetovnemu trgu, da se moramo oslanjati na lastno znanje, na lastno industrijo.

Zato je treba spregovoriti tudi o našem izobraževalnem sistemu, o šolanju kadrov, kajti razvidno je, da nam visokokvalitetnih strokovnjakov primanjkuje, pa četudi je treba take kadre šolati v tujini.

Vidiki razvoja

Družbenoekonomski in politični odnosi, ki pospešujejo in omogočajo učinkovit razvoj:

- nujno preoblikovanje odnosov in institucij
- razrešiti dilemo o tem, kaj je socialistično in kaj ni
- problematika kmetijstva (kdo danes pobira rento)
- stanovanjska problematika: ljudje naj poskrbijo za stanovanje sami, vendar jim je treba omogočiti, da ga lahko zaslužijo.

Energetika

Monopolni položaj proizvajalcev in velikih porabnikov obvladuje odločitve o energetski politiki.

Tukaj se moramo odločiti za ali proti o administrativnih pitancev, ki porabijo ogromne količine električne energije, obenem so tehnološko zastareli glede na to, koliko energije porabijo podobni objekti na enoto pro-

oizvoda v razvitih državah. Mi se moramo boriti za zmanjšanje porabe energije in seveda stimulirati varčevanje, ne pa porabo.

Pri novih naložbah se moramo odločiti katere energetske objekte bomo gradili, odvisno od: cene, zalog, ekoloških problemov, delovni dobi določenega objekta.

Posebej pa je treba spregovoriti o jedrskih objektih. Znano je:

- da so zelo dragi
 - da je delovna doba neke med 15 — 20 let
 - vprašanje jedrskega goriva
 - cena 1 KW je najdražja
 - nerešen problem shranjevanja radioaktivnih odpadkov
 - kaj z objektom, ko preneha delovati
 - cena stroškov demontaže.
- Najbrž bi lahko še kaj našeli.

Vprašanje oblasti:

- delo naj vlada med nedelom, učinkoviti gospodarji pa med slabimi
- nosilci tehnološkega razvoja naj sami odločajo o svoji usodi.

Odločitve o investicijah

Banke naj bodo poslovne institucije združenega dela, ne pa podaljšana roka politike — dajmo jim samostojnost.

Odločanje o kapitalnih naložbah naj bo skoz ozi družbenopolitični sistem, torej zbor združenega dela republiške skupščine.

Pri kadrih bi naše geslo bilo na položaje sposobne ljudi in avtonomija OZD pri volitvah direktorja.

Usmerjanje akumulacije

Pri tem se moramo zavedati, da je nujna modernizacija opreme, katero je treba kupovati smiselno in le ustrezne kakovosti — zato tudi rabimo ustrezne kadre.

Vprašati se moramo zakaj se podpirajo investicije samo za že uveljavljeno produkcijo.

Politika naj se opredeli do kapitalno intenzivnih investicij, ne pa da se skriva pod

krinko bank in podobno.

Univerze in instituti naj bodo merodajni dejavniki pri odločanju o investicijah.

In seveda moramo intenzivno stimulirati inovacijsko dejavnost.

OK ZSMS — Šiška

OK ZSMS Ljubljana — Šiška

Svet za DEO

Trg prekomorskih brigad 1

61000 LJUBLJANA

ZADEVA: Zaključki razprave na temo »Položaj mladega delavca z vidika zaposlovanja, razporejanja in delitve sredstev za OD«

Dobri stari časi, ko smo vse delali na postavljeni osnovi entuziazma, ne da bi pri tem tehtali vsak dinar, so nepovratno minili. Vsekakor lahko ugotavljamo, da je nadaljevanje in poglobljanje negativnih trendov na področju gibanja OD, življenjskih stroškov, kupne moči ter s tem v zvezi padanje življenjske in družbene ravni v marsikaterem okolju resno spodbopava prizadevanja delavcev za ustvarjanje nove vrednosti. Mladi se sicer zavedamo, da lahko delimo večje osebne dohodke, samo če imamo dovolj dohodka, vendar se pri osebnih dohodkih pripravnikov vseeno pojavlja nevzdržna situacija. Kljub panožnim sporazumom, ki določajo, da naj bi bila osnova za OD pripravnikov 70% vrednosti del in nalog, za katere se usposablja, se še vedno pojavljajo OD v odvisnosti od devet-mesečnega povprečja v gospodarstvu v preteklem letu. Pri tako močni inflaciji pripravniki kaj kmalu lahko pridejo pod zajamčeni osebni dohodek.

Poleg omenjenega pa se v organizacijah združenega dela vse premalo lotevajo oblikova-

nja kriterijev in meril za ugotavljanje delovne uspešnosti dela pripravnikov. Mladi se zavedamo, da lahko le z zagnanostjo in strokovnostjo pripomoremo k večjemu ustvarjanju dohodka, zato se bomo prizadevali, da se oblikujejo pravilni kriteriji, na podlagi katerih bomo »dvigovali«, ali bolje rečeno nagradili, OD in tako spodbujali mlade k še boljšemu delu. S tem tudi želimo onemogočiti lenuho, da živijo na račun tujih žuljev.

Za osnovo za zagotavljanje socialne in materialne varnosti je vsekakor delo, vendar moramo s tem v zvezi omeniti tudi zaposlovanje. Glede na težko gospodarsko situacijo se izvaja restriktivna politika zaposlovanja, češ. da vsak nov delavec »odžira kruh« ostalim zaposlenim. Ravno te tendence se pojavljajo pri zaposlovanju mladih, kadar mi še vedno raje zaposluje delavce z več leti prakse. To miselnost moramo v osnovi presekati in dokazati, tudi s svojim delom, da mladi po končanem pripravniškem lahko v veliki meri vplivamo na izboljševanje poslovanja, ker smo nabiti s teorijo in jo že povezujemo s prakso. Tu pa se objavlja najboljša kombinacija teorije, prakse in mladostniške zagnanosti, zato se moramo, tudi za dobrobit celotne družbe, boriti, da bomo pripravnike zaposlili za nedoločen čas in ne več za določen.

Pri politiki zaposlovanja se moramo ozreti še na nadaljnje delo s kadri. Vse premalo kadrovske službe, nekaj tudi zaradi objektivnih okoliščin, ne spremljajo in ne krepijo osebnostni razvoj mladih delavcev. Le-ti so večkrat prepuščeni na milost in nemilost okolja, v katerem se gibljejo, ki ga oblikuje glede na lastne interese in ne na interese, ki jih ima širša družbena skupnost. Mladi pri takem delu prevečkrat zakrnijo, dobijo občutek nezainteresiranosti in zaradi tega tudi menjavajo sredine. Ne negiramo menjavanja sredin, vendar pri uživanju v novo okolje, se porabi ogromno energije, ki bi bila lahko uporabljena za ustvarjalno delo. Pri tem pa se ozirimo še na nedorečenost napredovanjskih stopenj, katere so v domeni »starih« delavcev. Še enkrat opozarjamo na izdelavo meril in na podlagi le-teh ugotavljati upravičenost oziroma neupravičenost napredovanja, ki pa naj velja za vse delavce. S tem se lahko izognemo neobjektivnemu kriteriju za napredovanje, ki se mu reče delovne izkušnje.

Predsednik sveta za družbenoekonomске odnose

Igor Krmelj

PRIPOMBE NA OSNUTEK GRADIVA ZA 12. KONGRES ZSMS IN PROBLEMATIKI USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

(Sklepi, predlogi javne razprave organizirane v okviru OO ZSMS Srednje šole za elektroiniko Ljubljana dne 28. 1. 1986)

1. Pripombe na osnutek gradiva

Kongresno gradivo je usmerjeno preveč ozko, napisano je neživljenjsko in neatraktivno ter ne zajema vseh problemov s katerimi se srečujemo danes oz. se bomo v bližnji prihodnosti.

a) Ni omenjena problematika »nacionalizma«, ki se pojavlja predvsem med mladimi.

b) Zanemarjena je problematika izobraže-

vanja (od osnovnošolskega do visokošolskega) in še posebej problematika UI.

c) Gradivo se ukvarja pretežno z gospodarskimi problemi in za postavlja krizo družbenih dejavnosti. Obe krizi, gospodarsko in družbenih dejavnosti, je potrebno reševati hkrati in na ustrezen način, ne da danes rešujemo eno in jutri drugo.

d) Zapostavljen je problem same ZSM, kjati dokler se ne uredi organiziranost organizacije, ki očitno ni več sposobna aktivirati članstva, je nemogoče razpravljati o vključevanju v reševanje problemov današnjega in bodočega družbenega razvoja.

e) Premajhen je povdarek na aktualnih problemih (jedrska energija, ekološka problematika, nova družbena gibanja, kazenski zakonik...), katerih razreševanje je ena od možnosti za aktiviranje članstva itd.

Zato je v samem kongresnem gradivu potrebno širše zajeti družbeno problematiko, kajti le na ta način, se bo ZSMS lahko celovito vključila v usmerjanje nadaljnjega družbenega razvoja na načelu, da je množična samostojna organizacija, katere jedro je posameznik.

2. Problematika usmerjenega izobraževanja

Kljub temu, da sistem UI deluje že peto leto ugotavljamo precej pomanjkljivosti in napak (iz prakse). Reformiran šolski sistem ne uresničuje svojih temeljnih ciljev tako kot se je od njega pričakovalo:

— navezava oz. prilagoditev izobraževanja združenemu delu

— odprava diferenciacije

— usposabljanje za višje izobraževanje

Mnenja smo, da je za vse pomanjkljivosti in napake, ki jih ugotavljamo kriva nenačrtovanost UI v smislu:

— UI ni bilo uvedeno na temeljih obsežnih in strokovnih analiz

— za UI niso bili izpolnjeni ne materialni, ne kadrovske pogoji

— o UI so odločali laiki (politiki) in ne strokovnjaki

Naše konkretne pripombe:

a) programi:

— predmetniki so sestavljeni nestrokovno in neracionalno: velik del snovi strokovnih predmetov se prekriva. Iz prakse ugotavljamo, da je z uvedbo enoletnih strokovnih predmetov storjena večja škoda, kot korist; fond ur posameznih predmetov je neustrezno porazdeljen.

— zapostavljenost temeljnih predmetov (MA, SL, AN) in premajhno število splošnih predmetov je ovira na poti pridobivanja temeljev splošne izobrazbe

— posebej je razvrednoten tuj jezik (možnost napredovanja z negativno oceno — IV, stopnja) in fizika (pretrgana kontinuiteta).

b) Usmerjeno izobraževanje in združeno delo

— SIS-i na področju izobraževanja, kot posrednik med uporabniki (združeno delo) in izvajalci (šola) neustrezno opravljajo svoje delo, zato so odnosi šole z združenim delom bolj rezultat spretnosti v vodenju ekonomske politike, kot rezultat načrtne politike UI,

— tudi to je vzrok za izrazito neugodno finančno stanje v katerem se nahaja UI in kar ima še nadaljnje posledice: kritično kadrovske vprašanje, saj se kadri zaradi slabega finanč-

ga položaja ne odločajo za poklic učitelja, redki kandidati pa večinoma ne izpolnjujejo niti osnovnih pedagoških sposobnosti;

Materialno stanje šole v UI zaradi pičilih finančnih sredstev nima možnosti za posodobitev in s tem za dohajanje tehnološkega razvoja v gospodarstvu;

— finančni problemi vplivajo tako na kadrovske problematiko, odnose učitelje-učencev, kot na kadre, ki se šolajo v UI in ne pridobijo ustreznega znanja;

— odnos združenega dela do UI se kaže tudi preko proizvodnega dela oz. delovne prakse učencev, kjer učenci opravljajo večinoma manjvredna in fizična dela, celo zaključni letniki kot bodoči strokovnjaki;

— ni dovolj zgolj začasno prenesti kadre iz proizvodnje v prosveto, temveč načrtno voditi kadrovske politiko bodočih pedagogov, ki bodo sposobni posredovati svoje znanje, za kar je nujno prevrednotiti status učitelja, ki spada danes med manjvredne poklice.

c) Štipendiranje in mreža šol

— ugotovljeno je, da je potrebna v bodoče večja strokovnost pri sestavljanju mreže šol. Posledica nenačrtovanosti je tudi pet ljubljanskih šol elektro usmeritve raztresenih na popolnoma različnih krajih mesta Ljubljane, med katerimi ni skoraj nobene povezave;

— več pozornosti je potrebno nameniti tudi kadrovske politiki, ki naj ne bo zgolj odvisna od združenega dela, temveč družbeno usmerjena v skladu s smernicami bodočega gospodarskega razvoja.

SKLEPI

Povsem upravičeno lahko zahtevamo, da se izdela podrobna in strokovna analiza stanja in rezultatov v UI, kajti to doslej ne obstaja. Na temelju strokovnih rezultatov naj se v najkrajšem možnem času odpravijo nastale napake in pomanjkljivosti in naj se nad njimi ne zatiska oči. Nujno je strokovno pregledati predmetnike in fond ure posameznih predmetov, urediti finančno, kadrovske in materialno stanje UI.

Znova je potrebno pretehtati mrežo šol in ugotoviti smotnost nekaterih programov (predvsem nižjih), zagotoviti drugačne odnose med UI in združenim delom, ki naj v večji meri zaživijo v okviru svobodne menjave dela in zagotovijo, da bo združeno delo usmerjenemu izobraževanju posvetilo več pozornosti in ustvarjenega produkta.

Zagotoviti je potrebno štipendijsko politiko, ki ne bo zgolj usmerjena v visokošolske programe. Pri vsem tem je potrebno celoviteje izkoristiti ustvarjalni potencial in strokovnost mlade generacije.

Priznajmo napake in jih skušajmo čim prej odpraviti, saj je škoda napravljena v izobraževanju lahko neprecenljive »vrednosti«. Vodilo naj bo izobraževalni sistem, ki bo produceral strokovnjake kot celovite, splošno izobražene in ne le ozko usmerjene osebnosti, ki se bodo zares sposobne vključevati v naš družbenopolitični sistem, kajti le na ta način bomo ostali humana družba.

Ker pa trenutno stanje v UI tega ne zagotavlja, zahtevamo popravek reformiranega šolskega tako, da bo družbeno zares koristno in v skladu z načrtanimi cilji.

Sklepe pripravil: Jure Habbe, sekretar OO ZSMS SŠE

ZAHTEVA PO REFORMI REFORME

Srečanje srednjih šol Slovenije

V četrtek, 6. 3. 1986, je bilo v Slovenj Gradcu 6. srečanje srednjih šol Slovenije. Naša šola se ga je udeležila drugič, sicer pa je na srečanje prišlo precejšnje število učencev, mislim, da okoli 400. Srednja šola Edvarda Kardelja, na kateri smo se sestali, ima veliko usmeritev, pouk pa poteka v dveh izmenah. Stavba ni niti najmanj podobna naši šoli in sam pogled nanjo ter njeno notranjost je dal slutiti, da bo srečanje v delovnem okolju in da je to pravo mesto. Vendar je bolj važno, kaj se je tam dogajalo.

Delo na srečanju je potekalo v treh komisijah: komisiji za ocenjevanje, komisiji za vprašanja proizvodnega dela in pripravništva ter komisiji »reforma reforme«, kakor smo jo popularno imenovali.

Slednja je bila tudi najbolj obiskana in najbolj »gobčna«. Kako »gobčna« je bila, lahko pove že podatek, da se je razprava od predvidenih dveh ur zavlekla kar na tri in pol in še vedno je ostalo veliko stvari nedorečenih. V tej komisiji so imeli glavno besedo naravoslovci in družboslovci, ki zahtevajo programe za splošnejšo izobrazbo. Vanje bi vključili še psihologijo in fiziologijo. Da velja

slovenskemu in tujemu jeziku premalo poudarka, so spoznale tudi strokovne šole. Velike pozornosti sta bila deležna tudi predmeta STM in OTP. Vsi so ju označili kot izgubo časa, kar velja še posebej za OTP. Zanimivo pa je bilo, da računalniška šola pogrša STM, češ da ga imajo (v 4. letniku) le uro na štirinajst dni. Razprav o kakovosti knjig in učbenikov skorajda ni bilo, če pa so bile, niso prešle v glavno temo.

Kot sem že omenil, so bili najglasnejši naravoslovci in družboslovci, to pa zato, ker so že imeli osnutke sprememb v svojem učnem programu in so o njih imeli dosti pripomb. Tako je iz ostalih šol prišla pobuda, da bi se tudi zanje pripravili podobni osnutki. Predlagali so še, da bi se v bodoče ob isti temi komisije razdelile po usmeritvah.

Tudi o mreži šol je bil govor ob ugotovitvi, da je v Sloveniji preveč centrov in tako ni možnosti oziroma denarja, da bi vsak od njih imel opremo, ki jo potrebuje. In na koncu še ena, meni nejasna »zahteva«: združeno delo nam ne sme narekovati šolske mreže, temveč mora omogočati le kadrovsko štipendiranje.

V okviru komisije, ki je obravnavala problematiko proizvodnega dela, delovne prakse in pripravništva, smo prišli do nekaterih zelo konstruktivnih zaključkov. Ker so v razpravi poleg učencev sodelovali še predstavniki OZD in organizatorji proizvodnega dela, je bila razprava zelo živahna. Na koncu smo vse misli vključili v naslednje sklepe:

— v vseh OZD naj bi bili profesionalni delavci, ki bi se ukvarjali samo z učenci na praksi;

— poglobilo in popestrilo naj bi se sodelovanje med šolo in OZD;

— vse šole naj bi v OZD poslale delovne načrte, po katerih naj bi učenci opravljali proizvodno delo;

— učenec naj dobi konkretne naloge, da bo lahko ob tem še kaj zaslužil;

— delavci, ki se ukvarjajo z učenci, naj bodo dodatno nagrajani;

— učenec naj med proizvodnim delom zamenja vsaj tri delovna mesta.

Edi Štraus in Igor

Fifnja

SŠ Krško

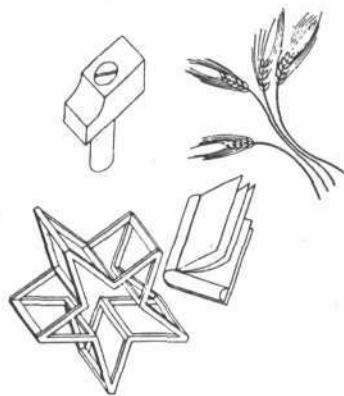
NI NE MRTVIH, NE KRIVIH, NE RAZPLETA

*Kako boste danes koga prepričali, da je nesposoben, ko pa je bil uspešno nesposoben trideset in več let?
(Duško Radović)*

DESET LET ŠOLSKE REFORME

V današnjih časih je že prav staromodno pisati o šolski reformi, o položaju učiteljev, njihovih zahtevah in »prekinitvah dela«, hudo nesimpatično se je nostalgичno spominjati razprav v Cankarjevem domu, ki so večini že ušle iz spomina in tako dovršile svoje poslanstvo.

Veliko bolj moderno je postalo pisanje o problemih okolja. To je hvaležna tema, saj recimo radioaktivne padavine iz šestdesetih let ali načrti za odlagališče radioaktivnih odpadkov neposredno prizadevajo vse, ki načrtujejo naraščaj. Radioaktivnost naredi iz otroka spačka takoj ob rojstvu, zelo očitno in grobo,

medtem ko šola to dela počasi, prikrito, a nič manj zanesljivo. Pisanje o ekoloških problemih je navadno izredno zanimivo, provokativno in sveže, prav nič podobno običajni neberljivosti samoupravnega novinarstva: še tako spreten politik vas ne bo prepričal, da je z vašim najmlajšim vse v redu, če mu je na rokah zraslo šest prstov; ko gre za šolski sistem, pa mu z malo rutine kaj podobnega ne predstavlja nikakršnega problema. In če hočete moderni ekvivalent za Cankarjev dom, ga imate v mirovnih gibanjih ali pa v slovenjgraški občinski birokraciji, ki se je republiški odkrito postavila po robu, in tako morda sploh prvič izrekla resnični interes svojih podani- kov.

Pa vendar je tema tegale novinarskega komentarja šolska reforma, in zato imamo krepko opravičilo: bliža se nam namreč partijski kongres. Ta ima podobno nalogo kot vsakoletne pariške modne revije: določiti mora, kaj bo letos moderno. Vsak modni kreator skuša svojim modelom zagotoviti kar najboljši položaj na modni reviji, saj ve, da bodo ljudje nosili tisto, kar se na njej prikaže. Modeli so pri tem sekundarnega pomena: ko se odloča o barvah, krojih, stilu oblačenja za prihajajočo pomlad, je v igri veliko več — določa se položaj in pomembnost posameznih kreatorjev v obdobju do naslednje revije. Podoben

boj, kot poteka med diktatorji svetovne mode za uvrstitev njihovih modelov v program revije, poteka med kreatorji naše politike okoli vsebine kongresne revolucije. In zato je kongres ena zadnjih priložnosti, da pride šolska reforma spet v modo.

Na eni zadnjih sej CK ZKS, ki se je ukvarjala s pripravo na kongres, je po dolgem času na tem forumu spregovoril tovariš

Emil Rojc, nekdanji Pierre Cardin šolske reforme. Menil je, da je treba problematiki reforme v kongresnih dokumentih posvetiti več pozornosti, jo znova temeljito in poglobljeno pretehtati, ugotoviti stanje, odgovoriti na nasprotovanja in odločno ter jasno začrtati njen nadaljnji razvoj. Tovariš Rojc je bil v najboljših letih usmerjenega izobraževanja izvršni sekretar predsedstva CK ZKS za zadeve šolstva, v zadnjem času pa je skupaj z re-

formo tudi sam prišel malo iz mode. Zazdi se nam, da njegov glas ne doni z govorniškega odra palače CK, temveč iz napol pozabljene preteklosti, zato si bomo privoščili kratko potovanje skozi čas.

MISELNI UROK

Začeli bomo dobrih deset let nazaj, v letih, ki so obetala našemu razvoju nov zagon, ponovno zedinjenje bojujočih se interesov in pomiritev družbenih nasprotij. Ta čas je rodil tudi projekt usmerjenega izobraževanja, ki si je kakopak zastavilo velike, kar zgodovinske cilje: **šolstvo prilagoditi potrebam gospodarstva, odpraviti reprodukcijo socialnih razlik v šolskem sistemu, ustvariti učinkovit in mogočen sistem permanentnega izobraževanja, uskladiti želje in ambicije šoloobvezne dece z družbenimi potrebami po določenih poklicih in jim nuditi stalno poklicno usmerjanje in svetovanje.** Potrebe gospodarstva so tedaj videli predvsem v »*produktivnih, proizvodnih poklicih*«, in tako ni čudno, da sta bili ob sprejemanju Zakona tako družboslovna kot naravoslovna inteligenca s predlaganim močno nezadovoljni oblikovali so celo marksistično kritiko šolskega aparata. Ugovorili, da je usmerjeno izobraževanje pozabilo na splošno izobrazbo oz. jo žrtvovalo industrijski proizvodnji, so bili pomirjeni in razveljavljeni z iznajdbo ene same čarobne formule: produkt usmerjenega izobraževanja je vsestransko razvita osebnost. Morda je le naključje, da je čarobno moč tega izreka prvič javno uporabil ravno Emil Rojc; objektivno dejstvo pa je, da je bil to katapult, ki je magično formulo plasiral v orbito satelitskih birokratskih teles. Vsak poklicni govorec je moral poslej ta urok nekako vključiti v drzne zavoje svojih javno izrečenih misli.

IZVEDBENE LEPOPNE NAPAKE

Duhovi so bili začasno potlačeni in zakon je bil sprejet — kot da vsi čakajo, da bo reforma stopila v življenje. S prvim letom novega režima je bil potem malokdo zadovoljen: starši so se težko znašli v množici novih smeri in usmeritev, pa so otroke vpisovali bolj po ugledu šol kot po njihovih novih programih;

učitelji so se težko znašli z novimi učnimi načrti in predmeti, a brez večine potrebnih učbenikov. Lepotne napake izvedbe? No, intelektualci so v novem režimu našli potrditev svojih najtemnejših slutenj in val kritik je pljusnil celo čez vrata Cankarjevega doma. Tam je SZDL organizirala sekcijsko razpravo o usmerjenem izobraževanju. Magneto-grami teh razprav in pričevanja o zakulisnih bojih se berejo kot najboljša kriminalka, a ostanejo brez pravega konca: ni ne mrtvih, ne krivih, ne razpleta.

»ŠIROKA JAVNA RAZPRAVA«

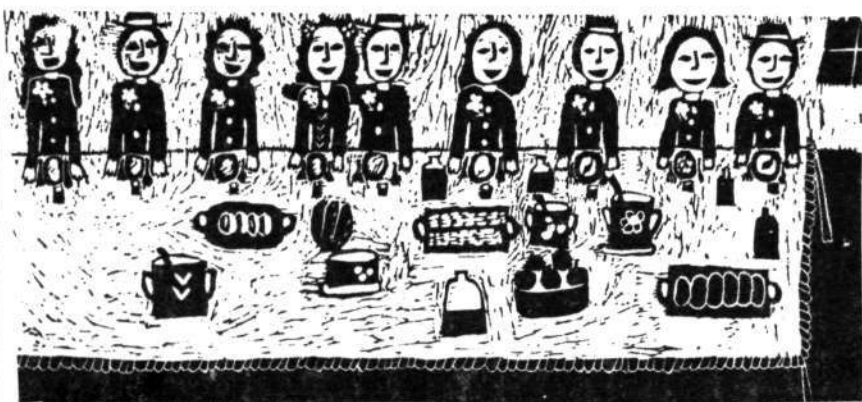
Politični manever, ki je bil pred nekaj leti izveden na osnovi ene same čarobne formule (vsestransko razvita osebnost), se je zdaj ponovil s pomočjo navidez široke demokratične geste: prav vsakemu je bila dana možnost javno spregovoriti o reformi in najbolj zagreti so prišli celo na male zaslone. Vendar je bil rezultat tokrat dvojen: kritike so se po sekcijskih razpravah res umirile, a tudi reforma je prešla v defenzivo, v kateri je še dandanes in iz katere jo morda lahko potegne prihajajoči partijski kongres. Spremembe v srednješolskih programih so odložene, ker naj bi se počakalo na rezultate evalvacije vseh štirih letnikov nove srednje šole. Bilo je mogoče pričakovati, da bo usmerjeno izobraževanje postalo aktualno ob uvedbi reforme univerze, a se to ni zgodilo: resda je CK ZKS organiziral problemsko konferenco in »široko javno razpravo«, predsednik, tovariš Marinc, pa se je bil sestel s komunisti, ki delajo v vzgoji in izobraževanju, in z novinarji. Toda vse to so le nedolžne strelske vaje v primerjavi z mogočnimi ideološkimi manevri ob uvajanju reforme v srednje šole. Intelektualci in univerzitetni delavci vseh vrst so v raznih časopisih in revijah seveda obilno izkoristili možnosti, ki jih je ponudila »široka javna razprava«, skupna točka njihovih prispevkov pa je v ugotovitvi, da reforma pozablja na znanost in njen pomen ter na nujnost tehnološkega razvoja. Usmerjeno izobraževanje, ki je medtem postalo bogatejše za še en velik cilj (reorganizacija in modernizacija učnega procesa in demokratizacija odnosov v njem), je po dobrem desetletju

še vedno deležno in vredno kritik, ki se v svojem osnovnem sporočilu niso dosti spremenile, podkrepljene pa so z učitelji, nezadovoljnimi s svojim materialnim položajem, in z revščino našega šolstva nasploh. Zabavno pri vsej stvari je to, da tudi naši najvišji, če že ne tudi najuglednejši družbenopolitični delavci ne pozabijo več poudariti pomena znanosti, tehnološkega razvoja in potrebe po visoko in široko izobraženih kadrih. Tako se zdi, da se vodstvo reforme uklanja argumentom »opozicije«, iz preteklosti pa vemo, da se uklanja zato, da bi kasneje — z iznajdbo nove magične formule ali s kakšno demokratično, »dialoško« gesto — spet postala edini gospodar na tem področju. Iskanje novega uroka, ki bi zacopral nasprotnike in poenotil razlike znotraj same vladajoče skupine, je precej živahno: nekateri radi govorijo o »reformi reforme«, spet drugi o razvoju »inovacijske družbe«, Katja Vadnal pa je na že omenjeni seji predstavila »koncept učeče se družbe«. Toda nobeno teh semen se ne prime najbolje.

GOVORCI MED KANDIDATI

Tako smo se s pomočjo tovarišice Vadnalove, sedanje izvršne sekretarke CK ZKS (Rojčeve naslednice torej) spet znašli na nedavni predkongresni seji, s katero smo se bili odpravili na to kratko potovanje skozi čas. Rekli smo že, da je kongres prilika, da se da reformi nov zagon in se ji povrne nekaj nekdanje pomembnosti in sijaja; zato ni slučajno, da se je tovariš Rojca ravno zdaj po dolgem času vpisal med govorce na seji CK, in da sta on in tovarišica Poljanškova (ki sta bila vodilni figuri reforme v njenih letih) predlagana na številne delegatske funkcije v novem mandatnem obdobju. (Rojca med drugim tudi za predsednika skupščine izobraževalne skupnosti).

Pred slabim letom dni je neki delavec s prav te institucije v pogovoru z učitelji dejal, da je težko napovedovati, kaj se bo na področju šolstva v prihodnosti dogajalo, ker se ne ve več, kdo so tisti, ki na tem področju odločajo, in da je tako pravzaprav že od odhoda Rojca v celjsko regijo in Poljanškove v zbor občin skupščine SRS. Zdaj se seveda kar

Kako boste danes koga prepričali, da je nesposoben, ko pa je bil uspešno nesposoben trideset in več let? (Duško Radović)

sama po sebi vsiljuje preprosta enačba, ki pravi, da mobilizacija starih sil pomeni tudi oživljanje stare politike. ZSMS je z nasprotovanjem kandidaturi Rojca in Poljanškove dovolj jasno povedala, kaj si o tem misli. Predsedstvo CK ZKS pa je pred kratkim na eni svojih rednih ponedeljkovih sej — v nekoliko razširjeni sestavi — spregovorilo o problematiki stalnega izobraževanja. Njihove ugotovitve so takšne, da jih v najboljših letih reforme v tej obliki s tega organa ne bi mogli slišati. Na prvi strani De'a tako beremo: »Če bomo nadaljevali s sedanjim načinom izobraževanja, bomo imeli leta 2000 tako izobrazbeno sestavo prebivalstva, kakršno so imele ZDA leta 1965! Pred šestimi leti je bila več kot polovica prebivalcev Slovenije brez kvalifikacij in med njimi je bilo kar 12,5 odstotka ljudi brez končane osnovne šole.« To veliko pove tudi o strukturi samega gospodarstva, ki takšno delovno silo zaposluje in katerega potrebe so še pred desetimi leti videli ravno v polkvalificirani in kvalificirani delovni sili — ob tamanju, da imamo visokoizobraženega kadra toliko, da ne vemo, kam bi z njim. In danes, po deset in več letih, predsedstvo CK ZKS ugotavlja: »Brez znanja ni uspešnega razvoja, pri nas pa je znanje vse šibkejšo.« In Delo z mastnim tiskom zapiše da »že sedanje potrebe in ne samo razvojna nujna terjajo temeljito prestrukturiranje celotnega sistema izobraževanja.«

Naj bo zaenkrat postranskega pomena, da so prav to ugotavljali nekateri znanstveniki že ob začetkih reforme, in to ne kjerkoli. (Sociolog Janez Jerovšek je o tem pisal strokovno poglobljene članke za Delovo Sobotno priložgo). Ne zgražajmo se zdaj nad poštarji, ki dnevno časopisje v palačo centralnega komiteja očitno prinašajo z nekajletno zamudo. Važnejše je dejstvo, da nam predsedstvo najvišjega partijskega organa na področju šolstva obljublja vse kaj drugega, kot bi lahko — morda malo naivno in poenostavljeno — sklepali iz opisanih dogodkov v zadnjem času: obljublajo nam prestrukturiranje izobraževanja, razvoj, pametno organizacijo in uporabo znanosti ter izobražene delovne sile, tehnološki razvoj in razcvet nasploh, skratka, same lepe stvari. Šolstvo je gotovo v takem stanju, da potrebuje temeljite spremembe in povsem nov pristop k problematiki izobraževanja, in prav je, da pride spet v modo, recimo na partijskem kongresu. Toda to ne sme biti oživljanje modnih vzorcev iz preteklosti, temveč mora biti drzna, sveža nova moda. Dvomimo, da so takšnih sprememb sposobni ljudje, ki se že »trideset in več let« kažejo v javnosti v istih črno-sivih oblekah. V tem dvomu pa se najdeta staromodnost tega teksta z zahtevami mladostnih ekoloških in mirovnihih gibanj.

JANEZ ŠUSTERŠIČ

NAJPREJ SVA HOTELA NAPRAVITI KRIMINALKO...

Pogovor z Mirjam Milharčič-Hladnik

Izid nove knjige v založbi KRT je nedvomno zadosten razlog za pogovor z avtorico knjige — soavtor Janez Šušteršič je pri vojakih — ki pa je, kot bomo videli, skušala obdržati naslov »sestavljalk«, saj gre v knjigi predvsem za dokumentacijo, nabiranje dokumentacije pa ni hvaležno delo. Posebnost knjige *Šolska reforma je papirnati tiger* je v tem, da gre pravzaprav za znane stvari, v veliki meri za časopisne izrezke o šolski reformi, vse od njenih začetkov dalje. Vendar vse te, sicer znane stvari niso nikjer zbrane v smiseln historiat, nimajo osišča dogodkov, kar pa lahko kmalu zavede, češ da je šolska reforma popolna nujnost, ki se ji v času, ko je nastajala, nismo mogli odreči.

Vse to pa je zaradi zgoščevanja v knjigi prav lepo razbrati. Zbornik dokumentov in poskus interpretacije ima vselej to hvaležno lastnost, da premosti trajanje v času z navidezno strnjeno, kar pa dogajanje napravi pregledno, in prav v tem tiči zasluga »sestavljalk« knjige, ki jima kar ne moremo odrejati zasluga, namreč teh, da nista samo sestavljalka pač pa tudi avtorja v pravem pomenu besede.

In še nekaj: hoteli smo se pogovoriti kaj več kot samo o knjigi, vendar je knjiga takšna — ponuja namreč zelo obsežno gradivo, da smo nehote ostali še vedno v njenih okvirih. Te dni bo izšla pri Krtu.

Mladina: Kako se je začelo?

M. M. H.: Okrog ovinka. Na FSPN sem delala diplomu z naslovom Družbene neenakosti in izobraževanje. Kmalu pa bi se bilo tako tudi končalo, ko se je ob interpretaciji šolske reforme na vso moč zapletlo. Pisala sem namreč leta 1984, eden izmed ciljev reforme pa je bil, da mora postati šolski sistem bolj demokratičen in da se morajo izenačiti možnosti za izobraževanje otrok. Če pa si ob prebiranju zakona o usmerjenem izobraževanju pogledal skozi okno, je bil projekt videti sumljiv. Že v šestdesetih letih, takrat ko je še bilo moderno govoriti o spreminjanju družbe, je bilo jasno, da se samo s spreminjanjem šolskega sistema ne da spremeniti družbe, še manj pa se jo da narediti bolj demokratično. Takšno nezaupanje v normativizem je iz diplome naredil precej neortodoksno podjetje in malo pred zagovorom so mi jo zavrnil. In veš, ko ima človek težave s šolo, se z njo pač začne ukvarjati (smeh). No, napisala sem še dodatek in srečno šla skozi zagovor, ostalo mi je nekaj protislovnih tez in en kamion materiala. Z Janezom Šušteršičem, na katerem je rayno v tistem času reformirano srednje šolstvo delalo svoje poskuse, sva začela razmišljati o tem, da bi vse, kar se nama je posvetilo o šolskem sistemu, spravila v knjigo. Najprej sva hotela napisati kriminalko...

Doma so se mi začeli kopiciti gromozanski kupi časopisnih izrezkov iz vseh desetih let. Vse sobe so bile nastlane s papirji, ki jih je reforma pustila za sabo, prav neverjetno, koliko tega se je nabralo med leti 1974 in 1984. Ljudje, ki so tako ali drugače, predvsem drugače, sodelovali pri tem projektu, so privlekli na darše svoje papirje in iz čisto praktičnih razlogov sem jih začela urejati. Stopila sem, denimo, do profesorja Jurišiča, ki je v letih 1979—80 delal v odboru za usmerjeno izobraževanje na univerzi. On je z veliko trme in znanstvene pedantnosti, pa tudi z neizčrpnimi zalogami dobre volje in humorja, skušal ugotoviti, kaj je narobe — v šolskem sistemu namreč — in seveda, kaj naj bi z novim sistemom šolstva izboljšali. V pogovorih z njim, pa tudi z drugimi, mi je šele postalo jasno, koliko truda so vložili v to, da bi razmotali uradniške vozle in pokazali, za kaj v reformi sploh gre in kaj se skriva za parolami. Nekaterim izmed parol, »enake možnosti za izobraževanje« na primer, ni bilo kai

očitati. Niso bile niti posebej nove niti zapletene. Druge, na primer »povezava šolstva z združenim delom«, so bile misteriozne, jasno pa je bilo, da je njihov pomen določen predvsem z mestom, od koder so bile izrečene. In to mesto ni bila šola. Interpretacija agitacijskih prijemov je potekala ves čas. Ne glede na to, da se je potem govorilo, kako se pred uvedbo zakona ni nihče oglašil in da je bila kritika aprioristično usmerjena na že gotov projekt, je bilo že pred uvedbo usmerjenega izobraževanja ogromno truda vložene v razmislek in pomisleke o avanturističnem spreminjanju šolskega sistema. Ker pa je narava časopisnih polemik minljiva, se mi je zazdelo, da bi se vse to utegnulo pozabiti, kakor se je pozabilo na Schmidtovo delo Metodologija šolske reforme, in kot se je pozabilo še na marsikaj drugega.

ML: Zanimalo bi me, če bi sedaj hotel nekdo na FSPN delati diplomsko nalogo, denimo iz šolstva, ali bi bila Schmidtova

Zgodovina pedagogike na Slovenskem temeljno izhodiščno delo, ki bi mu ga profesorji predlagali?

M. M. H.: To bi moral najbrž njih vprašati, ampak bojim se, da ne.

MI.: Če praviš, da še vedno ne, to pomeni, da takšna tehtna razprava še nikoli ni bila izhodišče?

M. M. H.: Ne morem reči, to je nekoliko divja teza. Ne vem, kako je sedaj, lahko pa ti povem, da so meni kot temeljno literaturo predlagali knjigo Stevana Bezdanova **Združeno delo in izobraževanje**. Ne vem pa, če bi komu, ki bi se česa takega lotil, predlagali, da si na primer, ogleda švedskega raziskovalca Húseno, ki je začel raziskovati šolski sistem leta 1938 in postavil možnosti primerjave šolskega uspeha z uspehom v življenju. Njegova raziskava je trajala nekaj desetletij. Tu nekje je tudi eden izmed resnejših očitkov reformi. Gre za to, da ni bilo zadostnih predhodnih raziskav, ker se pri nas pač niso delale. Zato sedanega sistema sploh ni mogoče resno primerjati s prejšnjim, ne da se reči, koliko je boljši ali slabši, ker preprosto nimamo ničesar, s čimer bi ga primerjali.

MI.: Torej ni kontrolne skupine?

M. M. H.: Ne, ni je, niti niso bili v tej smeri opravljeni resnejši eksperimenti. Pravijo sicer, da so pedagoške srednje šole imele nekaj časa preizkusni program, ki naj bi bil podoben zdajšnjim, vendar ostaja dejstvo, da so v reformo šli frontalno, zajela je vso populacijo in vse šole. Igračka je bila razstavljena in ponovno sestavljena, videti pa je, da ne dela več.

MI.: In preboj kritike naj bi bil osrednji del knjige?

M. M. H.: Seveda. Krtu sva predlagala, naj v knjigi objavi ves ta papir, ker nisva hotela, da bi se način uvajanja šolske reforme pozabil. Pomemben je način, kako je bila reforma izpeljana — ali če hočeš vsiljena — pomemben pa je tudi način, kako se je ob njeni kritiki formirala javnost. Kritika si je morala izboriti prostor na straneh časopisja in v drugih medijih. Javna razprava je takrat dobila nek nov pomen in mislim, da bi ga morala ohraniti. Zato je toliko poudarka na časopisju, ne samo na Delu, temveč tudi na drugih revijah. Zaradi razvidnosti, pa tudi omejenih sredstev — Krt je pač revna založba, ampak saj veš, če kaj rabiš, si greš sposodit k revežem — je bilo mogoče objaviti le manjši del...

MI.: Knjiga je seveda morala ubrati neko metodiko izbora. Ali lahko opišeš kriterije za izbor te dokumentacije?

M. M. H.: Temu izboru bo lahko marsikdo veliko očital. Gotovo je vsak izbor problematičen. Namen je bil pokazati konfrontacijo kritikov in zagovornikov reforme, konfrontacijo, ki je potekala javno. Izločiti sem morala skoraj vse zapisnike s sestankov in sej, posvetov, razen nekaterih v zvezi z delovno skupino na univerzi; izjave profesorja Jurišiča sem želela razjasniti z dokumenti, ki jih je bilo mogoče dobiti na univerzi. Nekaterih dokumentov ni bilo mogoče dobiti, to

velja predvsem za Republiški komite za vzgojo in izobraževanje.

MI.: Kakšna je potem slika te reforme, ki nastopa v knjigi?

M. M. H.: Luknjičava. Iskala sem vse, kar je bilo objavljeno in kar je pravzaprav dostopno vsakomur, zato je knjiga predvsem **mnemotehnični pripomoček**. To je njen prvi cilj, da se ne pozabi. Srbi imajo za takšne projekte simpatičen izraz, ki ga je težko prevesti, **zlopantilo**... Mnogo stvari je bilo ob reformi nejasnih in skrivnostnih, veliko pa je tudi zelo jasnega, na primer to, kako je bila razstreljena Šubičeva gimnazija.

Kritiki šolske reforme — med polemiko se jih je oprijel ta naziv, zato ga uporabljam, čeprav bi se morda dalo najti kaj manj tendencioznega — so bili z dokumenti tudi darežljivi. To so ljudje, ki so kasneje sodelovali znotraj odbora, ki je v začetku leta 1983 pripravil obe sekcijski razpravi v Cankarjevem domu in so vse svoje in tuje intervencije skrbno čuvali. Kup papirja se je vedno bolj večal, izbor pa postajal vedno bolj boleč. Saj veš, lepo bi bilo objaviti vse.

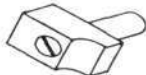
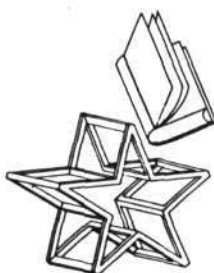
Po drugi strani pa je za kritiko spet pomembno to, kar je objavil prof. dr. Bogo Grafenauer v Glasniku Slovenske matice 1-2, 1985. Gre za zelo pomembne dokumente, ki so pozabljeni ležali dvajset let. Denimo odprto pismo Filozofske fakultete v Ljubljani, ki je bilo naslovljeno javnosti. Napisano je bilo leta 1966. Potem gre še za dokumente iz let 1971 in 1977, vsi so v zvezi z načrti reformiranja šolskega sistema pri nas, in vse to je sedaj objavljeno. Mogoče bo objavljeno še kaj, kar je zakopano kje v arhivih in bo mogoče še bolje videti, kako se ljudje niso strinjali, bili proti, da so preizkusili vse samoupravne poti, da bi preprečili podajanje na vrat na nos v nekaj, kar je imelo samo svetle cilje, pa še ti so bili problematični.

MI.: Ko smo pri poslanici filozofske fakultete, bi me zanimalo, kaj je s planom, ki ga poslanica omenja. Citiram s strani 9: »Največ pripomb in kritik na seji je doživel prav tisti plan, njegova neresnost in nedozorelost. Sestavili so ga trije kandidati podiplomskega študija industrijske pedagogike na Reki, predsednik izvršnega odbora RIS Ludvik Zajc, vodja sektorja za strokovno izobraževanje pri Zavodu za šolstvo SRS Drago Glogovšek in vodja za vsebinska vprašanja vzgoje in izobraževanja pri izobraževalni skupnosti SRS Zvone Vrstovšek.« Mogoče veš, kako je prišlo do tega, da je ta magistrska naloga tako visoko kotirala?

M. M. H.: Pojma nimam, me ni bilo zraven, iz konteksta pa je to težko razbrati. Treba pa je vedeti, da so že leta 1966 hoteli ukiniti gimnazije, reformirati šolski sistem in ga združiti z ne vem katerim delom, ki je takrat obstajalo.

MI.: Kakšen delež je imela tu kritika, ki je vseskozi prisotna v najinem pogovoru?

M. M. H.: Oh, bila je ves čas zraven, vendar so jo diskreditirali, in to od začetka do sedaj. Že leta 1976 je Emil Rojc zelo ostro obsojal trditve, da »vsebinskih smotrov re-

forme ni mogoče uresničevati, dokler niso ustvarjeni materialni pogoji za prehod v usmerjeno izobraževanje«. Pred enim letom, leta 1985, je Katja Vadnal v pogovoru z novinarji pred problemsko konferenco CK ZKS o usmerjenem izobraževanju dejala, da »je kritiziranje šolske reforme intelektualni imidž«.

Do jasnega razcepa je prišlo ob začetku usmerjenega izobraževanja, konec leta 1981. Že leta 1982 se je v ustreznih forumih in odborih začelo govoriti o zmanjševanju vpisa na naravoslovno-matematično usmeritev. To je bil zadnji udarec, ki je sprožil pravi plaz. Namera, da se administrativno zmanjša vpis na to usmeritev in kasneje jasno izražena težnja po njeni ukinitvi je pripravila javne delavce, predvsem visokošolske učitelje, k podpisu odprtega pisma, ki so ga sestavili Matevž Krivic, Braco Rotar, Rastko Močnik in Neda Pagon-Brglez. V istem času je podobno pismo napisal tudi profesor Franz Lazarini s FNT. Že leta 1979, ko je bila kritika jasna in nedvoumna, je Marjan Jelen dejal, da to pač niso marksisti in da je njihova kritika že apriori negativna. Če pa se hočemo prepričati, da tedaj, ko so priprave na usmerjeno šolstvo že tekle, še ni bilo nikakršnega jasnega vpogleda v nastajajoče »novo šolstvo«, nam bo služil kot zanimiv zgled časopis Delo, ki na isti dan, namreč 19. 5. 1981, prinaša dva izključujoča se naslova: »Na šolah pripravljene za začetek reforme«, drugi naslov pa je bil: »Na šolsko reformo so šve premalo pripravljene«.

Na »poštni predal 29« v Delu so začela prihajati pisma, nekatera so bila objavljena, druga pa spet ne. Zaradi protestov je Delo organiziralo okroglo mizo o šolski reformi, ki je bila v maju 1982, povabljeni pa so bili tisti, ki so jim zavrnili prispevke, hkrati pa ljudje, ki so imeli pomembne funkcije na institucijah, kot so komite, pedagoški inštitut in zavod za šolstvo. Sčasoma je bila v razpravljanje o šolstvu vmešana malone vsa slovenska inteligenca, predvsem tista, ki ji je kaj do šolstva.

ML: Tu pa so še podpisniki že omenjenega Odprtega pisma, ki jih je bilo 671.

M. M. H.: Da, a ne smemo misliti, da je bil vzrok le imenovana predvidena ukinitve naravoslovno-matematične usmeritve. Kritika je zajela problematiko globalno in v vsej širini, zgodil pa se je tisti nepričakovani obrat, katerega jedro je v tem, da je na primer Boris Majer trdil, da pravzaprav kritiki reforme izvajajo pritisk. Bistvo kritike je bilo tudi v tem, da je treba demantirati izjave zagovornikov reforme, da je to čudodelna palica, ki je zmožna rešiti vse težave, reformatorji pa, da so ljudje, ki to palico trdno držijo v rokah. Navedem naj le podatek, kako leta 1975 Ela Ulrih — Atena zgroženo ugotavlja, da se je delež družbenega proizvoda, namenjen za šolstvo, zmanjšal s 5 na 4 odstotke, Katja Vadnal pa leta 1983 prav nič zgroženo ugotavlja, da se je taisti delež družbenega proizvoda, namenjenega za izobraževanje, zmanjšal z 1,64 v letu 1978 na 1,29 odstotka

v letu 1983. Pojavljale so se tudi neverjetne trditve. Boris Lipužič je na primer trdil, da se bo izobrazbena raven dvignila za 80 odstotkov učencev. Govorili so tudi o vsakovrstnih možnostih za izobraževanje in zaposlovanje. Nekako so priznavali, da morda mreža šol ni najboljša, pač pa je v osnovi dobra, vendar so jih pri tem ovirali lokalni pritiski. Začelo se je govoriti o šoli, ki je s to izvedbo nastala, cilji pa izvedbe niso opravičevali. Kje je sedaj zmota? Ali v ciljih ali v nepravilni izvedbi? V knjigi sem poskušala le to, da bi bila razvidna oboja mnenja.

Odprto pismo je povzročilo nekaj omahovanj, vendar je prevladalo mnenje, da mora biti sekcija na to temo. Sekcija naj bi se izvedla čimprej, predvideno je bilo, da že v septembru. Treba je vedeti, da so tisto jesen potekali pogovori — posamični, seveda — med sekretarji osnovnih organizacij ZK in podpisniki odprtega pisma. Ti pogovori so popolna neznanka! Končno sta bili v začetku leta 1983 obe sekciji v Cankarjevem domu. Udeležba je bila naravnost fantastična, vendar so kasneje objavili mnenje, da je šlo za posamične politične napade na delegatski sistem, da so posamezniki z znanstvenimi nevtralnimi resnicami zavajali neinformirano javnost, skratka, izkazalo se je, da je vsako nasprotovanje reformi še vedno nezaželeno politično dejanje in izraža stališča, kakor tudi politična prepričanja posameznika.

Vendar je sekcija obrodila sadove. Morda prav zaradi tega sedaj lahko govorimo o morebitnih spremembah nekaterih učnih programov, čeprav se o tem še vedno ne govori kot o nečem samoumevnem. Neumno kakor se sliši je glede na prejšnja leta napredek že v tem, da se o tem govori. Kritiki so se pač držali pomena besede reforma ni revolucija, reforme niso enkrat za vselej. Pedantno popravljanje neumnosti zahteva vsaj toliko demokratične pameti, da priznaš zmoto in napačnim sklepom rečeš napačni sklepi in jih ne zavijaš v usodno frazeologijo.

ML: Sekcija je bila potemtakem vrhunec kritike?

M. M. H.: Sekcija je bila vrhunec javne razprave in njen najbolj spektakularni del. Na njej se je oglasil tudi Janez Šušteršič, ki je bil takrat še srednješolec. Z njim se je šolska reforma ugriznila v lastni rep, najbolj prizadete argumente proti njej so imeli (in še imajo) ljudje iz njene lastne »prakse«, srednješolci. Z Janezom sva knjigo skupaj začela, ampak potem je moral v vojsko.

ML: Kaj pa je botrovalo naslovu, namreč Šolska reforma je papirnati tiger?

M. M. H.: ... Med polemiko je bil enkrat izrečen ta stavek, ki je vso nesrečo na kratko povzel... Zato, ker je papirnati tiger velika beštija iz pisanega papirja, ki je popolnoma nenevarna in na prvi pogled tudi lepa, v njej pa so živi ljudje. Prvi je imel nekaj proti šolski reformi Mao Zedong. On je rekel, da so vsi reakcionarji papirnati in živi tigri hkrati.

Pogovor pripravil:
PETER SRAKAR

GIBANJA

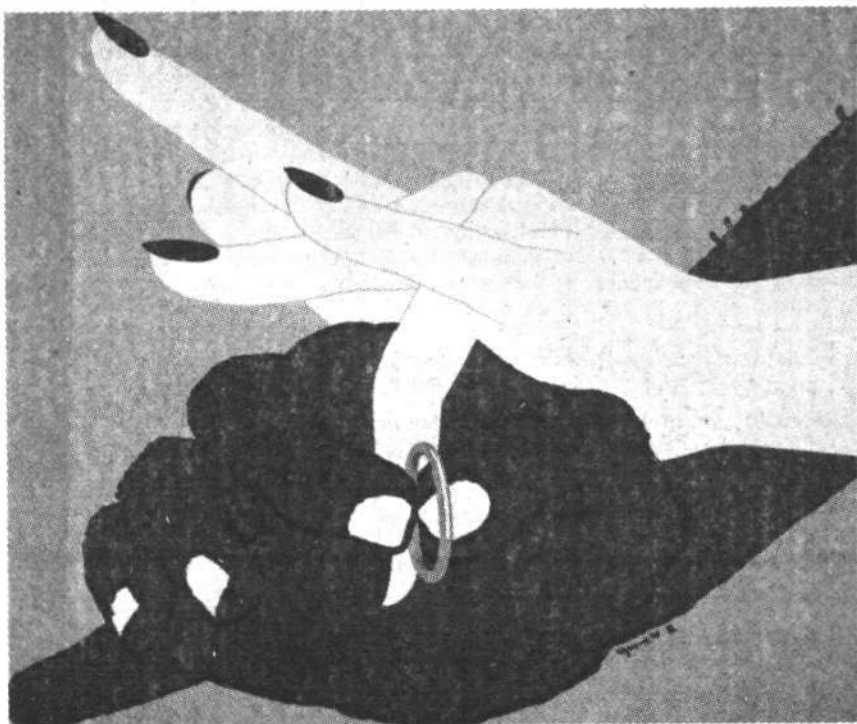
ALTERNATIVNA GIBANJA SO DRUŽBENA OPOZICIJA

Alternativna gibanja se od disidentstva razlikujejo po tem, da so družbena gibanja, ne pa zgolj atomizirana kontestacija. Od revizionizma pa po tem da so ideološka vprašanja zanje drugotnega pomena, da ne izhajajo iz državno-partijskega prostora, da se organizirajo okrog neposrednih življenjskih vprašanj, vsakdanjih konkretnih problemov konkretnih ljudi ne pa doktrinarno političnih programov ali frakcijskih bojev v oblastnih aparatih. Skratka: po tem, da so družbena gibanja, ne pa politični (ideološki) odkloni, frakcije, partije, ne pa politična gibanja.

Kot družbena gibanja so alternativna gibanja družbena opozicija. Družbena gibanja že v tem, da so, konstituirajo (civilno) družbo: sfere neodvisnega družbenega življenja: avtonomne družbene prostore, v katerih je možno svobodno združevanje in zadovoljevanje življenjskih interesov in potreb, v katerih je možno »druženje, opredeljevanje in ustvarjanje« izven državnega oziroma državno-partijskega nadzora, reglamentacije in regulacije, javno življenje zunaj državnih sankcij. Družbena gibanja so družbena opozicija, ker je treba vsak avtonomen družbeni prostor iztrgati državi in ga obraniti pred njo. Družbena opozicija so, ker konstituirajo družbo in ker lahko družba živi samo, če je organizirana neodvisno nasproti državi. Družbena opozicija so, ker postavljajo meje državni dejavnosti — in ker je družba edino nasprotje in edina meja države. Družbena opozicija so, ker niso politična opozicija: ker ne želijo osvojiti državne oblasti, ampak jo omejiti, jo potisniti v legitimne in funkcionalne meje, ker ne želijo strmoglaviti ali odpraviti državne oblasti, ampak vzpostaviti civilno družbo, ker ne želijo vladati, ampak živeti — kolikor mogoče svobodno, neodvisno, dostojanstveno in srečno.

Civilna družba danes ni mogoča brez družbenih gibanj, družbena gibanja niso mogoča zunaj civilne družbe. Demokracija je mogoča samo v civilni družbi, nosilci demokracije (se pravi bojev za demokracijo) so družbena gibanja, ni demokracije brez družbene opozicije. Če definiramo alternativna oziroma nova družbena gibanja tako, je potrebna tudi določena redefinicija disidentstva in revizionizma ter razmerij med njimi.

Tomaž Mastnak

PROTI

KDO? Ženske, ženske, ženske.

KJE? Občasni diskusijski in družabni večeri v Galeriji ŠKUC (najavljeni po RŠ, v Delu, s plakati). Vsak torek od 20^h—22^h na tel. 319-662.

ZAKAJ? Ker živimo v nevzdržnih razmerah, ki jih je treba odpraviti. Torej:

PROTI ČEMU? Proti izkoriščanju človeka po človeku, tj. ženske, po moškem, otroka po odraslem. Proti izkoriščanju žensk (in otrok!) kot seksualnih objektov. Proti posilstvu. Proti seksualnim zločinom. Proti lastninski pravici moškega nad žensko, staršev nad otroci. Proti fizičnemu nasilju nad šibkejšimi. Proti spolno pristranski vzgoji. Proti reduciranju ženske na reproduktivno funkcijo. Proti glorificiranju materinstva. Proti zlorabi ženskih teles in fetusov za namene genetskih raziskav. Proti obravnavanju ženskega telesa kot stroja za rojevanje otrok. Proti izključni pravici medicine do odločanja o primernosti medicinskih postopkov v ginekologiji in porodničarstvu. Proti zapostavljenosti očetov v prvih mesecih porodniškega dopusta. Proti papirnati enakopravnosti. Proti dvojni/trojni obremenjenosti žensk/mater. Proti zaposlenosti žensk v najslabše plačanih industrijskih panogah. Proti

manjšim možnostim žensk za zaposlitev. Proti zapostavljenosti žensk v družbenem odločanju. Proti delitvi na »lepsi« in »močnejši« spol. Proti podobi lepe, negovane, prikupne, zapeljive itd. ženske v javnih medijih.

ZA KAJ? Za prevrednotenje vrednot. Za razgraditev spolnih vlog. Za svojo novo identiteto. Skratka: za odpravo patriarhata.

LILIT

PLANETARNO SOZVOČJE

Delovna skupina za duhovna gibanja deluje od leta 1984. Nastala je kot rezultat potrebe po ozaveščanju duhovnosti, kar je danes pereč problem. Ob krizi ideologij in religij se je izkazalo, da je duhovno jedro, ki je bilo marsikdaj skrito, preseglo ideološko institucionalne zgodovinsko tradicionalne okvire duhovnosti. Zato duhovnost danes zahteva nove opredelitve, ki bodo ustrezale spoznanju, da je duhovnost avtohtona in univerzalna potreba vsakega človeka, ne glede na njegova siceršnja prepričanja. Eden od paradoksov sodobnih družb je, da se zapirajo pred duhovnimi iskarniki ljudi oziroma jih poskušajo potisniti nazaj v tradicionalne oblike (konfesije, ločine in podobno), ki pa zavirajo razvoj posameznika.

nikove duhovne individualnosti. Duhovnost nam pomeni celovit odnos do samega sebe, do sočloveka in do sveta. Naš namen je spodbujati uglaševanje s samim seboj, s soljudmi in z naravo. S tem želimo spodbujati duhovna semena, ki jih ima vsako bitje, da vzklijejo, rastejo in obrodijo. To se udejnanja skozi samokultivacijo, ki pa zajema in spreminja vsa področja posameznikovega življenja. Tovrstna duhovnost teži k takšnemu spreminjanju, ki bo omogočilo planetarno sozvočje vsega živega in celostno doživljanje sveta.

Ta načela poskušamo po naših sposobnostih in možnostih udejanjati v Delovni skupini za duhovna gibanja. Poskušamo razvijati novo kulturo skupinskega delovanja, ki prinaša nove razsežnosti v razmerja med posameznikom in skupino. Prizadevamo si za takšno organiziranje skupine, ki ne potrebuje paternalističnega vodenja z osrednjo osebnostjo, omogoča pa ustvarjalno zmožnost vsakega posameznika. Pomembno je poudariti, da ne zastopamo ali širimo neke svoje duhovnosti. Skupina ima predvsem organizacijsko-delavni značaj in omogoča pojavljanje tiste duhovnosti, ki je v našem prostoru že ves čas latentno navzoča.

Naše delovanje razumemo kot del družbenih gibanj za pozitivno ovrednotenje resničnih duhovnih prizadevanj in iskanj. Ta gibanja do sedaj niso imela možnosti za svoje izražanje in družbenega prostora za svoje delovanje.

Živimo v času tehnološkega razcveta, katerega raven močno presega našo duhovno zrelost. Znanost in razvoj tehnologije sta velikokrat v službi omejenih, tržnih in državnih interesov, ki vodijo do absurdov, kot so — ustvarjanje neravnotežij v človeku in naravi, oboroževanje, uničevanje okolja... Nadaljevanje tega procesa lahko pripelje do samouničenja. Da bi presegli neravnotežje med visoko razvito tehnologijo in po našem mnenju nezadostno razvito človeško zavestjo, moramo razvijati tehnološkemu komplementaren pristop k doživljanju stvarnosti. Gre torej za vključevanje vseh možnosti človekovega doživljanja, razširitev obzorja, poleg zunanje učinkovitosti pa tudi za poglobljanje navznoter.

V sezoni 1985/86 že izvajamo program v *Pionirskem domu — Centru za kulturo mladih v Ljubljani*. Organiziramo predavanja in delavnice, ki so množično obiskane. Ker so odmevi na naše delo izredno ugodni, mislimo v naslednjih letih svoj program še razširiti tudi v drugih institucijah, ki so nam ponudile svoje prostore (*Cankarjev dom, Delavska enotnost*).

Delovna skupina za duhovna gibanja

DAJMO OTROKU MOŽNOST

Mirovna skupina je nastala ob spontanem združevanju posameznikov, ki so ugotovili, da zaradi agresivnosti, ki z družbeno krizo še narašča, ne morejo več ostati le pasivni opazovalci, čakajoč na boljše čase. Agresivnost je prisotna na vseh nivojih: v medsebojnih odnosih (npr. odnos moški-ženska), v odnosu države do posameznika, med narodi (nacionalizem, rasizem in drugi -izmi), jedrska grožnja in druge oblike agresivnosti med velesilami... Poleg želje, da bi opozarjali s svojo zavestno aktivnostjo na zgoraj omenjena vprašanja, je na nastanek mirovne skupine na nek način vplival tudi razmah mednarodnega mirovnega gibanja, ki je doseglo svoj vrh v drugi polovici 1983. leta. Kljub nedvomnemu vplivu mednarodnega mirovnega gibanja, pa

je bilo slovenskim mirovnikom že od samega začetka jasno, da jih določa lastno mikro in makro okolje in da je treba opozarjati predvsem na mirovna vprašanja v lastni družbi. Sprva so se mirovniki osredotočili na posamična vprašanja kot so skrajšanje vojaškega roka, depozit, izvoz orožja, šele ščasoma, ko se je mirovna skupina bolj artikulirala, so se izoblikovali globalni mirovni projekti, razdeljeni na tematske sklope. Mirovna skupina se je prvič pojavila v javnosti konec leta 1983. z mirovno stojnico, na kateri so z zbiranjem podpisov in v pogovorih z mimoidočimi preverili utrip javnega mnenja in informiranost javnosti o mirovni problematiki.

Mirovniki so ugotovili, da je treba začeti mirovno vzgajati že najmlajše in tako se je izoblikoval projekt »Dajmo otroku možnost«. Z igračami, otroškimi igrami in mediji gradi otrok odnos do samega sebe in do zunanjega sveta. Mirovniki so s tem projektom skušali pokazati, kako škodljivo vplivajo bojne igrače in vojne igre na otrokov duševni razvoj. Pri tem projektu je mirovna skupina sodelovala tudi z večimi institucijami in posamezniki, ki se ukvarjajo z vzgojo otroka, v akcijo pa so se vključila tudi sredstva javnega obveščanja.

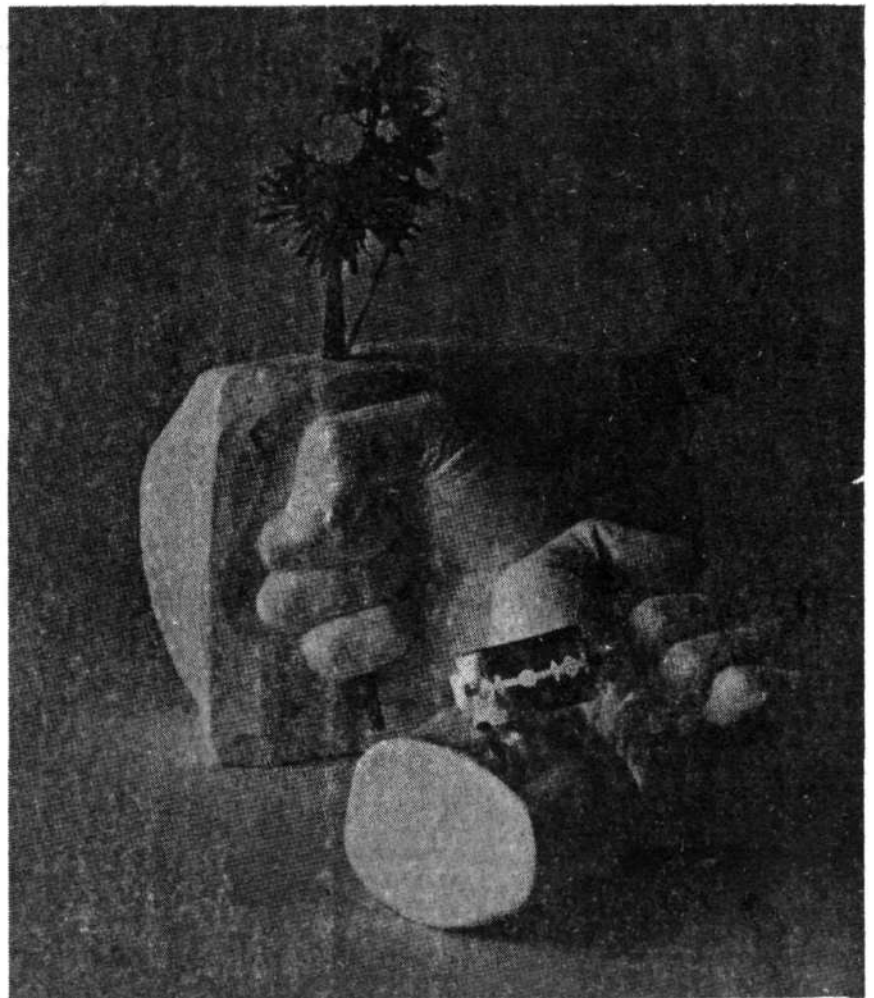
Med temeljne projekte mirovne skupine sodi prizadevanje za civilno službo oziroma drugačno služenje vojaškega roka. Tudi v naši družbi so posamezniki, ki zaradi svojega prepričanja (teističnega ali ateističnega) ne morejo prijeti za orožje in služiti vojaškega ro-

ka na klasičen način. Ker tega ne morejo in ker druge možnosti nimajo, preživijo svoje najbolj ustvarjalno obdobje v vojaškem zaporu. Z uzakonjeno možnostjo za tudi drugačno služenje vojaškega roka (v humanitarnih ustanovah...) bi se preprečila marsikatera osebna tragedija pa še družba bi imela od tega koristi.

Mirovna skupina je proti militarizaciji družbe, pred katero tudi naša družba ni imuna. Eden od dokazov za to so tudi razprave o rekrutaciji žensk. Da mirovniki temu nasprotujejo najbrž ni potrebno posebej poudarjati.

Pa še mednarodna dejavnost. Na tretji END konvenciji v Peruggii se je slovenska mirovna skupina povezala z avstrijskimi neodvisnimi mirovnimi iniciativami (pobudnikom) ter mirovnim komitejem Furlanije-Julijske krajine. Ustanovili so skupni mirovni komitej, na nekaterih akcijah pa so sodelovali tudi mirovniki iz Švice, Zahodne Nemčije in Madžarske. S tako obliko sodelovanja skušajo mirovniki rušiti mit o sovražnikih onkraj meje in dokazati, da je možno neposredno sodelovanje kljub različnim družbeno-političnim sistemom, in da se te družbe srečujejo z mnogimi podobnimi problemi (ekološkimi, in drugimi). Mirovna skupina sodeluje tudi z večimi drugimi neodvisnimi mirovnimi organizacijami in posamezniki-mirovniki tako na Zahodu kot na Vzhodu (predvsem Madžarska) in se vključuje v razne mednarodne iniciative.

Mirovna Skupina

EKOLOGIJA

Osnove za vstop v problematiko okolja

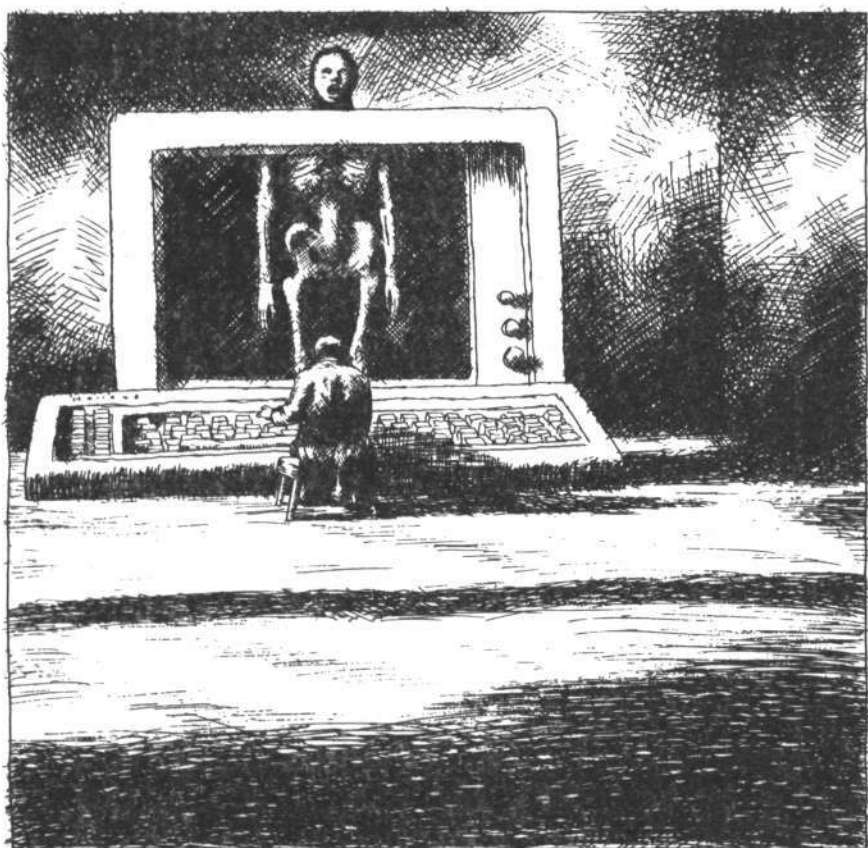
Začelo se je nekako pred 15 leti s prvim društvom za zaščito okolja. Problematika je bila rezervirana bolj za tiste, ki so hoteli ohraniti neomadeževano podobo slovenske pokrajine, pri tem pa še niso vedeli, da je njihovo resno delo že v osnovi blokirano s prikritimi in neizbrisnimi ekološkimi madeži.

Tudi v letu 1986 ne moremo govoriti o ekološkem gibanju, ki bi imelo svojo jasno formo in vsebino, zaobseženo v strategiji in taktiki, ki bi segala vse od osveščanja posameznika do nastopanja na mestih, kjer je skoncentrirana politična, odločilna moč. Kljub temu pa lahko trdimo, da dobiva tako imenovana ekološka tematika vse več soimišljenikov, pa naj gre za Krupo, atomske elektrarne ali elektrarne z na Muri.

Počasi odkrivamo, da imamo umazano industrijo, ki se je doslej figo brigala za okolje in je v izdatni meri odlagala svoje odpadke za sosedovim plotom, kajti njen interes je bil nenehno zviševanje produkcije ob zmanjševanju stroškov. Tudi danes se varovanje okolja pojavlja kot vprašanje dodatnega vložka kapitala, čeprav je jasno, da se da med ekološkim in ekonomskim potegniti enačaj, pa čeprav le na daljše časovno obdobje, vendar se da.

Šibkost gibanja, ki šele nastaja, pa je predvsem v že omenjeni institucionalni šibkosti, v njegovi odsotnosti v izvršilnih organih in skupščinah, na drugi strani pa je njegova šibkost v zaprtosti slovenskega in jugoslovanskega medijskega aparata za tovrstne teme (z redkimi izjemami). Zdi se, da smo v prelomnem trenutku, ko bo treba spoznati, da je edina možnost za ekologe, da se vključijo v tozde in delegatska telesa, kajti dosedanje oblike delovanja, od pozivov v nekaterih medijih do okroglih miz, niso dale posebnih rezultatov. Družbeno-politični sistem je tak kot je in za ekološke cilje se ga do porabi samo takšnega. Iluzija, da bodo tisti, ki resnično odločajo, pa naj bodo to tozdi elektrogospodarstva na primer, uslišali javne proteste in se po njih ravnali, da so koncu vendarle samo iluzija. Edino tu bi lahko ZSMS opravila svojo aktivistično vlogo, če bi se zanj odločila in nanjo pripravila svoje predstavnike. To seveda ne pomeni, da so okrogle mize in drugi javni nastopi nepotrebni in izguba časa, nasprotno, pomembni so za izmenjavo različnih pogledov in za iskanje alternativne možnosti razvoja. To, kar ponuja država s svojo strategijo razvoja do leta 2000, je program večnega zaostajanja za tehnološko najbolj razvitimi deli sveta, vendar za zelo, zelo visoko ceno. Delavstva se vprašanje ali socializem res ne more ponuditi druge alternative kot skušnjo kapitalizma in šele potem bomo razmišljali ali lahko kako drugače. Problem je seveda veliko širši in bolj zapleten, zato ga bomo pustili v nemar.

Kar se tiče najbolj razpitenih ekoloških problemov na Slovenskem, potem jih lahko

naštejemo v poljubnem vrstnem redu, ki ni red velikosti, ampak zgolj pomoč za izdelavo delovnega načrta za spopad s tehnokracijo in, bog pomagaj, tudi birokracijo, ki ekološkega problema ne vidita kot svojega lastnega, ampak bolj kot nerganje zelenih »zelencev«. Na prvo mesto bi lahko postavili Krupo (njene sanacije se še niso dotaknili), na drugem mestu je Rudnik svinca in cinka Mežica, na tretjem mestu je Rudnik urana Žirovski vrh, na četrtem mestu so Šoštanjke termoelektrarne, na petem mestu je Zasavje, na šestem mestu je Železarna Jesenice, na sedmem mestu so Ruše, ki jim sledi Maribor s pitno vodo vse do Ptuj, na osmem mestu so industrijski obrati Donita (Fenolit Borovnica, obrata v Medvodah, Kamniku in še kje) skupaj z obrati ljubljanske Termike, na devetem mestu je Ilirska Bistrica s svojo industrijo. Temu sledijo vsi drugi manjši onesnaževalci, ki bi jih težko vse našteji, od velikih in malih kurišč do gospodinjstev odpadkov (mimogrede, zbiranje in predelovanje odpadnih surovin še vedno ni optimalno izkoriščeno, čeprav bi bila izdelava tehnologije izvrsten izziv našim strokovnim institucijam).

Poseben problem so gozdovi, ki pa ga ne moremo reševati znotraj republiških meja, ampak le v povezovanju z Evropo. Iz vsega tega lahko potegnemo eno samo izhodišče: okolje je možno varovati samo pri izvoru onesnaževanja, teh virov pa nimamo zabeleženih, klasificiranih, in medtem ko se ukvarjamo s potencialno nevarnostjo za Muro, nam na drugi strani uhajajo strupene snovi v podtalnico. To kaže samo na disperznost same akcije.

Vse drugače je čez republiške meje, kjer se ekološka zavest še počasneje prebujala, čeprav je njena prebuditev neizogibna.

Zagovorniki brezmejnega industrijskega razvoja nam grozijo z albanizacijo našega življenja, v kolikor se ne bomo podredili diktatu razvoja za vsako ceno, vendar je njihov argument dvomljiv. Res pa je, da na drugi strani ni dovolj argumentiranih alternativnih možnosti za dvig življenjske ravni brez grožnje ekološke katastrofe. Tu pa se odpirajo možnosti ZSMS, da združi vse tiste, ki imajo ideje, da se da tudi drugače in ki lahko izdelava načrte kako drugače.

Srečo Zafje

DEJTE MAL POČAKAT FANTJE, BOMO TO KASNEJ

Razmere ne bodo nikoli tako dobre, da bi lahko odpirali vsa ta vprašanja

Robert ČERNE
Tone ANDERLIČ

Namen razgovora z **Robertom ČERNETOM**, predsednikom RK ZSMS in **Tonetom ANDERLIČEM**, sekretarjem istega organa, ni bil v razglabljanju o bližajočem se kongresu, o pričakovanih in upih. Zato pa je pogovor temeljiteje razkril, da so ravno pričakovanja, vizinarstvo in upanje postale kategorije, ki vse bolj tonejo v arzenale preživelosti. Tole tu je poskus razmišljanja o aktualnem položaju mladega rodu in o bledih perspektivah bodočih mladeži.

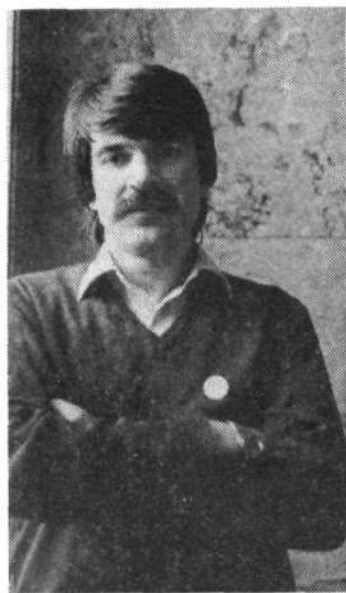
● *Družbene kontradikcije in tudi konfliktnost se najbolj kažejo na socialnem obrobju. Takšen pa je družbenoekonomski položaj dobršnega dela mladih na eni strani ter ZSMS-ja kot DPO-ja (tudi v kontekstu do drugih DPO-jev) na drugi strani. Kam je torej mogoče v celotnem družbenem kontekstu umestiti vlogo in položaj ZSMS danes?*

Černe: Nič novega ne povem, če rečem, da krize vodijo še k večji marginalizaciji določenih družbenih skupin, in to velja za pretežno večino, pretežni del mladih. Tu je treba poudariti, da mladinska organizacija že nekaj časa, vse tja od začetka 80 let, ko so se pričele jasneje kazati konture te krize, poudarja, da mladi izraziteje občutijo njene posledice. Na drugi strani pa tudi poti, ki se nudijo za njeno prevladovanje, načine, ki se jih išče za vzpostavljanje stabilnejših razmer gospodarjenja in družbenega razvoja, da tudi vse te stvari še posebno prizadenejo prav mlade in gredo v glavnem preko njihovega hrbta. Če to ugotovitev povsem konkretiziram. Tako je npr. vprašanje zaposlovanja; več kot 80 % med nezaposlenimi v Jugoslaviji je prav mladih ljudi. V kontekstu

Mi nimamo druge možnosti delovanja kot moč argumentov. V tem vidimo tudi edino možnost, da ta organizacija lahko postane samostojna in vplivna v tej družbi. Druge organizacije, drugi forumi lahko seveda delujejo tudi na drug način.

ukrepov za gospodarsko stabiliziranje smo opredelili tudi produktivno zaposlovanje, ki bo dvigovalo nanovo ustvarjeno vrednost. Ti ukrepi ne vodijo k povečanju števila zaposlenih, na drugi strani pa to pomeni tudi zmanjšanje investicij. Število investicij v zadnjem času upada, na drugi strani pa imajo tudi zahteve po kvalitativnih faktorjih gospodarjenja

Pri nas ne priznavamo ene možnosti, da imamo tudi opozicijo, opozicijo v pozitivnem smislu. Kardelj je nekajkrat govoril o tej opoziciji. Mislim, da bi to morala biti sindikat in mladinska organizacija.

za posledico zmanjševanje števila zaposlenih. To je le en primer tega, kako ti ukrepi prizadenejo prav mlade, čeprav je treba tudi ugotoviti, da je to nujno in edini pravi izhod za ozdravitev našega gospodarstva, k boljšemu, hitrejšemu in dinamičnejšemu ekonomskemu in družbenemu razvoju ter napredku. Pri iskanju vsega tega pa gredo rešitve veliko

krat na račun mladih, ki pa so, da tako rečemo, najmanj odgovorni za sedanje stanje, za sedanje težko stanje. Tu ne gre samo za neko reševanje zgolj eksistenčnih vprašanj in problemov vsakega posameznika, od izbire poklica pa do zaposlitve, stanovanjskega vprašanja, perspektive... V tem času so to izredno nehalne posledice. Gre tudi za vprašanja družbene promocije, kajti kanali se v tem obdobju še bolj zožujejo, zožujejo, tako v službi, lot tudi v družbenem življenju nasploh. V tem sklopu je tudi vprašanje perspektive. Kot to izraža tudi Mladin poster, je današnja perspektiva mlade generacije vse kaj drugega, kot je bila perspektiva in vizija predhodnih generacij. Bolj nejasna in bolj negotova je. Negotovost glede prihodnosti, pa tudi nerazumevanje širše družbe teh specifičnih potreb in interesov posameznih delov mlade populacije izvira iz dejstva, da se pri mladih in njihovih dejavnostih, če spet govorimo o marginaliziranju, najlažje in najprej varčuje. Zapirajo se nam prostorske in materialne možnosti. Oženje teh možnosti in sredstev je na primer opazno, ko gre za tako imenovano alternativno kulturo, mladinsko periodiko, konec koncev pa tudi pri de-

Cilj, ki smo si ga zadali, oziroma težnja k samostojnosti mladinske organizacije, ne more biti cilj samo te organizacije, temveč vseh naprednih družbenih sil. Ne more biti samostojne in demokratične SZDL, če ni samostojne mladinske organizacije.

lovnih akcijah in regresiranju mladinskih potovanj. Vse to ni brez posledic pri naravnosti razmišljanja mladih, pri odzivanju na te probleme. Na drugi strani pa se tarna, da mladi niso dovolj aktivni in delavni, da so nezadovoljni, da so preveč kritični do sistema in prakse, da so udeleženi pri nacionalističnih pojavih, da so nagnjeni k narkomaniji in alkoholizmu, tisoč in ena pripomba obstaja.

Ker si postavil vprašanje o relaciji mladi in organizacija, naj zaokrožim: v takih razmerah je delovanje DPO nasploh, in še posebej sedaj v tem kontekstu, ko govorimo o funkcioniranju mladinskih organizacij, še pod dodatnim udarom. Na eni strani je pod ostro kritiko mladih, na drugi strani pa tudi ostale družbe. Problemizira se odnos mladi—mladinska organizacija, v smislu ustvarjanja možnosti za izražanje, pa tudi za uredništvo teh interesov mladih, reševanja njihovih problemov, za njihovo večjo družbeno vlogo in moč te družbene skupine in mladinske organizacije. To je ena relacija. V tem

Ko govorimo o Mladini se zavzemam za to, da legaliziramo pritiske, da jih kot stališča, kot usmeritve privedemo v tiste legitimne institucije tega političnega življenja. Tedaj bodo šele izgubili ta svoj negativni predznak.

kontekstu bi veljalo obravnavati tudi vse pripombe, ki se slišijo na mladinsko organizacijo, da je nemočna, neživljenska, birokratska, da nima večjega družbenega vpliva, da je forumska in transmissijska, da se zgolj izčrpava v nekakšnih manifestacijah. Na drugi strani pa je treba izpostaviti tudi tisti, v vprašanju nakazani odnos, to je odnos med ZSM in drugimi DPO, njeno vlogo v skupščinskem sistemu. Poenostavljeno bi temu rekel, da gre za odnos ZSM—družba. Res je, da nihče ni zadovoljen s tako mladinsko organizacijo, kakršno imamo danes. Razlogi pa so različni, kot tudi predlogi, v kateri smeri naj se razvija. Včasih ugotavljamo, da so diametralno nasprotni. Večkrat je na primer z druge strani širše družbe in družbenih institucij mogoče slišati, da se mladinska organizacija ne ukvarja dovolj s praviimi življenjskimi vprašanji mladih v šoli, v krajevni skupnosti in v združenem delu, da ne kaže interesa za žgoča, aktualna družbena vprašanja, da ne kaže interesa za probleme konkretnega okolja, na drugi strani in to je zelo zanimivo, pa se, ko ta vprašanja odpira, slišijo pripombe, da to niso tipično mladinski problemi. Očita se nam, da dramtiziramo situacijo, da nismo zadosti realni pri ocenjevanju in kritiki, da gledamo na življenje iz knjig, pa vse do tega, da zanemarjamo interesne oblike organiziranja in delovanja. Kar naenkrat pa tako postanejo najbolj zanimive družbene organizacije. Mislim, da je osnovna tale »dilema«: kakšno mladinsko organizacijo si dejansko želimo? Ali vzgojno v teh navednicah, kot nekaj družbenovarnostni ventil, ali pa kot politično silo v smislu družbenih sprememb in napredka. To je zame osnovno vprašanje. Praksa nam namreč kaže, da vsakokrat, ko mladi resno vzamejo te družbene opredelitve o vlogi in pomenu mladinske organizacije, pri tem ne gre brez težav in konfliktov.

● *Ali lahko radikalizacija, ki je opazna med delom mlade populacije, pomeni tudi znake in predvsem zahteve po ideološki stremnitvi v naši družbi?*

Anderlič: Mislim, da je dejansko ključno vprašanje, podobno kot je to opredelil že Robert, v tem, kako si zamišljamo mladinsko organizacijo v družbi kot celoti oziroma kako si to zamišlja Partija in nekateri ideologi

in kako si mladinsko organizacijo zamišljajo mladi ljudje kot način za doseganje in preseganje vseh protislovij, o katerih je govoril že Robert, o njihovih potrebah po ekonomski samostojnosti, o pogojih za normalno preživetje, izžoljanje, o potrebi, kako to samostojno izraziti.

Mislim, da se je v obdobju od začetka 80-ih let manifestiralo temeljno protislovje, da se je mlada generacija sicer sposobna in pripravljena postaviti na lastne noge, da je pripravljena in sposobna uvideti temeljne probleme in nakazovati rešitve, vendar pa je na drugi strani spričo takšne polarizacije, kot smo ji priča, prisotnih toliko zavor in blokad, toliko nasprotij in nasprotovanj, da je pravzaprav izredno nevarno nastopati z nekimi zadevami, ki niso vnaprej usklajene, ali ki ne izhajajo neposredno iz resolucij in sklepov. Najsi bo to v enem temeljnem okolju ali pa tudi v našem delegatskoskupščinskem sistemu. Mislim, da bo tudi v bodoče glavni problem v tem, kako ves ta ustvarjalni potencial, ki ga imajo mlade generacije, zajeti v jedro mladinskega organiziranja.

Lep primer tega je študentska problematika. Soočeni smo bili s tem, da so mladi opozarjali na probleme in nakazovali nekatere smotrne rešitve, vendar mladinska organizacija pri tem ni znala pravilno reagirati. To je lep primer tega, kako se v organizaciji ne znamo v danem trenutku postaviti na pravo stran. Splošno je bilo znano, da so bili nekateri cilji, ki so si jih zastavili bojkotaši, odobravanji in sprejeti, da je pri njihovem reševanju delovalo nekaj tisoč ljudi, v istem trenutku pa je bila mladinska organizacija na univerzi v popolnem razsulu. Ne moremo torej govoriti, da so mladi apatični, da ne izražajo svojega interesa, da ne sodelujejo. V tem primeru je pač mladinska organizacija ostala na obrobju, ni bila prodorna, zahteve se potem niso

Doseči je potrebno javnost dela. Ker ko ti enkrat zagotoviš pogoje javnosti dela, potem odigray argumenti temeljni kriterij presoje in sprejemanja odločitev.

jasno postavile na nivojih političnega organiziranja in delovanja znotraj vseh oblik upravljanja in samoupravljanja. Tako smo danes priče znanim razmeram na univerzi.

To, mislim, da sta ti dve osnovni vprašanji: eno je znotraj organizacije, kako se ta sama razbija, če temu lahko tako rečem, na drugi strani pa ji postavljajo blokade tudi ostali subjekti.

● *Glede na to, da se vidva pri svojem konkretnem delu, kot tudi pri spremljanju in poznavanju proble-*

matike na nižjih nivojih mladinskega organiziranja, s tem najbolj neposredno soočata, me zanima tisto staro vprašanje: koliko je ZSMS transmissijski organizem oziroma koliko se je v zadnjem času (recimo od 11. kongresa dalje) osamosvojila in kje je to najbolj opazno?

Anderlič: Verjetno bomo morali pri naših razmišljanjih o delovanju presekati s tem, kako na neki način opredeljevati temeljne zahteve mlade generacije po hitrejšem vključevanju v družbo, po večji participaciji v političnem odločanju, po doseganju dobrin in možnosti, ki jih mlad človek potrebuje za svoje življenje in delo. Ali je za to res treba v organizaciji vzpostavljati celoten mehanizem? Če je na primer v neki temeljni organizaciji 300 ljudi, ali morajo res priti vsi in reči, nismo zadovoljni z nagrajevanjem po delu, ali pa lahko ena skupina mladih ljudi prouči problem in skuša nakazati rešitve in se lahko potem to končno nekako posvetovi s potrebami in željami mladih ljudi?

Ali resnično moramo zato ker smo mladi, ker smo neizkušeni, ker nimamo političnega pedigreja imeti za seboj ne vem kakšno množico ljudi, da bi lahko opozarjali na ta ista vprašanja.

Ali resnično moramo, zato ker smo mladi, ker smo neizkušeni, ker nimamo političnega pedigreja, imeti za seboj ne vem kakšno množico ljudi, da bi lahko opozarjali na ta vprašanja? Vse to bi postavil v relacijo z nekaterimi politikami, ki lahko v svojem imenu govorijo v imenu vseh ljudi, vseh delavcev in ne vem česa, češ to pa sedaj mislijo delavci ali delovni ljudje in občani. Mi smo priče takšni politični praksi. Ko formuliramo neka stališča, se takoj postavi vprašanje: kje ste razpravljali o tem, koliko ste razpravljali?

Nemogoče je pričakovati, da bomo vse ljudi vedno mobilizirali pri enem ali drugem vprašanju, ampak da preprosto iz specifičnih interesov posamičnih skupin in posameznikov gradimo frontno množičnost. Mislim, da je bil osnovni problem ravno v nerazumevanju takšnega pristopa k delovanju in mobilizaciji mladih ljudi in da je vse to prispevalo k zavi-ranju osvobajanja od transmissivnosti. Vendar je že sam pojem oziroma relacijo transmissivnosti težavno postaviti na vseh nivojih enako. Mi imamo od osnovnih okolij preko občinskih zelo različne primere, ki so odvisni vse od osebnega položaja mladinskih funkcionarjev pa do materialnega položaja organizacije. Žal imamo na občinskih nivojih primere, ko mladi v pogovoru izrazijo nezadovoljstvo, kritičnost do nekaterih

stvari, ko pa se je treba jasno in glasno izpostaviti v okviru občinskega političnega sistema, vse to izgine. Še vedno namreč delujejo razne koordinacije, politične in drugačne, in se te stvari na neki način že prej usklajujejo ali pa se pod dnevno pragmatično politiko potiskajo v stran.

Černe: Tone je navedel nekaj čisto konkretnih primerov. Dodal bi še nekaj misli iz širšega konteksta samostojnosti oziroma transmissije. To je pač večna tema, ki prežema naša razmišljanja in delovanje. Rekel bi, da je to večna, ne pa tudi odvečna tema. Vprašanje je dejansko dosti širše in preko njega bi lahko, vsaj posredno, ocenjeval tudi razvoj tega našega deklariranega socialističnega samoupravnega sistema oziroma demokracije, ki bi morala temeljiti in težiti prav samostojnosti vseh DPO-jev, predvsem pa k zagotavljanju pogojev, da bi bila v prvi vrsti samostojna prav mladinska organizacija. To pomeni ustvarjanje principa pluralizma samoupravnih interesov. Preko tega vprašanja je mogoče odgovoriti, koliko so subjektivne sile dejansko gibalo političnega sistema ali pa koliko delujejo izven njega. Kolikor je mladinska organizacija transmissijska, potem ne moremo govoriti o notranjih gibalnih silah, temveč zgolj o tem, da se odloča izven sistema. Potem se lahko le prikriva dejanske centre odločanja in se mladinsko organizacijo uporablja le kot fasado za »demokratsko odločanje«. To je eno razmišljanje o tem vprašanju. Proces osvobajanja oziroma emancipiranja mladih nenehno teče. Vprašal si, kako in kje se to vidi v obdobju po 11. kongresu. Mislim, da je treba poudariti, da gre pri tem za zgodovinski proces, ki teče, ki ga je mogoče zaznati v vseh teh povojnih reorganizacijah mladinske organizacije. Seveda ni tekel vedno premosozmerno, linearno, oziroma ni bil vedno v razponu, imel je tudi padce, nedvomno pa si to vprašanje zasluži širši prostor, ker mislim, da ga včasih vse preveč poenostavljamo, tudi z nezadovoljstvom, in s tem, še vedno prisotnim transmissijskim načinom dela oziroma odnosom, ki se kaže na določenih točkah, o katerih je govoril Tone. Zgolj ob in iz tega nezadovoljstva lahko zanemarimo zgodovinski kontekst. Ne smemo se zapirati samo v mladinsko organizacijo. Moje mnenje je, da smo naredili

Priznati moramo konfliktnost situacij v eni krizi kot nekaj normalnega. Krize brez konfliktnosti si ne morem zamišljati. Nekateri pa seveda želijo na vsak način doseči nekakšno navidezno monolitnost enotnost, nekonzistentnost.

velik korak naprej od tako imenovane komsomolske organizacije, čeprav so nekateri recidivi takšnega načina dela še vedno prisotni. Zato pravim, da je treba gledati na to širše in iz obstoječih družbenih razmer in odnosov, znotraj dinamike izgrajevanja naših odnosov oziroma samoupravljanja kot takega. Ne moremo pričakovati takšne samostojnosti, ne samo mladinske organizacije, temveč tudi drugih DPO, kot je opredeljena v Smereh razvoja, če temu ne sledi proces spreminjanja temeljnih produkcijskih odnosov. Mislim, da bi bilo zelo slabo, če ne bi videli družbe skozi ta materialni odnos. Če si omenjal ideološko streznitev... to vprašanje se nenehno ponavlja, neprestano vlečemo naprej neke dogme in mite, neke ideološke predstave, ki ne vzdržijo in so velikokrat tudi eden od vzrokov za sedanje stanje. To se vidi v razvojni politiki, v odnosu do konfliktnosti družbe, kriznosti ali nekriznosti. Na drugi strani pa se je treba zavedati tega (Kardelj je to večkrat poudarjal), da ljudje ne delajo samo tistega, kar hočejo ali želijo, ampak da večkrat morajo delati tisto, kar morajo. Treba je torej videti materialne odnose, celotni družbeni kontekst.

S tem ne želim opravičevati kakršnekoli transmissijske pozicije ZSM oziroma posamezne odločitve v voevstvih, če smo premalo borbeni, če premalo vztrajamo pri naših stališčih. Želim le opozoriti na nekatere globlje vzroke položaja mladinske organizacije. Toliko pa se tudi moramo strezniti, da se zavedamo, da bo mladinska organizacija še dolgo v transmissijski poziciji oziroma načinu delovanja, ne sicer v grobi, vulgarni obliki, temveč da bodo ti elementi še vedno prisotni. Zaradi tega je še kako aktualno govoriti o samostojnosti mladinske organizacije, ne samo skozi neko, večkrat abstraktno in poenostavljeno govorjenje, temveč predvsem skozi te konkretne oblike manifestiranja, o katerih je govoril Tone, od vprašanju onemogočanja vodenja samostojne politike, sprejemanja lastnih (drugačnih od ostalih DPO in drugih družbenih subjektov) stališč glede določenih družbenih pojavov, vzrokov za ta protislovja.

Pot utiranja te samostojnosti od 11. kongresa dalje je bila težka in zapletena. Gre za bolj večplasten proces, kot pa želimo včasih videti in priznati. Potrebna je notranja, ne pa zgolj zunanja refleksija, kajti tudi mi nismo vedno pripravljeni delovati v samostojni poziciji. To zahteva drugačen način dela. Lažje je imeti že vnaprej pripravljena stališča, ki jih samo reproduciraš, jih dodelaš in potem nimaš nobenega problema ne samo s partijskim sekretarjem, in tako naprej, pa z ravnateljem in direktorjem, ampak to zahteva tudi drugačno kulturo političnega dela, zahteva dialog, boj mišljenj, argumentacijo, zahteva drugačen način dela mladinske organizacije, ki pa je

daleč od tistega, ko izražal je nezadovoljstvo in apeliraš na družbo, kako mora neko vprašanje rešiti.

Mislim, da je najboljši dokaz te rasti in tudi samostojnosti mladinske organizacije (to velja vsaj za republiški nivo — situacija po občinah je različna) vpliv mladinske organizacije v SZDL in tudi v skupščinskem sistemu. Pri sprejemanju teh zelo pomembnih družbenih odločitev mislim, da sedaj veliko bolj enakopravno ter z večjim poslušom obravnavajo stališča in tudi predloge mladinske organizacije do vseh teh vprašanj in problemov, kot so na primer: prestrukturiranje gospodarstva, investicijska politika, drobno gospodarstvo, materialni položaj družbenih dejavnosti in vse te stvari, ki smo jih odpirali, od porodniškega dopusta, delovnega časa šolstva, znanosti...

Cilj, ki smo si ga zastavili, oziroma težnja k samostojnosti mladinske organizacije, ne more biti cilj samo te organizacije, temveč vseh naprednih družbenih sil. Ne more biti samostojne in demokratične SZDL, če ni samostojne mladinske organizacije.

Anderlič: Dve opombi bi še imel. Prva se nanaša na SZDL. Ključna zadeva glede nje se mi zdi (in v zadnjem obdobju se to prav močno kaže), da kljub svoji razvejanosti v svojih oblikah dela — vsaj na republiškem nivoju je 53 odborov in različnih teles — ne uspeva artikulirati vseh interesov posameznikov ali skupin. To je sedaj zelo dobro videti pri aktivnostih različnih gibanj, od mirovniških do ekoloških. Čeprav imamo Ligo za mir, Sekcijo za varstvo okolja pa vrsto drugih zadev, ti interesi v nekem manifestativnem, odločnejšem smislu niso vidni, zato ker tudi Socialistična zveza deluje v nekem odnosu do obstoječe politike, do obstoječih razmišljanj na tem področju, te zadeve pa se morajo pojavljati v vsakodnevni praksi na drugačen način. Mislim, da je osnovni problem v tem, da smo zanemarili institut družbene kritike, kot nekaj pozitivnega, kot nekaj, kar lahko samo prispeva k reševanju vseh teh protislovij na kateremkoli področju. Pri nas vsaka kritika za katero seveda ni nujno, da ima za cilj rušitev sistema, rušitev posameznih političnih funkcij, temveč ima za cilj spreminjati razmere, praktično izgubi ost že s tem, ko je treba stvari ponotiti oziroma uskladiti. Čeprav je ravno v zadnjem času tipično za naš DPZ v republiški skupščini, da se niso vse stvari reševale že prej v SZDL, ampak so se morale vračati iz DPZ-ja nazaj v SZDL. Nekateri ocenjujejo, da je to slabo, mi pa ocenjujemo, da je dobro. Dobro je, da se ta mehanizem nenehno giblje, da je stalno v toku, da ne more biti ena stvar usklajena na enem nivoju, v enem krogu, ampak da morajo seveda vsi ti interesi priti do izraza na najvišjem samoupravnem telesu oziroma organu.

Druge zadeve pa je tale: pri nas ne priznavamo možnosti, da imamo tudi opozicijo, opozicijo v pozitivnem smislu. Kardelj je nekajkrat govoril o njej. Mislim, da bi to morala biti sindikat in mladinska organizacija. To sta dve tipični organizaciji, ki bi morali odigravati vlogo pozitivne opozicije. Za sindikat se ve, na kakšen način, za mladinsko organizacijo pa tudi: s specifičnimi problemi, z zahtevami, ki niso nič drugačne kot so sicer v družbi. Priznavanje te opozicije v pozitivnem smislu bi bil lahko velik korak naprej pri reševanju vseh teh vprašanj. Tako pa imamo v veliko primerih ekscesno situacijo, bodisi v pisanju Mladine, na nekaterih drugih javnih nastopih, pa tudi pri delovanju naše organizacije.

Černe: Doseči je treba javnost dela. Ko zagotoviš možnosti za javnost dela, potem odigrajo argumenti temeljni kriterij presoje in sprejemanja odločitev. Pri tem se lahko tudi zgodi, da kakšna dobra, napredna ideja izgubi v tej konfrontaciji, predvsem kratkoročno gledano. Mislim, da to ni nič tragičnega. Dejansko moramo odpreti hitrejši proces demokratizacije političnega življenja in delovanja. Vsa vprašanja

Mi neprestano vlečemo naprej neke dogme in mite, neke ideološke predstave, ki ne vzdržijo in so velikokrat tudi eden od vzrokov za to sedanje stanje.

niso več stvar samo te politike, temveč so vprašanja samoupravnega načina organiziranja in delovanja, so konkretna vprašanja eksistence, razvoja. Ni treba vsako stvar tako zelo hitro politizirati.

Priznati moramo konfliktnost situacij v krizi kot nekaj normalnega. Krize brez konfliktnosti si ne morem zamišljati. Nekateri pa seveda želijo na vsak način doseči nekakšno navidezno monolitnost, enostnost, nekonfliktnost. Vse to so tiste dogme, o katerih smo že govorili. V tej smeri velja videti tudi to, kar je Tone govoril o opoziciji. Tudi mi, ki smo seveda del teh struktur, nahajamo se v teh mehanizmih, smo vajeni čisto drugačnega dela. Partija na oblasti dela drugače kot Partija v opoziciji. Uvajati ta koncept pluralizma samoupravnih interesov pa mnogokrat zahteva tudi postopke Partije v opoziciji. Tega pa nismo vajeni. Vajeni smo napisati papirje, dokumente, to je potem sveto in se mora izvrševati. Ne obstaja pa kultura, da bi se za tista stališča in predloge boril, da jih moraš v praksi in življenju preverjati in da neživljenjska, zgrešena, popravljati in da moraš priznati tudi napake.

Anderlič: To vlogo bi morala odigrati Socialistična zveza.

Černe: To bi morala biti tribuna preverjanja. Tega pa ni. Samostojnost mladinske organizacije se velikokrat povezuje tudi s pritiski. Nekatere iluzije o pritiskih je treba odpraviti. Ni vprašanje pritiski da ali ne. Pritisk je lahko tudi dialog, uveljavljanje nekega argumenta. Mislim seveda na tiste negativne pritiske, ki bi odpadli takrat, ko bi zagotovili javnost dela, konfrontacijo stališč, soočenje idej z argumentirano razpravo. Ti pritiski so stalno prisotni, pa ne le na mladinsko organizacijo. In še vedno bodo. Ko govorimo o Mladini, se zavzemam za to, da bi legalizirali pritiske, da bi jih kot stališča, kot usmeritve privedli v legitimne institucije političnega življenja. Tedaj bodo šele izgubili svoj negativni predznak. V tem vidim možnosti za spremembe, drugače se bomo borili le z mlino na veter. Zame je to temeljno vprašanje, kam vodijo ti pritiski in kako potekajo? Ali potekajo v demokratičnem boju mnenj ali pa s pomočjo manipulacije, ali v kabinet-skem načinu dela posameznikov oziroma nekkih organov. To je to.

Anderlič: Tudi če imamo znanje, če imamo skupine sposobnih ljudi, ki veliko vedo in so pripravljene diskutirati, je vprašanje, če je naše skupno hotenje, namera predstavnikov v naši organizaciji, da to uveljavimo s trdim bojem, z dokazovanjem. Če ne bi bili tako konfliktna družba, ne bi bila tako težka situacija in vsakdo bi seveda lahko prišel in povedal svoje, mi bi to sprejeli. Sedaj, ko je to iskane prisotno, pa se je treba za to resnično boriti. Hotenje, da se v vse to spustiš, pa ni tako lahka odločitev za posameznika. Sploh če gleda okrog sebe in išče zaveznike oziroma podporo. Vprašanje je, kje jo sploh dobi. Jo dobi tudi v lastnem okolju? Tudi to so pomembna vprašanja. V mnogih okoljih imajo mladi izredne težave prav zaradi tega. Ko se pogovarjamo, se usi lepo strinjamo, ko pa je treba udati, po domače rečeno, lahko kdo ostane tudi osamljen. Tu pa je potem seveda konflikt neizbežen.

Černe: Mi nimamo druge možnosti delovanja kot moč argumentov. V tem vidimo tudi edino možnost, da ta organizacija lahko postane samostojna in vplivna v družbi. Druge organizacije, drugi forumi lahko seveda delujejo tudi na drugačen način. V tem razmerju sil boja za oblast ali participacije v oblasti, nimamo nobenih možnosti. Sam se seveda ne zavzemam za to, hočem prikazati le realen položaj te organizacije. Mi se ne borimo za participacijo, to bi bila izdaja vsega tega, za kar se borimo. Da bi participirali v tej oblasti, da bi delili tiste fotelje. Boriti se moramo prav za to, da mladi, in s tem ljudje nasploh, preko mladinske organizacije in drugih DPO-jev spreminjajo stvari.

● Mislim, da se da veliko teh splošnih ugotovitev zaobjeti v konkretnih procesih, ki so jih sprožila ta

tako imenovana »avtonomna« množična gibanja. Najbolj pa me zanima odnos med »institucionalnostjo« in »avtonomnostjo« teh procesov. Z drugimi besedami, zanima me, kolikšna naj bi bila z institucionalnega zornega kota avtonomnost teh gibanj.

Černe: To je še precej deficitarno področje, predvsem, bi rekel, v smislu teoretičnega opredeljevanja. Kaj so ta gibanja v našem družbenem sistemu? Tu prihaja do zelo poenostavljenih razmišljanj, ki pa kažejo, kakšno mladinsko organizacijo pravzaprav potrebujemo. Postavlja se že skoraj izključujoč odnos, ali organizacija ali gibanja. Nekateri vidijo nadaljnjo perspektivo tudi v tem, da to organizacijo razbijemo, da bi delovali po principu nekih interesnih skupin, ki se dobivajo in delujejo na podlagi nekih skupnih interesov, na osnovi bolj ljubiteljskega delovanja. To bi bilo izredno nevarno v smislu razbijanja političnosti, ki jo nosi ta organizacija. Vsekakor pa bi to zmanjšalo tudi vpliv ne samo te organizacije, ampak tudi mlade populacije, oteževalo pa bi tudi večjo družbeno uveljavitev in uresničevanje prav teh specifičnih interesov mladih. Ta ideja seveda ni prevladala.

Če se vrnem h gibanjem, prav ta novonastajajoča gibanja pri nas — čeprav v svetovnem merilu niso nova, prisotna so tako na Zahodu kot na Vzhodu — so precej prispevala k izostritvi nekaterih družbenih vprašanj; ki so bila do tedaj precej zapostavljena. Vzemimo na primer samo, kot si že sam nakazal, ekološko vprašanje, vprašanje varstva okolja in kulturne dediščine; to ekološko gibanje ima precej zaslug za to, da se pri nas dviguje ekološka zavest. V zadnjem času je to zelo razvidno.

Mislim, da je osnovni problem v tem, da smo zanemarili institut družbene kritike, kot nekaj pozitivnega, kot nekaj kar lahko samo prispeva k razreševanju vseh teh protislovij na katerem koli področju.

Prav tako pa je treba na drugi strani poudariti, da je ZSM s svojo politično pa tudi moralno, materialno, finančno in organizacijsko podporo omogočala in še vedno omogoča tem gibanjem polno življenje, legitimen prostor za delovanje. Takšen zaključek je mogoče povleči že iz geneze teh gibanj.

Večina akterjev v teh skupinah je mladih. Lahko bi torej tudi rekli, da je tako njihovo angažiranje pravzaprav kritika mladinske organizacije,

Partija na oblasti dela drugače kot Partija v opoziciji. Uvajati ta koncept pluralizma samoupravnih interesov pa mnogokrat zahteva tudi postopke partije v opoziciji.

pa tudi drugih družbenih organizacij, ker ne odpirajo teh vprašanj pravočasno in pravilno. Vemo pa, kakšna je prednost organizacij pred gibanji. Mislim, da ne smemo poenostavljati tega odnosa v smeri, kdo bo koga, kdo je bolj dovteten do določenih vprašanj, kdo jih je prej dpiral. Včasih se skuša dokazovati, da mladinska organizacija izkorišča ta gibanja za svojo reafirmacijo in priljubljenost med mladimi. Ta odnos je treba gledati v celoti, ker ni samo enosmeren. Dilema organizacija-gibanja je umetna. Preprečiti pa je treba to, da bi na eni strani organizacija prevzela vlogo tutorja nad temi skupinami, da bi bila neka »kapa«, ki bi politično verificirala te interese, obenem pa mora mladim omogočiti, da zadovoljuje svoje specifične interese. In to ravno preko teh oblik samoorganiziranja, tudi izven mladinske organizacije, izven v smislu formalne strukture. Če pa mladinsko organizacijo pojmuje kot frontno organizacijo, potem vse to seveda ni izven, vsaj ne izven platforme. Gibanja pač niso politično nevtralna, čeprav se to včasih hoče prikazati, ker v svoji končni instanci imajo tudi svoj odnos do te oblasti, do načina urejanja teh vprašanj. V tej smeri mora biti aktivna tudi ta organizacija, zaznati mora interese, odpirati kanale za njihovo uveljavljanje v političnem sistemu. Moramo pa biti tudi aktivni, da ne bi prihajalo do manipulacij s temi gibanji, da se jih ne bi izrabljalo za nadzadnaške cilje.

Anderlič: Najbolj zanimivo in temeljno vprašanje pri teh gibanjih je prav njihov cilj, tematika, zaradi katere se združujejo, oblike in načini delovanja, metode, s katerimi poskušajo ljudi zbrati pri konkretnem programu. Zame je to pomembno, pa mislim, da to velja tudi za ZSM in vse druge družbene institucije, če se v nekem samoorganiziranju spontano zbirajo ljudje, ki povedo, da so na primer proti gradnji elektrarn na Muri, zaradi tega in tega, da poskušajo to argumentirati, pa četudi v določeni meri niso dovolj prepričljivi, da se potem seveda zamisli tudi ta strokovni lobby, ki je odgovoren za gradnjo elektrarn, in da poskuša najti alternativo, da predstavi tehnično dokumentacijo javnosti in da se o teh vprašanjih ponovno diskutiira, da se ponovno išče variante za naš nadaljnji razvoj.

Področje ekologije je zelo tipično. Najprej se je govorilo o zbiranju papirja, o vgrajevanju čistilnih naprav, izdelana so bila jasna stališča, ki smo jih tudi mi s pridom uporabili ob razpravah o oblikovanju dolgoročnega programa razvoja. Te stvari so rasle spontano. Na začetku so se gibanja mogoče zgledovala tudi po tujini, danes pa so naša lastna potreba po takem načinu manifestiranja in organiziranja teh stvari.

Černe: Preko vsega tega, mislim, se kaže tudi značaj te družbe. Mis mo zelo previdna in nezaupljiva **Anderlič:** do vsega novega... **Černe:** družba. Zelo težko srpejemamo nove stvari... **Anderlič:** takoj gre za zunanji vpliv, za tuje ideologije... **Černe:** To ne velja za celotno družbeno strukturo. Velja seveda za določene sfere: pa ne samo sfere... bodisi višje sfere političnega in pravnega odločanja... zagotavljanja varnosti. V določenih primerih gre tudi za celotno družbo, gre za stopnjo razvoja zavesti, kar pa je v tem času, bi rekel, zelo negativno. Prav v teh časih bi morali prihajati na plan z nekaterimi zelo drznimi idejami in programi. Ker nismo dovolj tudi teoretsko usposobljeni, ne znamo selekcionirati med različnimi idejami, zato zavračamo vse novo. V tem zniževanju nivoja idejnega in teoretskega horizonta, usposobljenosti članov političnih organizacij, pa tudi vodstvenih kadrov, vidim enega od poglavitnih razlogov za nejasno stanje. Vse to prispeva k miselnosti paranoičnosti, nekega dvoma o porajajočem, češ, da je sovražno.

Zelo zanimiv je odnos, govorim o celotni jugoslovanski družbi, do mirnega gibanja. Če so nas pred štiri leti v Beogradu nekatera okolja in konference obtožile, da s to frontnostjo, kot jo zastavljamo, rušimo ustavne principe, da to pomeni ukinjanje mladinske organizacije, je šel danes proces naprej. V tem vidim objektivnost dozorevanja družbe nasploh. Danes nimajo nič proti, da se v dokumente zapišejo tudi ta gibanja. Vendar konkretna izjava, reagiranje, je tako: Vi kar imejte v Sloveniji, in prav je, da imate, ampak pri nas v Črni gori tega še nekaj časa ne bo!

Anderlič: Slej ko prej vse te stvari, potem ko se pojavijo, postanejo normalne. A vprašanje je, za kakšno ceno. Veliko zadev, ki so bile na začetku konfliktni in se jih tudi ni smelo javno manifestirati, je čez čas postalo normalnih. To je tipično. Velikokrat se rado uporabi tole: Fantje, saj odpirate prava vprašanja, ampak zdaj ni čas za to; malo počakajte, bomo to kasneje.

Černe: To so tipično birokratski izgovori. To so izgovori, ki imajo v ozadju zadrževanje statusa quo, obstoječega razmerja sil v družbi. Razmere nikoli ne bodo tako dobre, da bi lahko odpirali vsa ta vprašanja.

VOZNI RED POSEBNIH AVTOBUSOV V ČASU 12. KONGRESA ZSM SLOVENIJE

Čatež — Krško — Čatež

Petek, 4. april 1986

Čatež-Brežice-Krško
16.00 — 16.20 — 16.35
16.30 — 16.50 — 17.05

Krško-Brežice-Čatež
23.30 — 23.50 — 24.05
24.00 — 00.20 — 00.35

Sobota, 5. april 1986

Čatež-Brežice-Krško
07.00 — 07.20 — 07.35
07.30 — 07.50 — 08.05

Krško-Brežice-Čatež
po končani večerji

Nedelja, 6. april 1986

Čatež-Brežice-Krško
08.00 — 08.20 — 08.35
08.30 — 08.50 — 09.05

Krško-Brežice-Čatež
13.00 — 13.20 — 13.35
14.00 — 14.20 — 14.35

Dijaški dom — Krško — Dvorana

Petek, 4. april 1986

Dijaški dom-dvorana
16.30 — 16.35

Dvorana-Dijaški dom
23.30 — 23.35

Sobota, 5. april 1986

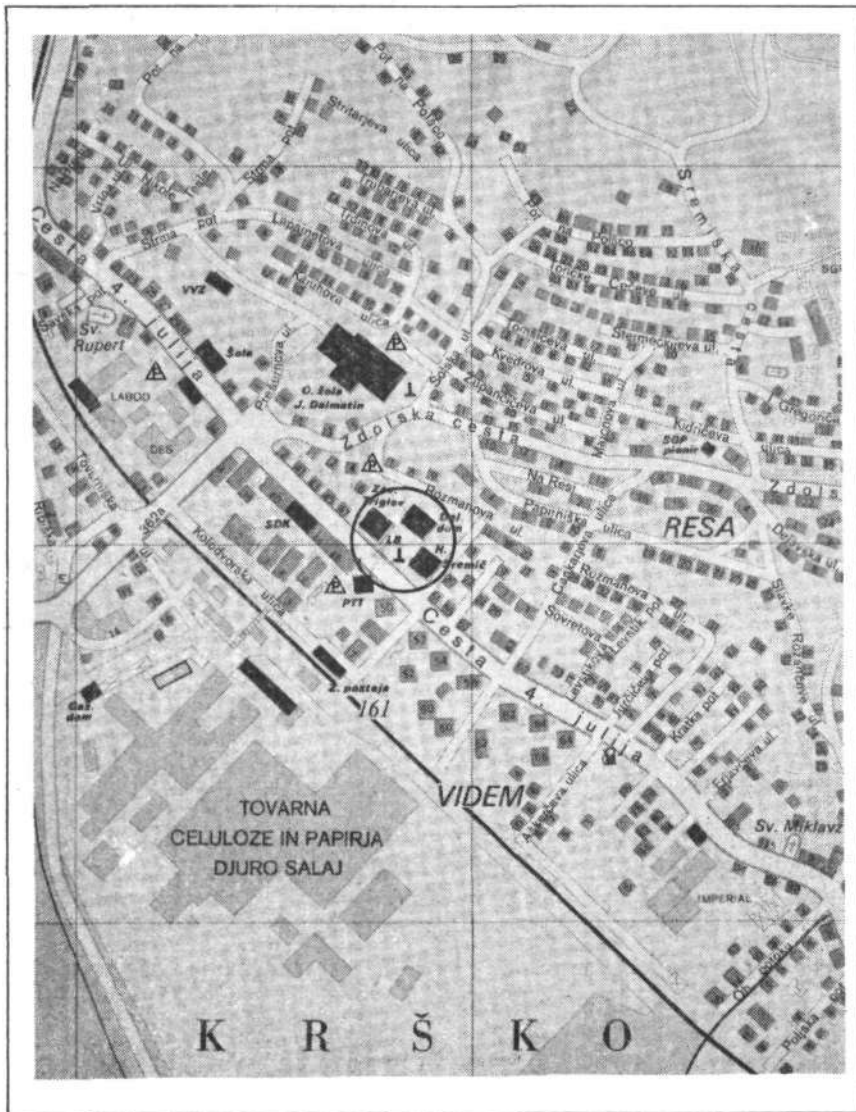
Dijaški dom-dvorana
08.00 — 08.05

Dvorana-Dijaški dom
po končani večerji

Nedelja, 6. april 1986

Dijaški dom-Dvorana
09.00 — 09.05

Dvorana-Dijaški dom
13.30 — 13.35

Kongresna izkaznica, ki jo boste prejeli ob prihodu v Krško, velja kot vozovnica za vse zgoraj našete avtobuse, kot tudi za vse lokalne avtobuse.

OBRATOVALNI ČAS TRGOVIN V ČASU 12. KONGRESA ZSMS

M — PRESKRBA — SAMOPOSTREŽBA

4. april, 1986
07.00 — 21.00

5. april, 1986
07.00 — 19.00

6. april, 1986
08.00 — 13.00

M — AGROKOMBINAT — SADJE ZELENJAVA

07.00 — 21.00

07.00 — 19.00

TOBAK (časopisi, spominki)

07.00 — 22.00

07.00 — 22.00

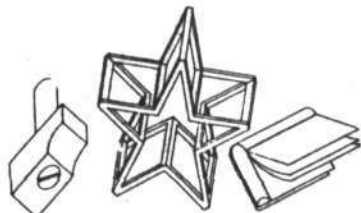
07.00 — 12.00

PTT

07.00 — 21.00

07.00 — 19.00

07.00 — 13.00

Posebna kongresna izdaja NAŠEGA GLASA številka 1, Krško 04. aprila 1986 — Izdaja: INDOK center Krško — Naklada 1500 izvodov — Uredniški odbor: za Naš glas — Ivan Kastelic — Irena Godec — za tednik MLADINA: — Uroš Mahkovec, Miha Kovač, Bojana Leskovar, Srečo Zajc, Darko Štrajn — urednik fotografije: Tone Stojko — likovno — tehnični urednik — Andrej Habiš — za CIRZ pri RK ZSMS: — Ida Novak-Jerele — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, tel. 71-768 — Tisk: Papirkonfekcija Krško — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informiranje št. 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljene kot uradna obvestila ali pojasnila, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi teksti podpisani!

občina krško

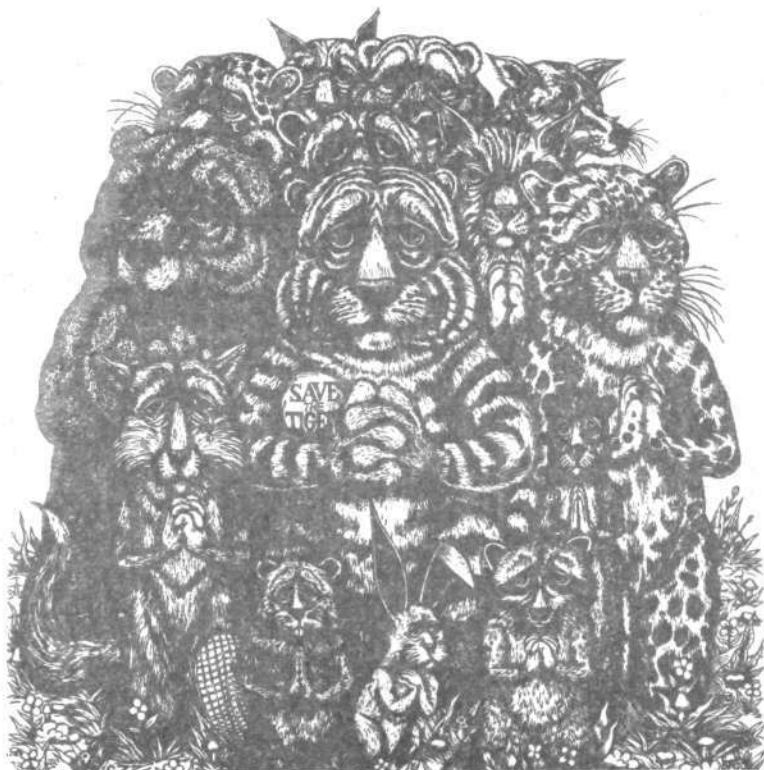
NAS' GLAS
SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

MLADINA

Kongresna izdaja — številka 2 — Krško 05. aprila 1986

ZA ODPRTO ORGANIZACIJO

uvodni govor Roberta Černeta

Mladinke in mladinci — delegati, spoštovani gostje!

Obstaja neka temeljna razlika med kongresom naše organizacije iz pred štiri let in tem, ki ga začnemo danes. To vidimo tako v družbenih okoliščinah kot v nekaterih podarkih in usmeritvah, ki jih sprejemamo. Razlika nikakor ne pomeni distanciranja od usmeritev 11. kongresa ZSMS, pomeni pa, četudi šibko izraženo, vendarle vitalnost in fleksibilnost v aktivnosti ZSMS glede na spremenjene družbene okoliščine in zavedanje organizacije o njeni družbeni vlogi.

KRIZA

Prejšnji dokumenti so nastajali v času opredeljevanju globalnih družbenih vzrokov krize oziroma v času soočanja z zavestjo, da naša prihodnost ni nekaj vnaprej danega, nekaj vnaprej perspektivnega, torej, v kar je potrebno preprosto samo preiti. Kriza, ki je stala v ozadju takšnega soočanja, je s tem dobila v okviru naše organizacije svoj prvi politični izraz. Politična je postala tudi v drugih segmentih družbe. Izraz te politizacije je bil predvsem nastanek dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. V ZSMS so bili to naši dokumenti. Primarno so imeli namen razkriti ozadje krizne situacije in šele

drugotno so bili namenjeni vključevanju naše organizacije v preseganju nastale situacije. Opredelili so družbeno-ekonomski položaj mlade generacije v zgodovinskem kontekstu spopada med samoupravno delavsko strukturo družbe na eni in birokratsko-tehnokratskimi monopoli na drugi strani, če se izrazim z besedami Edvarda Kardelja. Toda, kot že rečeno, manj so opredelili taktiko boja ZSMS za prevlado samoupravljanja nad etatizmom, za prevlado samoupravne demokracije nad neformalnim prisvajanjem odločanja, za prevlado tržnih zakonitosti nad sivino birokratskega voluntarizma.

Pa saj to tudi ni bilo možno, kajti nastati so morale šele družbene razmere, v katerih je bilo to sploh mogoče. To so potrdile tudi konfrontacije o dokumentih za 11. kongres ZSMS, pa tudi nekatere kasnejše konfrontacije, na primer vprašanje o podružbljanju obrambe in varnosti, če izberem najnesrečnejšo epizodo. Zgodovinski proces, zgodovinski proces, dialektika obstoječih odnosov družbenih sil namreč, na prevelike, četudi včasih pravilne zahteve, odgovori z velikim in trdim NE.

Iz teh konfrontacij je organizacija izluščila dva velika nauka:

1. da je treba vedno nastopati skupaj z drugimi naprednimi silami, in sicer v kontekstu obstoječe, z ustavo določene organiziranosti družbenih odnosov;
2. da je treba ravno zaradi tega, da zgodovina spet ne odgovori s trdim NE, pa tudi zaradi prej omenjenega zaveznitva, naše zahteve postavljati sicer ostro, toda stvarno in razumljivo.

DEMOKRATIZACIJA

Kot že rečeno, šola, skozi katero je šla organizacija, ni bila zgolj tridnevni seminar z večernimi zabavami, bila je skoraj dveletni proces, v katerem je pod udarci plahnelo navdušenje, v katerem so velike in dobre načelne diskusije kazale svojo neučinkovitost, v katerem sta rastla apatija in oportunizem. Organizacija je bila na prvi pogled v programski in akcijski krizi, s ponavljajočimi se in ekscenjskimi kadrovske spremembami, pa tudi v kadrovske krizi. Toda družbene razmere so se začele spremenjati, k čemur je seveda prispevala tudi mladinska organizacija.

Veter demokratizacije, veter počasnega, toda odločnega nastopa progresivnih sil tako v zvezi komunistov, SZDL kot v vrsti ostalih institucij našega političnega sistema je omogočil zastavitelj tistih vprašanj, ki jih prej ni bilo mogoče zastaviti. Hkrati s spremembami družbenih razmer, z demokratizacijo teh razmer, pa se je dogajalo še nekaj drugega. Družbeno-ekonomska kriza je namreč zahtevala drugačen tip vprašanj, pa tudi drugačne odgovore. Ni bil pritisk nazadnjaških sil tisti, ki je prvenstveno zlomil naša načelna ostra vprašanja in zahteve, kriza je bila tista, ki je v načelnih vprašanih res videla zgolj in samo načela, ne pa problemov konkretnih ljudi. Z načelnimi zastavitvami je rastle moč nazadnjaških sil, manjšala pa se je mobilizacijska sposobnost organizacije. Tako često smo postavljali vprašanja o brezposelnosti, ne da bi povsem konkretno videli položaj brezposelnih, vprašanja štipendijske politike, ne da bi videli stvarni položaj študentov in učencev, ekološko vprašanje, ne da bi videli zastrupljene reke, jedrske elektrarne, uničene gozdove, vprašanja socialnih pravic, ne da bi videli ljudi z najnižjimi osebnimi dohodki, upokojeince, porodnice, vprašanje o nacionalizmu, ne da bi videli konkretno položaj delavcev iz drugih republik in pokrajin in nenazadnje tudi vprašanje obremenitve Slovenije glede na obveznosti do nerazvitih delov Jugoslavije, ne da bi videli stvarno družbeno stanje v teh delih in ne da bi videli usodno povezanost slovenskega gospodarstva, slovenske kulture, slovenske znanosti, celotne slovenske družbe v jugoslovanskem družbenoekonomskem prostoru.

KONKRETNA DRUŽBENA VPRAŠANJA

Prav iz tega pristiska po drugačnem političnem angažiranju, torej po postavljanju pravih vprašanj in iskanju pravih odgovorov, se je v organizaciji krepila tendenca, ki je videla svojo prihodnost v delovanju na bazičnem nivoju družbene organiziranosti, v tozdih, krajevnih skupnostih, šolah in njihovih horizontalnih povezavah, v neposredni lokalni aktivnosti v občinskih organizacijah, v mobilizaciji ob specifičnih družbenih vprašanih in na višjih nivojih organiziranja v legitimizaciji posebnih interesov ter v ustvarjanju in sodelovanju v zaveznih z drugimi progresivnimi silami znotraj SZDL in v skupščinsko delegatskem sistemu, ki so silili v reševanje konkretnih družbenih vprašanj. Če ponazorim: namesto radikalnega nasprotovanja pri sprejemanju planskih dokumentov je prevladala usmeritev na nekatera ključna vprašanja, kjer je bilo možno doseči bistveno spremembo, in to v najkrajšem možnem času. Tam pa, kjer problematike sicer ni bilo mo-

goče spreminjati, je nasprotovanje kazalo globalno nestrinjanje mladih na eni in ves nazadnjaški pritisk pri reševanju teh družbenih protislovij na drugi strani. Če za prvo lahko rečemo, da so to vprašanja porodniškega dopusta, skrajšanja delovnega časa, štipendijske politike in še česa, lahko drugo ilustriramo z našo oceno nekaterih izrazito zgrešenih investicijskih odločitev, z našo oceno uredničenja šolske reforme, z našo oceno ekoloških in ostalih družbenih posledic napovedanega programa gradnje jedrskih elektrarn.

KRITIČNA ANALIZA

Sicer pa gre tu za proces, ki je prisoten v celotni družbi. Ilustrativen je primer razprav o kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Tudi tu je razprava predvsem v prvi fazi tekla pod močnim pritiskom stališča, da je treba menjati vse, torej tudi temeljno strukturo in vsebino družbenih odnosov.

To stališče je izhajalo po eni strani iz pavšalne ocene stanja, ki se je v tej prizmi kazalo kot zgodovinska zavoženost projekta socialističnega samoupravljanja, po drugi strani pa je črpalo moč iz prepričanja, da samo s trdim državnim uravnavanjem družbenih odnosov, s strogo nadzorovano demokracijo in »politbirojevskim« načinom odločanja lahko pridemo iz krizne situacije. Kot da prav ta etatistična koncepcija, v kateri je potekalo samoupravljanje, ni sfabricirala družbene situacije, ki jo opredeljujejo vedno nižji življenjski standard delovnih ljudi, vrtoglavi dolarški dolg, galopirajoča inflacija, predvsem pa brezperspektivni razvoj materialne baze družbe.

Razprava o kritični analizi, pa tudi sama analiza, ki ji ni odredi marsikatero pomanjkljivosti, kompromisarstva, je v bistvu vendarle ponudila relevanten odgovor: torej usmerjenost h konkretnemu vprašanju, h konkretnim spremembam tistih elementov političnega sistema, ki dušijo učinkovitost v gospodarstvu z družbenim kapitalom, ki onemogočajo revitalizacijo delovanja zakonov blagovne produkcije ter pritiskajo k tlom razmah samoupravljanja v bazi, možnosti legitimizacije posamičnih in posebnih interesov ter njihovo sintetiziranje v skupini, stvarni in ne zgolj formalni samoupravni odločitvi znotraj delegatskega skupščinskega sistema.

SOLIDARNOST

V razvoju materialne baze družbe se pridružujemo tistim, ki svojo prihodnost vidijo v krepitvi spoja znanosti in industrije, v uvajanju novih propulzivnih gospodarskih panog ozi-

roma programov, v nujnem propadanju starih panog oziroma programov, v dajanju prednosti razvoju malim in učinkovitim organizacijam združenega dela, ki so v povezavi s perspektivnimi velikimi sistemi edina možna organizacijska baza gospodarske prenoje, v krepitvi samoupravnega, na tržnih načelih slonečega združevanja dela in sredstev na enem jugoslovanskem tržišču, v krepitvi take solidarnosti v Jugoslaviji, ki bo dajala možnost za nemoten razvoj organizacij združenega dela, v razvitejših področjih, v takih ukrepih tekoče ekonomske politike, ki bodo dajali prednost izvozu na konvertibilno tržišče predvsem s krepitvijo položaja organizacij združenega dela, ki bodo omogočali, da bodo visoko produktivne organizacije v skladu z delovanjem ekonomskih zakonitosti imele tudi boljši dohodkovni položaj, ki bodo z učinkovito kreditno-monetarno politiko preprečevali nepotrebno socializacijo izgub, neučinkovito redistribucijo sredstev oziroma koncentriranje finančnega potenciala na tistih točkah, kjer bo ta dal takojšnje, na svetovnem tržišču preverjene rezultate. Prav tako lahko rečem, da se v zvezi s spremembami političnega samoupravljanja pridružujemo tistim, ki ožijo prostor temeljne organizacije združenega dela do tiste mere, da ta ne onemogoča delovanja ekonomskih zakonitosti, a so hkrati za njeno ohranitev. Pridružujemo se tistim, ki osnovo socialističnega samoupravljanja vidijo v povezavi med delovanjem samoupravnih delovnih skupin in na novo afirmiranim delavskim svetom, tistim, ki pristojnosti poslovnega organa vidijo v njegovi največji odgovornosti delavskemu svetu in njegovi čim manjši odgovornosti občinskim političnim koordinacijam, tistim, ki center družbenega odločanja vidijo ne v zboru združenega dela, temveč v stvarnem odločanju delegatov v zboru združenega dela, tistim, ki v SZDL vidijo točko grupiranja in demokratične sinteze interesov glede vseh družbeno pomembnih vprašanj, tistim, ki tudi v političnem delu vidijo pomen teorije, strokovnosti, argumentov, strpnosti, in odprtosti, tistim, ki ne bežijo od nujnosti na strokovnih argumentih slonečega procesa, usklajevanja različnih interesov v okviru vseh subjektov političnega sistema na nivoju federacije, kar pomeni ne odpovedati se ostrini in trdnosti, hkrati pa se odpovedati razumevanju položaja in želja drugih za naš lastni družbeni, za človeka dostojni razvoj.

VEČNE RESNICE

Zaradi takšne vsebinske usmeritve in zaradi iskanja omenjenih zveznikov je tudi naša organizacija začela živeti drugačno življenje. Počasi so razpadali in še razpadajo tradicionalni načini organiziranja in komuniciranja. Tako imenovana splošna politična dejavnost, vezana na nomenkla-

turno ritualiko, na tradicionalni politični izobraževalni program vnašanja večnih resnic med neuko ljudstvo, je izgubila tla pod nogami. Namesto nje je prišel do izraza interes za sekijsko delovanje, interes za javne problemske razprave, interes za boj z vsemi oblikami neformalnega odločanja. Ugotavljamo tudi, da ni več interesa za star način pojmovanja in organiziranja mladinskega prostovoljnega dela, da ni več zanimanja za organiziranje velikih, toda praznih proslav, da ni več interesa za splošno čevkanje o samoupravljanju. Obstaja pa interes za drugačne oblike solidarnostne pomoči. Obstaja interes za kritičen, toda pozitiven odnos do naše revolucionarne zgodovine, obstaja interes za neposreden spopad s tistimi, ki nočejo in ne znajo videti pomena preobrazbe gospodarstva, obstaja interes za spopadanje s tistimi, ki samoupravljanje enačijo s svojo lokalno, republiško ali zvezno osamosvojenjo močjo. Obstaja interes za spopad s tistimi, ki demokracijo razumejo tako, da javno formalizirajo odločitve, ki so jih sprejeli v tihoti svojih kabinetov in koordinacij.

IZZIVI SODOBNE ZGODOVINE

Hkrati pa je seveda nemogoče pristajati na tisti teoretski pristop, ki bi rad mladinsko organizacijo spremenil v konglomerat stanovskih organizacij, v konglomerat razpršenih dejavnosti, v konglomerat neke abstraktno svojevoljnosti, kot da ta družba ni razredno razklana, kot da sprememba te družbe, torej stvarni razvoj socialističnega samoupravljanja, ne zahteva koncentracije družbene moči okrog temeljnega vprašanja, to je razpleta odnosa med kapitalom in delom. Kot da v končni instanci vsa ta navidezna razpršenost, vsa ta atomiziranost interesov, vsa ta enkratnost in posamičnost ni posredovana prav z obstojem razmerja dela in kapitala. Mavrica različnosti, ki je tu atraktivno ponujena, je sprejemljiva samo v povezavi s temeljnimi spopadom. Če te poveže ni, potem je to mavrica na nebu birokratskega obvladovanja družbenih odnosov. Slepeča iluzija, ki jo ponujajo ljudje, ki s stvarnim položajem in stvarno analizo družbenih razmer pri nas nimajo nič opraviti.

Smo za odprto organizacijo, smo za odpiranje vprašanj ekologije, miru, ženskega vprašanja itd., ker menimo, da so to še kako pomembna vprašanja humanizacije življenja, medčloveških in družbenih odnosov.

Vendar se kot organizacija ne moremo kastrirati s tem, da se odpovemo boju na temeljnih točkah razvoja družbe kot celote.

Kot že rečeno, vsi interesi, o katerih govorimo in jih podpiramo, niso samo interesi mladih. Če jih izražamo, to počnemo tudi zaradi tega, ker smo prepričani, da nismo sami, temveč da je to izraz najnaprednejših delov združenega dela, da je to

POZDRAVNI NAGOVOR FRANCA ŠETINCA

PRESEDNIKA REPUBLIŠKE KONFERENCE SZDL SLOVENIJE, NA XII. KONGRESU ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE

Tovarišice in tovariši!

Govoriti mladim na kongresu pomeni govoriti o skupni prihodnosti vseh, posebej pa o interesih, pričakovanih in angažiranju mlade generacije in njene frontne organizacije za jutrišnji dan.

Če na hitro izberem tiste vsebine, ki mlade pri tem še posebej zanimajo, bi rekel, da so to znanje, delo in nadaljnja demokratizacija družbenih odnosov, kajti brez tega ni mogoče rešiti nobenega družbenega problema. Z boljšim, medsebojno povezanim delom vseh naprednih sil brez praznega teka in brez čakanja enih, da to store drugi – moramo pomagati sedanje težave. Da ne bi prelagali teh težav na generacije, ki vstopajo v prihodnost, ne da bi sodelovale pri njenem nastajanju, smo začeli – resda še vedno prepočasno – odpravljati nesorazmerja v proizvodnji in porabi. Toda ključno vprašanje je vendarle urejanje notranjih odnosov, da bi se s tem usposobili za naš enakopravnejši položaj v svetu.

izraz interesov napredne delavske baze socialističnega samoupravljanja, da je to izraz interesa ljudi, ki bi radi živeli dostojno in pokončno življenje, da je to izraz interesa naroda, ki si upa gledati v oči izivom sodobne zgodovine.

Poti nazaj za nas ni več. Pot nazaj je pot v počasno, toda zanesljivo smrt. To je odhod v zgodovinsko pozabo. Mi pa hočemo biti generacija, ki odloča in ne samo posluša. Mi hočemo biti generacija znanja, nove tehnologije, fleksibilne in udarne ekonomije, mi hočemo biti generacija odprte kulture in socialne fantazije, generacija, ki ji je dopuščeno, da misli s svojo glavo in da te misli svobodno izraža, generacija, ki se ne zadovoljuje in se ne bo zadovoljevala z doseženim, skratka, mi hočemo biti generacija svobode in človeškega dostojanstva.

V Krškem, 4. aprila 1986

Na srečo, bi dejal, mladim ni treba posebej utemeljevati, v čem je vrednost znanja že za današnji, kaj šele za jutrišnji dan, in v čem je vrednost svobode, povezane s samoupravljanjem. Rad bi opozoril na, zgodovinsko gledano, zelo kratko dobo v kateri se samoupravljanje uveljavlja in razvija tudi v praksi. Ciljev, ki smo jih zastavili, ne moremo doseči čez noč. Minil je čas, ko smo si morda domišljali, da lahko sami sebe presežemo. Spoznali smo, da spreminjanje miselnosti in navad potrebuje čas, mnogo časa, volje, prepričanja in znanja, in preskakovanje nekaterih razvojnih procesov nujno potegne za seboj določene napetosti in poudarjena iskanja, tudi poudarjeno nemoč, ko se znajdemo pred tem ali onim zapletnim ali novim družbenorazvojnim vprašanjem. Te napetosti in zadrege pa seveda niso stvar samo ene generacije, temveč se odražajo v celotni družbi, le da znotraj razgibane socialne, starostne, nacionalne in vsakršne sestave na specifične načine. Družbena kritika ali kritičnost nam pri tem lahko veliko pomaga, če je le argumentirana in dobromamerna, četudi povsod ne naleti na odobravanje. Žal smo včasih res bolj občutljivi za besedo kot za dejanje. Ni vse naše, kar se pojavlja v razpravah mladih, a zakaj bi v odprti družbi moralo biti vse samo naše. A naše naj bo tisto, kar žene razvoj naprej k socialističnemu, se pravi humanemu načinu življenja, kar pogojuje naš obstoj in s tem tudi razvoj. Iz lastnih gmotnih, duhovnih in moralnih sil moramo črpati tisto, kar je resnično – avtentično – naše in kar ima hkrati širši občečloveški značaj.

Zadnje čase je med mladimi vse več razprav o novih družbenih gibanjih v svetu, o razmerju med družbo in državo. Včasih gre za nekritično prenašanje tujih izkušenj, včasih pa tudi za reakcijo na ujetost našega samoupravljanja v institucije in normativizem. Konkretni in posebni interesi na višji ravni neredko, žal, izgube svojo avtentičnost in se utopijo v abstraktni splošnosti. Če k temu dodamo še birokratske blokade samoupravnega odločanja, potem smo našeli dovolj razlogov za to, da se v družbi krepijo zahteve o tem, kako zago-

goviti posamezniku večjo svobodo in da je v teh zahtevah jasn tudi glas mladih, ki delajo to na svojevtrsten način, dostikrat z zahtevo za nekakšno avtonomijo in nemalokrat le ob robu njene formalne razsežnosti.

Mnenje, da se koncept samoupravnih pravic in koncept demokratičnih svobodčin medsebojno izključujeta, sicer ni novo, zadnje čase pa ga je pogosteje slišati. Ne smemo pozabiti, da gre sistemu socialističnega samoupravljanja poleg svobode, ki jo predstavljajo tako imenovane državljanske svobodčine, še za človeško svobodo, ki se uresničuje prek osvoboditve človeka v okviru produkcijskega procesa, ki je človekov temeljni odnos do sveta. Ta civilizacijska komponenta je seveda temeljni novum našega političnega sistema: predvideva trdoživ, vztrajen boj proti vsakršnim oblastnim monopolom pri njihovih koreninah, podiranje vseh ljudem odtujenih in vnaprej nadrejenih modelov. Tavanje med birokracijo in tehnokracijo, dajanje prednosti zdaj eni, zdaj drugi komponenti odtujenega gospodarstva, ne bo rešilo ničesar na daljši rok, lahko pa bi povzročilo obrobost naše akcije, če bi boj proti birokratizmu spremenili v distanco do sistema sploh. To ne bi bilo nevarno toliko zavoljo neke latentne opozicionalnosti, kot zaradi dejstva, da se po tej poti ni mogoče vključiti v odgovorno izpolnjevanje nalog, ki zagotavljajo temelje življenja te iste generacije, ki da ostaja „ob robu“ družbe. Če hočemo nasprotovati birokratskim ukrepom, si ni treba izmišljati opozicije za to. V naši skupni fronti moramo imeti vsak dan opozicijo, številne vlade v senci, a ne kot boj za oblast, temveč v iskanju boljših konkretnih rešitev in boljših konkretnih odgovorov na vprašanja in dileme novega časa.

Današnji čas prinaša na površje nove družbenopolitične vsebine, tako v svetovnih kot v domačih okvirih. Morda beseda „nove“ ni najbolj posečena, bolje bi bilo reči, da se nekatera stara, še nerazrešena vprašanja aktualizirajo, da se izražajo na nov način. Glede tega si kvalitetna gradiva za ta kongres ne delajo nobenih utvar, ko pravijo, da na nova vprašanja ni mogoče odgovoriti s pragmatizmom, temveč le z novimi, uporabnimi odgovori, ki so hkrati praktični dokaz, kako je v teh naših sedanjih razmerah možno uresničevati vizijo socializma. Pokazati moramo moč in vitalnost pri oblikovanju novih perspektiv, naj gre za mirovna gibanja, za energijo ali ekološka vprašanja, za pridobivanje znanja ali kaj drugega pri ustvarjalnem oblikovanju družbe. Prav je, da smo pri tem strastni vizionarji, kajti družbeni delavci niso hladni računarji, ki razmišljajo samo s pametjo, ne čutijo pa utripa svojega srca. Pri tem nas ne sme odnesti v romantične sanje: naše vizije morajo biti opre na realne ocene materialnih ali subjektivnih možnosti.

Eno temeljnih vprašanj, ki se pojavlja, je tole: kako revolucionirati „mladi“ delavski razred? Kako v ZSMS bolje izkoristiti ustvarjalni potencial zaposlenih mladih delavcev? Kaj storiti, da bodo ne le mladi intelektualci in znanstveniki, temveč mladi v vseh plasteh materialne in duhovne proizvodnje, tudi šolajoča mladina in kmetje, resnično aktivni nosilci teh dokaj inovativnih, a zato osupljivo zahtevnih idej? Kaj naj tu stori Zveza komunistov, ki je s svojimi temami, ki jih obravnava, aktualna pri-

hodnost mladih? Kajti vprašanja, ki sta si jih zastavljala Centralni komite ZKS, Republiška konferenca SZDL in druge družbenopolitične organizacije – znanost, kultura, družbene dejavnosti, naslonitev na lastne moči, strategija razvoja in druge – so tudi vprašanja mladih. Zato ni najvažnejše, kolikokrat je Zveza komunistov v naslovu posebej podčrtana, temveč je neprimerno pomembnejše, da so prizadevanja mladih vpeta v kontinuiteto našega razvoja, da so njen nepogrešljivi člen. Morda bo tod lahko potegnili paralelo: mlada predvojna in vojna generacija je izbojevala narodnoosvobodilni boj in postavila slovensko državnost na raven zgodovinskih narodov, povojna je morala skozi mnoge težke preizkušnje, ko je bilo treba hoditi ob samem robu; med željami in možnostmi, ko smo si pogosto zastavljali večje naloge, kot smo jih zmogli izpolniti. Sedanja generacija mladih pa bo morala z izredno inovativno sposobnostjo in ustvarjalnostjo to deželo in to Jugoslavijo spojiti z moderno organizacijo družbe, ki prihaja. V dokumentih in pripravah na kongres je bilo izraženo veliko volje in pripravljenosti za to. Upanje (in zaupanje) v sistem socialističnega samoupravljanja je tisto, kar združuje ljudi – in torej tudi generacije – v prizadevanjih za dostojen človeški napredek. Prav tukaj vidimo resnično revolucionarno kontinuiteto, ki jamči skupne cilje naše človeške in družbene skupnosti.

Posebej velja opozoriti na dejstvo, da so vse generacije skozi svoje lastne vrednosti, ki so jih same ustvarjale, z večjim ali manjšim uspehom krojile usodo te družbe. Sedanja „nizka“ amplituda je gotovo rezultat svetovnih razmer, kakršne se še kdaj lahko ponovijo, pa tudi posledica demotiviranosti in lagodnosti v času nagle rasti materialnega blagostanja, ki ni imela vselej osnove v lastnem znanju in prizadevanju in ne v realnih, z delom ustvarjenih možnostih, v povečanem narodnem bogastvu, v ustvarjeni novi vrednosti za pokrivanje takšnega blagostanja.

Ta izkušnja nas uči, kako nujno je realno izmeriti svoje moči in možnosti, upirajoč se skušnjavam samovolje in birokratskega voluntarizma. Prava sprostitelj energije, resnično ustvarjalne, inovativne – ki jo je nedvomno prav v mladi generaciji veliko – je tisto, kar nas edino lahko potegne iz današnje krize in nam omogoči prehod na višjo stopnjo tehnološkega, znanstvenega, kulturnega, s tem pa tudi ekonomskega razvoja. Največja nevarnost je v tem, da bi utegnili zamuditi trenutek, ko moramo – in ko je še mogoče – zavzeti negativne procese in jih preobrniti v smer nadaljnega razvoja proizvodnih sil in odnosov. „Volja do moči“ se tako pri nas doma kot v svetu krčevito upira procesom, katerih bistvo je doseganje pravilnejšega, enakopravnejšega položaja ljudi. Pri tem jim – hočeš nočeš – pomagajo tudi tisti, ki pravijo, da vsaka organiziranost ustvarja unitarnost, enoglasnost, pasivizacijo in so zato proti vsakršni organiziranosti, kar v končnih posledicah pomeni belo zastavo ali slast vdaje vesti in odgovornosti.

Ko vas pozdravljam v imenu Republiške konference SZDL Slovenije – in s tem v imenu vseh frontnih delov – naj odgovorim še na vprašanje, kaj pomeni položaj mladih v fronti socialističnih sil in v delegatskem sistemu. Prav gotovo je v zadnjem času prav iniciativnost mladih v njej prispevala k hitrejšemu razreševanju nekaterih pomembnih življenjskih vprašanj našega nadaljnega razvoja. Zato mora tudi v prihodnje vseljudo gibanje socialističnega samoupravljanja ujeti v svoja jadra svež veter mladega rodu. Brez njega se ne bi mogli podati na nobeno daljšo pot, posebej pa ne na pot, ki se imenuje boj za boljši, humanejši svet! Boriti se moramo za nov polet socialističnega samoupravljanja, ki mora omogočiti ljudem vedno več pobud, vedno več stvarnega vpliva na pogoje njihovega dela in življenja. To je velika priložnost za mlade ljudi!

SOCIALISTIČNA MLADINA AVSTRIJE

DRAGI KONGRESNIKI!

Zelo smo počaščeni, da smo dobili povabilo na XII. kongres ZSMS. Bilo bi nam v veselje, če bi se ga mogli udeležiti.

A ker se ne moremo ravnati samo po političnih željah, ampak tudi po politični nujnosti, žal ne moremo sodelovati na kongresu, ker imamo v tem času 14 srečanj v okviru zvezne volilne kampanje v našem okrožju, kakor tudi seminar o podružbljanju industrije.

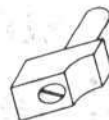
Sporočamo vam solidarnostne pozdrave in vašemu kongresu želimo dober potek.

Upamo, da bomo na našem skupnem seminarju med Socialistično mladino Jugoslavije in Socialistično mladino Avstrije spomladi 1986 več zvedeli o poteku vašega kongresa in se seznanili z njegovimi zaključki.

S solidarnostnimi pozdravi!

Peter Kaiser

KULTURNE IN DRUGE OBKONGRESNE PRIREDITVE

V Krškem in Posavju nasploh je te vroče pomladne dni dokaj živahno. Vsak slučajen ali neslučajen gost Krškega in okolice lahko opazi, da je mesto praznično odeto. Po celem mestu so postavljene papirnate makete raket v pisanih barvah. Vse te skulpture so pomešane s panoji in plakati mirovnikov, ekologov in ostalih alternativnih gibanj. Scena se v samem centru ob spomeniku Matije Gubca zaključuje v koncertni prostor, ki je obenem tudi glavni prireditveni prostor. Ob njem so postavljene stojnice Knjižnice revolucionarne teorije, Književne mladine Slovenije, kluba Lilit, fotogrupe M, ekologov, mirovnikov, brigadirjev, duhovnih gibanj in mladinskih ter študentskih časopisov (Kmečke in rockodelske

novitze, Tribuna, Katedra) iz cele Slovenije.

Na stojnicah je mogoče dobiti kompletan propagandni material.

Obkongresne prireditve so se v Krškem začele že v marcu in sicer s predstavitvijo video programa skupine U-2 (produkcija ŠKUC-a).

Med samim kongresom pa je potek prireditev razdeljen od četrta do nedelje. V četrtek in petek je bil koncertni in prireditveni prostor lociran pretežno v Krškem, z nastopom skupin Baby Müller in Parni valjak. Včeraj je bil središče dogajanja Trg Matije Gubca, kjer so se popoldne predstavili mladi Posavci s kulturnim programom. Le-ta pa se je zvečer nadaljeval s koncertom slovenskih postpunkovskih skupin (Pol-

ska malca, Masaker, Tožibabe, Ga-starbajtr's, Pankrti) in predstavo gledališke skupine Ane Monro.

V soboto se bo program nadaljeval z video programom ŠKUC-a, literarnim večerom Književne mladine Slovenije in koncertom skupine Slovenija truplo ter Marka Breclja. Zvečer se bo glavna prireditvena prenesla v Brežice, kjer bo potekal slovenski festival akustične glasbe z gostom Janijem Kovačičem in njegovo skupino CK LSDK.

Tok koncertnih dogajanj bo v nedeljo zaključila komercialna skupina Rendes-Vous.

Posavcem in gostom kongresa te dni ne bo dolgčas.

Božidar Novak - Krn

KNJIGA JE OROŽJE

Ob kongresu je Knjižnica revolucionarne teorije izdala štiri knjige, ki obravnavajo različne aktualne teme. Silva Meznarič je pisala o Bosancih, Mirjam Milharčič - Hladnik in Janez Suštaršič pa o šolski reformi. Marjan Ogrinc je prevedel »Zvočne učinke« Simona Fritha, pet mesecev za francoskim originalom pa smo dobili slovenski prevod Mandlovega dela Desetletje krize 1974 — 1984.

Avtorica knjige »Bosanci«, Silva Meznarič, je s pomočjo anketiranih opisala omenjeno sociološko populacijo. Predvsem jo je zanimalo, kdaj in v kakšnem razvojnem kontekstu je prišlo do tako zelo intenzivne imigracije v Slovenijo. V svojih raziskavih je prišla do zanimivih zaključkov — namreč, da Bosanci gledajo Slovenijo kot obljubljeno deželo. Njihove percepcije so tem bolj pozitivne, čim večja je razdalja. »Mi ta spodnji,« kot se sami imenujejo, »nimamo občutka, da nas v Sloveniji kdo kontrolira.« To pomeni, da slovensko nesamokontrolo jemljejo za pozitivno. Zapis pogovorov ohranjajo izgovorno govorico imigrantov, kar kaže na avtoričin drugačen pristop k obravnavanju teme. Knjiga skuša obračunavati z določenimi predsodki, obravnava strukturo imigrantov in primerja razlike med načinom življenja v Sloveniji in Bosni.

Mirjam Milharčič - Hladnik in Janez Suštaršič sta svoje delo razdelila na dve vsebinski poglavji. V prvem obravnavata prvotni koncept šolske reforme, v nadaljevanju pa govorita o dialogu — boju za to, da se vse napisano o tem sploh pojavi v javnosti. Pomagala sta si tudi s listini, kar ni bilo objavljeno, pa bi moralo biti, in se opirala na (ne)upoštevane

pobude. Knjiga ne daje končnih odgovorov, ampak pušča bralcu, da si iz novinarskih člankov ustvari lastno sodbo. Kljub temu pa avtorja opozarjata, da je bila pristranskost izbora materialov neizogibna.

Knjiga Zvočni učinki je prva knjiga v Jugoslaviji, ki obravnava rock na osnovi njegove proizvodnje, potrošnje in pomenov, ponuja odgovore na vprašanja, ki si jih povprečni ljubitelji glasbe navadno ne zastavljajo. Rock je glasba, ki v nasprotju s popevkarstvom in popom uveljavlja življenjske in pogostokrat osveščene vsebine, ki izražajo probleme vsekdanjega življenja in sveta, čeprav jih posreduje mladostniški, izraz. Tako se knjiga loteva rocka kot množične kulture, ki kaže na drugačnost sprejemanja življenjske poti in prihodnosti mladih. Torej je izziv po spreminjanju razmer v glasbi in pri njenem obravnavanju v sredstvih javnega obveščanja — od lokalnih časopisov in radijskih postaj do televizije.

Knjiga ima klasičen marksistični pristop, saj obravnava vse tisto, kar pride do človeka kot v večji meri že vsebinsko določen izdelek. Velik pomen ima predvsem za razumevanje popularne glasbe, ki ni nujno samo zvočna kulisa, ampak nosi v sebi pomembno vsebino. To je provokacija za vse tiste, ki pišejo o popularni glasbi, pa se nanjo sploh ne spoznajo, saj je prav to področje še posebej primerno za izživiljanje prostostrelcev. Prevajalec na koncu knjige opiše še razmere v domači glasbi in omenja, da se naš temeljni odnos do tega kaže skozi politološko optiko.

»Desetletje krije« je prvo pravo

politično-ekonomsko marksistično delo v Sloveniji. Mandel izhaja iz kategorij in zakonitosti, kot jih je za kapitalizem razvil Karl Marx. Te kategorije in zakonitosti opazuje v sodobnem svetu in si pri tem pomaga z veliko količino empiričnega gradiva. Iz vseh njegovih del veje vera v sposobnost in razum človeka, da protislovja obstoječe družbene oblike razreši z odpravo le-te. Danes je znan po vsem svetu, saj so njegova dela prevedena v trideset jezikov. Pred kratkim so celo pet njegovih najpomembnejših del prevedli v kitajščino.

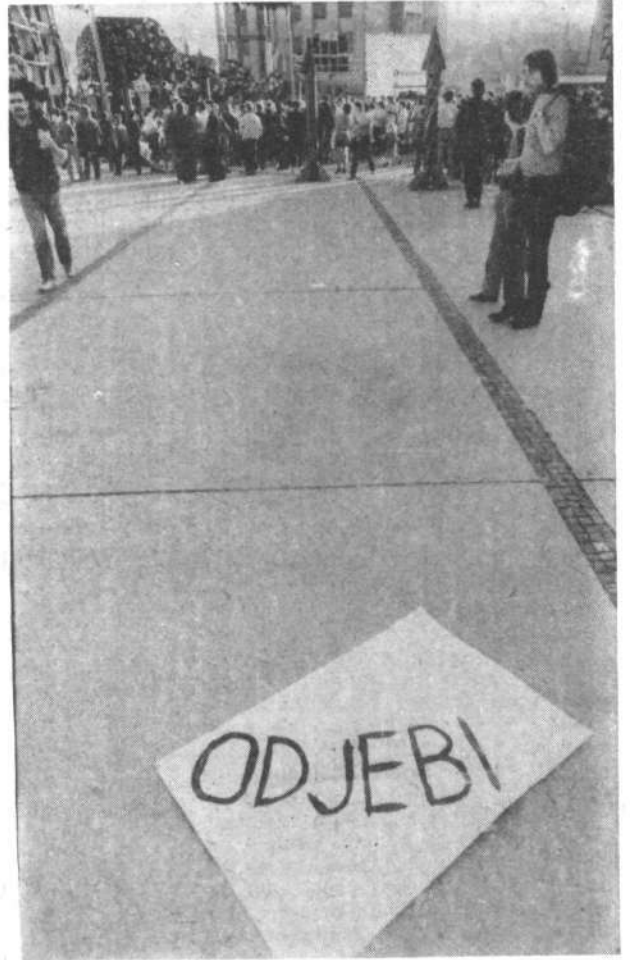
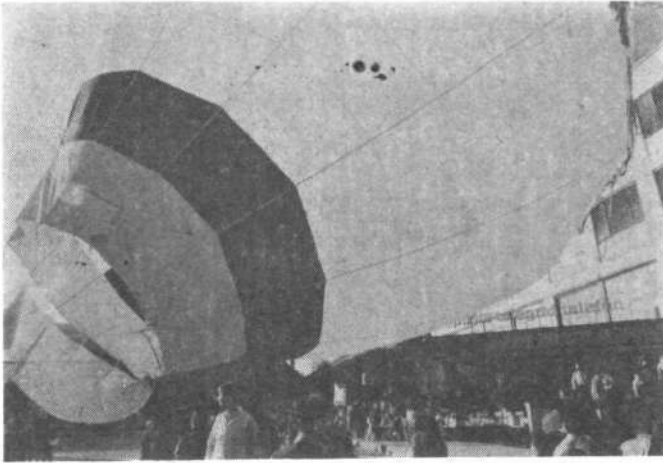
**Sandra Saksida in
Natalija Mikec**

UTRINEK S TISKOVNE KONFERENCE ZOTKS

V času 12. kongresa ZSMS poteka v Krškem tudi dnevi računalništva. Po petih dnevih ugotavljajo, da predvsem starejši (v Krškem in nasploh v naši družbi) ne verjamejo v »računalniško prihodnost«. Mnenje nekaterih strokovnjakov pa je ravno nasprotno. Le-ti menijo, da je tehnika tisti del od človeka ustvarjene kulture, ki naj bi omogočil večje bogastvo. Človekov boj za materialno existenco naj bi razbremenila ino mogočila, da bi imeli več časa, v katerem bi se lahko ukvarjali z drugimi, bolj ustvarjalnimi dejavnostmi.

Pri tem imajo največjo vlogo naše politične strukture, ki pa nočejo ali ne morejo razumeti, da je proces informatizacije tudi pri nas neizogiben.

**Natalija Mikec in
Sandra Saksida**

»KONGRES NE POMENI PRELOMNICE«

Tako je dejal **ROBERT ČERNE**, predsednik RK ZSMS na tiskovni konferenci v mali dvorani Delavskega doma pred slovesno otvoritvijo kongresa. »Kongres je le sestavni del štiriletne aktivnosti mladinske organizacije in pomeni kontinuiteto usmeritev 11. kongresa ZSMS. Delo je tudi rezultat drugačnega odnosa do novih gibanj v mladinski organizaciji. Na konferenci so sodelovali še **BRANKO PIRC**, predsednik SO Krško in organizacijsko-tehničnega odbora, **TONE ANDERLIČ**, sekretar RK ZSMS, **IDA NOVAK**, predsednica komisije za informiranje pri RK ZSMS in **TONE PETROVIČ**, predsednik OK ZSMS Krško.

»Krško je dobilo organizacijo mladinskega kongresa povsem upravičeno. RK ZSMS je v pripravah na kongres preverila katera občinska konferenca ima tako kadrovsko možnost za organizacijo kot tudi željo, da organizira kongres. Mislim, da so mladinci iz Krškega s svojim delom pokazali, da resnično zaslužijo organizacijo te prireditve,« je povedal Tone Anderlič. **CENA KONGRESA JE PRIBLIŽNO 3,5 STARE MILIJARDE**. Vanjo so vključene priprave na kongres, najem prostorov, gradiva, knjige za delegate itd. Stroške kongresa bo pokrili republiški proračun.

V kongresnih dokumentih je zapisano, da je treba na Slovenskem spodbujati razvoj računalniškega opismenjevanja. Da ne bi ostali samo pri besedah, so na kongresu poskrbeli za računaniško obdeavo podatkov o gostih, delegatih, pripravili so celo teletekst.

Organizatorji so poskrbeli tudi za to, da bodo mladi lahko predstavili dejavnosti novih gibanj v mladinski organizaciji na stojnicah pred Delavskim domom.

Breda Dušič
Darijan Košir

Sedma sila — javno mnenje o uspešnosti kongresa

Vsaka prireditev, pa najsi bo še tako pomembna, ne bi doživela pravega odmeva, če na njej ne bi bili prisotni tudi predstavniki sedme sile. Ko smo se včeraj pred pričetkom tiskovne konference mudili v tiskovnem središču, smo dobili tudi prvi odgovor na vprašanje, koliko predstavnikov sedme sile bo slovensko javnost obveščalo o dogajanjih na dvanajstem mladinskem kongresu.

Sedeminšestdeset jugoslovanskih redakcij je na ta kongres poslalo nič več in nič manj kot **154 novinarjev**. Kot je bilo pričakovati, nosi levji delež tega števila dvainštirideset slovenskih redakcij. Kot zanimivost naj navedemo tudi to, da sta mladinski glasili iz Maribora, Kmečke in rokodelske novice ter Katedra, akreditirali po devet poročevalcev za vsako redakcijo.

Stanko Prelec

NAŠE DELO V DO

Sem tajnik MO na šoli in že na začetku zapisa se mi zdi, da bi morala v naslovu napisati *Naše nedelo v MO*. 39 učencev se vsak drugi petek zbere v učilnici za slovenščino, da bi se pogovorili o težavah. Vse lepo in prav, če bi tako tudi bilo. Uro porabimo za prepire in komaj čakamo, da se konča. Za delo ni zanimanja, vsi pa bi radi telovadnico, novo kinodvorano, prostor, kjer bi se mladi lahko zbirali in še več drugih stvari. Verjetno je povsod tako, ker pravzaprav ne vemo, *KAJ* bi radi, *ZAKAJ* in *KAKO*. Tudi v našem kraju ne sodelujemo preveč. Kdaj pa kdaj mogoče, pa še takrat ne vsi. Nekoč smo imeli brigado, zdaj je ni več. Imeli smo tudi kinodvorano, ki pa je ne moremo več uporabljati, ker je kurjava predraga. Zaradi tega se marsikomu ne ljubi delati v MO.

Barbara Malik, 8. a
COS »Adam Bohorič«
Brestanica

Kongresa se udeležujejo tudi mladinske delegacije iz tujine. V imenu mladih iz Slovaške in Gruzije delegate kongresa pozdravljajo **Boris Gimersky**, **Avustin Čisar**, **Zurab Mera-bisshvili** in **Dzemaal Magveddze**.

Pred pričetkom so mladi, ki se združujejo v delu novih mladinskih gibanj, izobesili panoje, s katerimi opozarjajo na probleme ekologije in miru. Fotografija: **Rudi Bregar**, **Damjan Gladek**

Anketa med delegati

NOČEMO OGRIZKOV, HOČEMO JABOLKO!

Kratek pogovor z naključno izbranimi delegati kongresa je pokazal, da je danes pravnji trenutek za odpiranje aktualnih družbenih problemov, ki so tesno povezani tudi z mlado generacijo. Da mladi želijo svetlejšo prihodnost, so pokazale tudi predkongresne razpave, na katerih so mladi opozarjali, da moramo za četi stvari spremljati in da je treba včasih poslušati mlade, ko opozarjamo na nekatere nepravilnosti v naši družbi. Pripravljenost mladih za spreminjanje naše družbe se bo zanesljivo pokazala tudi na kongresu, kako močni so v nesorazmerju frontnih sil, pa bo pokazal čas.

INGRID SEMERBAUER, OK ZSMS MARIBOR — TEZNO: S pripravami na kongres smo začeli v novembru, ko smo med člani komisije za indejnopolično delo določili občinski kongresni odbor in potem do konca januarja vodili razpravo v temeljnih okoljih. Februarja smo izvedli štiri tribune: o varstvu okolja, sodelovanju mladine s Socialistično zvezo in položaju mladih v združenem delu. Na kongresu bomo izpostavili zadovoljevanje interesnih področij mladih, inovativnost, položaj mladih v krajevnih skupnostih in vpliv cerkve na mlado generacijo.

FRANCI ZAVRL, UK ZSMS LJUBLJANA: Kdor pozna razmere znotraj konference, ve, kako se je odvijalo njeno delo ob bojkotu v lanskem letu, zato tudi ni bilo mogoče izvesti večjih razprav. Smo pa program svojega dela prilagodili kongresnim usmeritvam. Na kongresu želimo konkretizirati dokumente na področju frontnosti in gibnaja ter se boriti za večjo avtonomnost univerzitetne konference. Mladinska organizacija mora postati mesto,

teren izražanja različnih interesov, četudi posameznikov. Od kongresa pričakujem precej, saj je študentom pisan na kožo.

NATALIJA MOČNIK, OK ZSMS LJUBLJANA — BEŽIGRAD: V predkongresnih razpravah smo se dotaknili tem, ki so na kakršenkoli način povezane z mlado generacijo. Ta vprašanja bomo izpostavili tu, v Krškem. Pripravila sem razpravo o problemih delovanja osnovnih organizacij v osnovnih šolah, opasivnosti mladine, nezainteresiranosti zaradi slabih materialnih pogojev za delo krožkov, ponekod slabih mentorjev, nezanimanja za vprašanja mladih.

SASA MLADENOVIC, OK ZSMS VRHNIKA: Pred kongresom smo imeli razpravo o ekoloških problemih ter problematiki spuščanja fenolnih snovi v tamkajšnje tekoče vode. Govorili smo tudi o prolavljanju meseca mladosti in sprejemu štafete ter o vseh problemih mlade generacije. Na kongresni razpravi bom govorila o slabih osnovah za interesne dejavnosti, vsekakor pa moram reči, da družba posveča našim problemom premalo pozornosti. Za delo je treba aktivirati čim več mladih.

SLAVKO SLAK, OK ZSMS LJUBLJANA VIČ — RUDNIK: Razprave smo začeli v okviru kongresnega odbora pri Mestni konferenci Ljubljana in jih prenesli vsa okolja, kjer mladi delajo in živijo. Razprav je bilo res veliko, za kongres pa smo pripravili razpravo o vzgoji in izobraževanju v osnovnih in srednjih šolah, o stanovanjski problematiki mladih ter o vlogi družbenih organizacij in društev.

Rudi Bregar

Pogovor z nezaposlenim delegatom

Rešitev nezaposlenosti s poroko

Branko PANIČ, 21-letni ekonomski tehnik iz Središča ob Dravi, delegat občinske konference ZSMS Ormož. Nezaposlen, eden od 300 mladih v ormoški občini, ki je po stopnji nezaposlenosti prva v Sloveniji. Eden od dveh nezaposlenih med 440-timi delegati na kongresu. Že tri leta prijavljen pri skupnosti za zaposlovanje.

»V teh letih sem napisal že brez števila prošenj, vlog na razpise in oglase. Na nekatera med njimi sem dobil negativne odgovore, drugim pa se ni ljubilo niti odgovoriti. Tudi na skupnosti za zaposlovanje se ne trudijo preveč. Če prideš in kaj vprašaš, so nevljudni in zadirčni.«

• Kako se preživljaš v suhih letih?

»Živim pri starših. Občasno pa tudi igram pri komercialnem ansamblu po veselnicah in porokah. To mi je tudi poglaviti vir zaslužka. Z glasbo pa zapolnim tudi nekaj prostega časa, ki ga imam kot nezaposleni na pretek.«

• V občini Ormož je v nekaterih delovnih organizacijah velika potreba po sezonskih delavcih. Ali se nezaposleni odzivite pozivom teh delovnih organizacij?

»Največkrat so sezonska dela edini vir preživljanja nezaposlenih, nekaka premostitev do časa, ko se pokaže možnost zaposlitve. Vendar rešitev nezaposlenosti ni v priložnostnem delu. Razen tega je to delo izredno slabo plačano, posebej na plantažah, kjer ne dobiš niti vode, kaj šele toplo malico. Delo je tudi slabo organizirano. Sezonski delavci pa seveda nimajo nobene možnosti odločanja niti ne sodelujejo v samoupravljanju.«

• Kdaj misliš, da boš lahko rešil svoj problem nezaposlenosti?

»Verjetno do poletja. Takrat se bom namreč poročil na kmetijo. Zato sem se odločil, ker mislim, da je delo v kmetijstvu najbolj neodvisno; upam le, da mu bo dano v prihodnosti mesto, ki mu pripada.«

• Kaj pričakuješ od kongresa?

»Jaz sem optimist, zato pričakujem mnogo. Mislim, da je dosedanje delo, tudi predkongresne priprave, dobro opravljeno. O kongresnih temah smo veliko razpravljali tudi mimo uradno organiziranih razprav, verjamem pa, da se s kongresom ne bodo končali. Predvsem pa mislim, da bi morala mladina s tem kongresom dobiti splošno priznanje v družbi in samostojnost kot družbenopolitična organizacija.«

Tomaž Bolcar

ZA PREŽIVETJE ŠTUDENTOV... IN DRUŽBE

Svet, ki v njem živimo, je zgrajen na znanju in neprijetno gotovo je, da so družba, ki tega ne želijo resnično razumeti, obsojene na revščino, krizo in na koncu najbrž na status bantustana... Če se univerza, skupnost študentov in znanstvenih delavcev, ki naj bi se ukvarjali z iskanjem resnice, spravi na noge in zahteva staro pravdo, je to dovolj resna zadeva, kajti na nek način je univerza hrbtnica družbe, struna, napeta med preteklostjo in prihodnostjo, s stalno obljubo spremembe in rasti.

V času, ko zaradi revščine univerze propada kvaliteta pouka, obenem pa gospodarska kriza omejuje vpis revnejših študentov, drugim pa jemlje knjige iz rok in jih sili delat, da lahko nekako študirajo dalje, bi bilo res nezdravo, če univerza kot skupnost ne bi skušala česa storiti. In hvalabogu je storila, čeprav se je zdelo, da je generacija, ki »so jo naučili le kritizirati, sedaj se nam pa še tega več ne ljubi«, preveč apatična, da bi se znala postaviti na zadnje tace.

Tri desetletja študentskih gibanj, njihovih zahtev in akcij dokazujejo, da mladina ni sama po sebi apatična, apatična... Apatija je lahko le načrtni (morda kdaj tudi naključni) produkt mladinskih in političnih vodstev.

Dogodki iz preteklosti kažejo, da lanski bojkot stanarin in gibanje, ki je iz njega izšlo, ni nikakršna specialna vojna, kot bi lahko sodili po večji angažiranosti komiteja za SLO in DS. Bojkot je le izraz ekonomskega, kulturnega in političnega konflikta, vraslega v sam sistem. Sistem nima mehanizmov, ki bi te konflikte uspešno reševali, in izveninstitucionalne akcije so logična posledica.

Če celoten splet dogodkov, imenovanih BOJKOT, razumemo kot študentski eksperiment o tem, ali je v obstoječem političnem sistemu aktivnost mladine zaželjena ali ne, dopuščena ali ne, potem so vse velike in male oblasti ob običajnih dobrohotnih vložkih vseeno rade potrjevale Žerdinovo hipotezo, da je »študente treba jebati, jebati jih je treba, če so pasivni, jebati jih je treba, če so aktivni! Jebati jih je treba, ko so sindikalisti, in jebati jih je treba, ko to niso več!« (Tribuna, št. 8, 1985).

Kar je res, je res: zaprli niso nikogar. Pretepli tudi ne. Delala je zlasti ideologija; ne več kot ogrinjalo, marveč kot preteča slika sveta. Tako so bojkotirajoče študente prisiljevali k pasivnosti na izredno diskretne načine, svoje učinke pa je oblast preizkušala bolj na posameznih študentih kot na celotni študentski skup-

ZA PREŽIVETJE ŠTUDENTOV ... IN DRUŽBE

»Če bo univerza ostala re-
na. z reformo ne bo nič.«

»problem kadrovske strukture
v organizacijah, kjer se bojijo
konkurence (izobraženih) ljudi«

»Nekateri, ki študirajo ob
delu, počnejo to celo skrivaj.«

»Delež sredstev za izobraže-
vanje se konstantno zmanjšuje

— 1979 : 1,47 % družbenega
proizvoda
v Sloveniji

1982 : 1,42

1984 : 1,16

— zna se celo zgoditi, da se
bo trend padanja ohranil.«

(dr. IVAN KRISTAN, rektor lj.
univerze, na seminarju UK
novembra 1985)

nosti. V prvem, pomladnem delu boj-
kota, je seveda zastraševala vse štu-
dente, najprej seveda na ravni raz-
bijanja šele nastajajoče študentske
solidarnosti skozi hitro sestankarsko
in medijsko redukcijo vsebine bojkota
samo na **ekonomske probleme do-
movcev**, kar je bilo posebej uspešno
podjetje še zaradi tega, ker je takš-
no interpretacijo prevzelo tudi pred-
sedstvo UK ZSMS kot legitimni za-
stopnik vseh študentov. Do konca je
politiko »deli in vladaj« prignal pred-
sednik UK ZSMS Gorazd Gorenc, ko
je na seji univerzitetnega sveta 16.
10. 1985 vso breme bojkota naložil
na pleča peščice posameznikov, »ki
skušajo s svojim delovanjem, z raz-
glašanjem parcialnih problemov za
globalne vnašati zmedo v vrste štu-
dentske in celotne družbe«, in tako
pač aktualiziral v tokratni študent-
ski odisejdi uspešni starogrški poli-
tični trik, po katerem je krivdo za
upor treba pripisati čim manjšemu
številu ljudi, tudi če so »krivi« vsi,
ker si na ta način pridobiš tiste, ki
bodo obljubljeni kazni ušli.

Drugo raven centriranja vseh to-
vrstnih sposobnosti Uradnikov Re-
volucije (trepetajočih pred možnostjo
družbenega prevrata) pa predstavlja
razmerje med študenti in delavci,
ki postane posebej zanimivo v luči

dejstva, da študentje niso nobenega
svojega početja utemljevali »v imenu
delavskega razreda«. Na nasprotni
strani pa je prav delavski razred, nje-
gova beda in izkoriščanje, postala
dober izgovor za neuresničevanje štu-
dentskih zahtev in za zmerjanje štu-
dentskega. Znani družbeno-politični de-
lavec tovariš Jože Smole je na zboru
študentov 23. 5. 1985 med drugim
rekel tudi naslednje:

»Tovariši in tovarišice, vendar v
eni stvari bodimo realni in konstruktivni.
Plačevanje stanarin je obveza.
Niste samo vi, tovarišice in tovariši,
v težki ekonomski situaciji. Jaz vam
lahko dam podatek, da je danes v
Ljubljani 9500 delavcev, ki še vedno
prejemajo manj kot dva in pol mili-
jona osebnega dohodka (žvižganje),
prosim, in imamo v Ljubljani sto
procetno plačevanje stanarin. (žvižga-
nje). Hočem reč, da v nekaterih stva-
reh se pa ne moremo igrat...!« (žvi-
žganje)

Izjava je simpomatična: Jože si
namreč nikakor noče prizadevati za
vsaj manjšo, če ne že odpravljeno
bedo delavcev. Hoče le, da beda mol-
či (in plačuje stanarine). In ko je
študentski glas skušal presečkati ble-
betanje o pridnih izkoriščanih delav-
cih s tisto znano »nikar nam ne la-
jajte...«, ga je bilo potrebno zaradi
predrzne in nemoralne žalitve —
menda rektorja univerze — kazno-
vati. Skratka, kaznovati zaradi kršit-
ve neke rubrike v moralnem kodek-
su, kar zapisujemo še posebej zato,
da bi opozorili, da je v času bojkota
oblast svojo moralo ponujala za
edino sprejemljivo moralo: **vsii, ki so
kakorkoli ugovarjali, so bili nemoral-
ni, nesramni, predvsem pa niso po-**

»Bojkot, v katerem jedru je
dihala zahteva po pogojih in
razlogih za študij...«

»Študentje se seveda zaveda-
jo ekonomske katastrofe, za-
nima pa jih, kako je to, da
prihaja v tej družbi vedno zno-
va do »oženja« njenih ekonom-
skih možnosti: ali ne morda
zaradi tega, ker nikoli ni de-
narja ne posluha za tiste, ki
bi te možnosti mogli in znali
bistveno povečati.«

(DRAGICA KORADE, Boj kot
bojkot, Katedra 7. 8. 1985)

znali osnov politične kulture. Njihove seveda. Niso se znali sprenevedati.

Ker je UK ZSMS iz dneva v dan potrjevala svojo togo in okostenelo organizacijsko strukturo, njeno predsedstvo pa se je spremenilo iz koordinatorja študentskih aktivnosti v nosilca represije in transmissijski organ partije — je delegatska konferenca z vsemi argumenti zahtevala odstop predsedstva. Seveda je le-to sklenilo, da odstop ni potreben... in tako je prišlo do ideje, da če predsedstvo noče odstopiti, bodo pa izstopili člani... in po študentskih domovih se je napolnila anketa o ponovnem bojkotu s priloženo izstopno izjavo, ki je zbrala več podpisov, kot bi si človek mislil, da jih bo. Do izstopov potlej na srečo le ni prišlo, kajti uporniki so se očitno odločili, da bodo raje, kot da bi kraljici pomagali umret, pogledali, če se staro

»Naš problem je v tem, da nam manjka 10.000 — ugibam — dvajset tisoč, trideset tisoč inženirjev, magistrrov, doktorjev.«

(dr. TOMAŽ KALIN, IJS, na marčni okrogli mizi o atomskih elektrarnah v CD)

»Alternativo vidim samo v tem, ali bomo postali kolonija, še bolj zadolženi, kot smo, ali pa Albanija.«

(dr. MILAN OSREDKAR, IJS, prav tam)

dekle še lahko nauči kuhati — in so na volitvah za predsedstvo UK postavili svoje kandidate, z namenom, da to edino študentsko politično organizacijo »vrnejo razlaščenim in demoraliziranim študentskim množicam«. Prva volilno programska konferenca je doživela nenavadno usodo: takoj po pozdravnem govoru tov. Debenjaka, predsednika UK ZKS, je študent Branko Svetičič uveljavil v 8. členu statuta ZSMS zapisano pravico in dolžnost člana ZSMS ter prebral dve tipkani strani dolg tekst, ki je pokazal na neligitimnost dotedanjega predsedstva univerzitetne konference. Ker mu nihče ni mogel argumentirano ugovarjati je konferenca razpadla.

Konec marca so bili na ponovni konferenci v predsedstvo izvoljeni kandidati delegatske konference.

Njihov program je bil objavljen v Tribuni, 11/86, 24. marca, med konkretnimi in študentom zanimivimi točkami sta ukinitvev predmeta

SLO in DS po vseh fakultetah ter pokop dišečega kriterija moralno-politične neoporečnosti na ravni univerze.

spet potopila v molk, apatijo in domače prepire?

po tekstih sodelavcev KATEDRE sestavil
Samo Resnik

Ali bo nova in neodvisna ekipa na UK uspela naučiti kraljico kuhati in vrniti mladinski organizaciji na univerzi zaupanje mladincev — ali pa jo bo način dela na UK, prijazno prepričevanje »tistih, ki vedo« in človeške slabosti — pa tudi pritiski študija — spremenili v še eno brezbarvno politično vodstvo, ki obstaja, ker pač mora obstajati in je pijača na naročilnico? Bomo videli.

In če bomo po kakšnem čudežu prišli do predsedstva, ki bo vedelo, kaj naj počne, in zakaj, in bo tudi naredilo kaj dobrega — se bo univerza postavila na noge (če je ne bodo preveč stradali) in izpolnila svojo obljubo resnico iščočega varuha družbe, nas pomagala rešiti usode bantustana ali Albanije... ali se bo

1. marec 1986

Profesorji Filozofske fakultete so na pogovor povabili Marjana Orožna, ki naj sindikatom in slovenski javnosti predstavi težke, če ne že sramotne razmere, v katerih se je fakulteta znašla zaradi gmotnih in prostorskih stisk. Dekan Nace je povedal, da lahko snažilki izplačajo le 19 tisoč dinarjev dohodka na mesec, profesor pa prejme le 7 starih milijonov. Morda je to zadnji mirni sestanek, je med drugim dejal predstavnik sindikata profesorjev na fakulteti.

NEKAJ TELEGRAMOV

osnovna organizacija zveze socialisticne mladine slovenije ucencev srednje sole za druzboslovje in splosno kulturo vide janezic ljubljana pozdravlja udelezence kongresa. spremljali bomo vase delo in uresnicevali sprejete sklepe na kongresu. predsedstvo osnovne organizacije in mentorstvo zsms

telefonski telegram rk ljubljana sporoča

zelo nam je žal, da ne moremo sodelovati na vasem xll. kongresu. prosimo, da nam oprostite, da nas ni zraven.

z zelo velikim zanimanjem gledamo vase debate in diskusije.

prisrčen pozdrav in veliko uspeha — zkim — szmi — trieste

12. kongres zsms

mladi ravenski zelezarji pozdravljamo zbor mladih iz cele slovenije in zelimo kongresu uspesno in demokraticno delo prav je da kritico in javno povemo, kje so zavore celotnega nasega druzbenega napredka in kdo so tisti, ki ovirajo razreševanje teh problemov.

koord. svet oo zsms zelezarne ravne

mladina, druzbeno politicne organizacije in kolektiv tovarne celuloze in papirja djuro salaj krsko tozd tes brestanica cestita xll kongresu socialisticne mladine srs ter jim zeli obilo delovnih uspehov in uresnicevanje njihovih zelja. brestanica, A. 4. 1986

delegatom xll. kongresa zsms zelim veliko uspehov v nasem skupnem boju za moralno, ekonomsko in politično obnovo samoupravne socialisticne skupnosti, ki je sedaj v najgloblji povojni krizi stop v tem smislu predlagam, da kongres podpre dosedanje javne zahteve za dokončno in popolno moralno, politično in partijsko rehabilitacijo nedolžnih zrtev iz dachauskih procesov, ki so doslej se vedno samo kazensko — pravno sodno rehabilitirani. stop odstranimo vendar ze enkrat dokončno ta madez usodne politične zmote iz nasega sedanjega druzbenega zivljenja in prihodnosti

tone remc ljubljana

KAKO BI UREDIL DRUŽBO, V KATERI BOM ŽIVEL

Dragi moji, predvsem nobenih vrst! Ne vrst in bolesto spačenih obrazov, ker so vrste predolge. Ne vrst in ne razbesnelih oči, ker vrstni red ni edino merilo.

Tudi drevesa ne bodo posajena v vrstah. Tu eno, tu pet, tam gozd. Ne-enakomerno, toda pravično je delila mati narava. Mi bomo delili pravično in enakomerno.

Veliko luči bo sijalo. Svetile bodo vsem enako, povsod enako in za-tonj bo njih svetlost. Za bleščečo svetlobo se ne bodo skrivale sramotne izgube, nepošteno izplačane dnevnice, nepotrebna potovanja v tujino in ne zgrešene investicije. Naše luči bodo jasne kot sonce — brez pajčolanana krivde.

Nikjer nihče ne bo sam. Na otroke bodo pazile varuške ali pa se z njimi sprehajali dedki in babice. Učenci vsakodnevno obiskujejo do-

move ostarelih. V zaporih je malo ljudi in še ti ne čutijo, da bi bili brez prostosti, svobode.

Energija A in strah in levkemija in smrt... To niso več pojmi, ki bi hodili z roko v roki. Ve se, dragi moji, da kod sega tvoja pravica in moja moč. Ve se, kako malo je vredno življenje, ki ni življenje, ki je strah, umiranje na obroke, ki je ne-vredno samega sebe.

Le otroci bodo manjši od nas, vsi ostali bomo enaki, trudili se bomo biti enaki. Posadili bomo drevesa, velika zelena drevesa, ki bodo prerasla čudno siv plevel in ki bodo pustila pot sončnim žarkom. Svoje znanje bomo zavihтели visoko in bomo spremenili svet. Močno spremenili. Zdaj! Takoj! Samo še malo, samo trenutek! Tule pred mano je še čisto, čisto kratka vrsta...

Evald Rožman
SŠ Krško

STRUKTURA DELEGATOV

STEVILNO DELEGATOV V POSAMEZNIH KOMISIJAH:

Komisija 1 = 48

Komisija 2 = 37

Komisija 3 = 44

SPOL:

ženski : 155 — (35.23 %)

Moški : 285 — (64.77 %)

STAROST:

Leta

15 — 17 Stevilo

18 — 20 55

21 — 23 81

24 — 26 121

27 — 29 112

30 — 32 13

33 — 35 6

nad 35 2

POVPREČNA STAROST : 24.42

NARODNOSTI:

slovenska: 376 — (85.45 %)

srbska: 5 — (1.14 %)

hrvatska: 8 — (1.82 %)

muslimanska: 2 — (0.45 %)

jugoslovan: 9 — (2.05 %)

italijanska: 3 — (0.68 %)

madžarska: 1 — (0.23 %)

črnogorska: 0 — (0.00 %)

makednoska: 0 — (0.00 %)

druge: 0 — (0.00 %)

STATUS:

učenec: 58 — (13.18 %)

delavec: 276 — (62.73 %)

študent: 72 — (16.36 %)

kmet: 1 — (0.23 %)

brezposelen: 2 — (0.45 %)

IZOBRAZBA:

brez izobrazbe: 38

končana o. š.: 62

poklicna izobr.: 25

srednja izobr.: 22

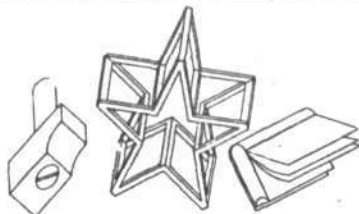
srednja izobr.: 222

višja izobr.: 54

visoka izobr.: 39

ČLANSTVO V ZK: 224 članov (50.91%)

STEVILNO DELEGATOV: 440

Posebna kongresna izdaja NAŠEGA GLASA številka 2, Krško 05. aprila 1986 — Izdaja: INDOK center Krško — Naklada 1500 izvodov — Uredniški odbor: za Naš glas. — Ivan Kastelic — Irena Godec — za tednik MLADINA: — Uroš Mahkovec, Miha Kovač, Bojana Leskovar, Srečo Zajc, Darko Štrajn — urednik fotografije: Tone Stojko — likovno — tehnični urednik — Andrej Habič — za CIRZ pri RK ZSMS: — Ida Novak-Jerele — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, tel. 71-768 — Tisk: Papirkonfekcija Krško — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informiranje št. 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila ali pojasnila, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi teksti podpisani!

12. kongresna zasedanja KRŠKO'86

NAS GLAS
SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

MLADINA

Kongresna izdaja — številka 3 — Krško 06. aprila 1986

Kompleksen in negotov pa je ta proces političnega presejanja obstoječega stanja, ker je to stvar poguma in znanja. V čem je jedro spopada in kaj spremeniti, da se proces družbenega razvoja predrugači. Na koga lahko računamo in komu naj se pridružimo v tem spopadu? Kje je program tega preboja? Kdo naj ga definira?

Zeljko Cigler v uvodu k delu 1. skupine

PREDSTIVITEV BRIGADIRSKÉ OPREME IN PROPAGANDNEGA MATERIALA

V centru za mladinsko prostovoljno delo so se letos odločili za široko propagandno akcijo, s katero nameravajo pridobiti širši krog brigadirjev. V hotelu Šremič so v okviru teh akcij včeraj predstavili brigadirsko opremo in propagandni material za letošnje brigadirsko poletje. Poleg že tradicionalnih plakatov in bedžov so natisnili tudi letake, ki jih bodo delili po ulici, poštnih predalih in avtomobilih. Pripravili so tudi propagandne oglase za tisk in dve radijski reklami. Za televizijo so letos prvič pripravili tri TV spote, katerih avtor je Dušan Dolamič. Predvati jih bodo pričeli že ta mesec.

Brigadirke so letos modre barve in podobne oblekam tehničnega osebja na kongresu. Izdelal jih je Modni salon iz Velenja, ki že vrsto let sodeluje s centrom.

Avtor plakatov je inženir arhitekt Edi Berk. Plakati so tiskani v privlačnih živih barvah in moderno oblikovani. Z njimi so skušali prikazati spremembe

v načinu organiziranja delovnih akcij in uveljavljanje novih oblik in metod dela. Plakat je modre barve neba po katerem plavajo oblaki in med njimi kratica MDA. Oblaki predstavljajo, kot nam je pojasnil Igor Lavš, možnosti spreminjanja in odprtost za spremembe. Črka M v obliki sodobne zgradbe ponašarja graditev, ki je oplemenitena z elementi tehnike. To spominja na specialistične akcije. Črka D v obliki knjige simbolizira pomen znanja in učenja. Črka A v obliki kitare, pa predstavlja veselejšo družabno plat brigadirskega življenja.

Na področju politične propagande, med katero prav gotovo spada propagiranje mladinskega prostovoljnega dela imamo pri nas še malo izkušenj. Zato bodo morda rezultati manjši kot pa jih organizatorji pričakujejo, vsekakor pa pomenijo napredek na tem področju.

Tomaž Bolcar

Odšopani intervju JE URA ŽE PET DO ENIH?

Ciril Hrovatin — študent elektrotehnike, veliko razmišlja o mladih, o kongresu in perspektivah za v dobo: »V začetku je bila beseda in beseda je seveda bog. Učenci čakajo, da bo beseda meso postala, in med nami prebivala in se evalvacija (ovrednotenje usmerjenega izobraževanja) imenovala. Pa noče in noče postati, najbrž je problem v tem, da je preveč očakov, mamic in kuharjev, od zavoda za šolstvo pa tja do komiteja. Učenci pa še vedno čakajo, bo jijo se, da tista evalvacija ne bo nikoli prava evalvacija, ker se

nobena juha ne poje tako vroča kot se skuha.

Predsedstvu kongresa zastavljam nekaj retoširanih vprašanj. Glede na to, so bile kongresne značke »pet minut pred dvanajsto« narejene že pred uvedbo poletnega časa, ga zanima, če je sedaj ura že pet do enih. Mogoče je tudi ogrizek na plakatu popolnoma odueč, ker prvič jabolko ne pade daleč od drevesa, ogrizki pa sodijo v kanto za smeti, da nam ne bodo vrli ekologi očitali, da smo packe.

Na kongresu je več gostov kot delegatov. Brez gostov bi se delegati lahko zbrali v mali sejni dvorani, zato se Ciril sprašuje, če ta »podatek« negira delegatski sistem in uvaja sistem gostov (in tehničnega osebja).

Damjan Gladek
Foto: Rudi Bregar

MNENJA MLADIH IZ TEHNIČNIH SLUŽB anketa

Anketirancem sem zastavila naslednji kompleks vprašanj:

1. Kako doživljaš kongres kot domačin(ka)?
2. Kakšno je tvoje mnenje o organiziranosti?
3. Kaj meniš o kongresu?
4. Misliš, da se bo kaj spremenilo?
5. Kaj pa meniš o obkongresnih prireditvah?

ORLANDO ROJ, intervencijska služba

Super.

O organiziranosti menim, da je dobra, čeprav na začetku nismo bili pretirano navdušeni. Ni bilo dovolj ljudi, probleme smo imeli tudi z uniformami. Zdi se mi, da je delo kongresa vključeno premalo mladine od šestnajstega do osemnajstega leta. Čeprav mladi želijo, da bi se kaj spremenilo, mislim, da se ne bo. Dobro je kvečjemu to, da so očistili Krško.

Obkongresne prireditve so bile še kar dobre. Zame ni važno, kdo igra, pomembno je, da je glasba dobra.

IVANKA JAZBINŠEK, hostesa

Gotovo sem ponosna in všeč mi je. Organizacija je kar dobra. Ker kongres ni vsako leto, je začetek težak. Sicer pa vse mirno teče in kaže, da smo v redu poskrbeli. Govori se veliko, upam, da ne bo ostalo samo pri tem. Zaenkrat poskušajmo reševati samo z besedami, videli bomo na koncu.

Vsi mladi upamo in stremimo za tem, da se bo tudi nekaj naredilo. Ponavadi se pri nas samo govori, naredi pa ne. Samo upamo.

Zame je bil kulturni program v redu. Panka pa ne odobravam.

KOVAČ ĐANI, intervencijska služba

Vse skupaj je lepo in krasno, ampak žal je le formalnost.

— Zakaj pa ti nisi v uniformi?

Ker se mi zdi to bedno. Če lahko pomagam, lahko to počnem tudi kot zaveden mladinec, brez uniforme. Poleg tega pa sem dobil še tri številke preveliko uniformo.

Prepričan sem, da niti pol mladine ve, za kaj pravzaprav gre. Informiranost bi morala biti bolj pozorna.

Ali ti veš, za kaj gre?

Ne. Vprašal sem, pa mi je tudi tisti, ki naj bi o tem morali vedeti kaj več, niso vedeli odgovoriti.

Mislim, da krški mladini ne bo nič prinesel, kajti dejstvo je, da je totalno neaktivna in nezainteresirana za delo. Je nekaj ljudi, ki bi delalo, vendar jim na OK ne dajo te možnosti. Koncert včeraj je bil super. Mislim, da je bila alternativna scena na višku. Glede komercialnih bendov pa — brez zveze.

Natalija Mikec

KONGRESNI ROK KONCERT

V petkovih zgodnih večernih urah, sočasno s plenarnim zasedanjem, se je kulturno dogajanje v Krškem prevesilo v maratonski rok koncert. Na Trgu Matije Gubca so se ob dobrem ozvočenju in osvetljavi, najprej predstavile slovenske udarne postpunkovske skupine. Najprej so nastopili domačini z imenom Polska malca. Njihov nastop je dobra poživitev lokalne alternativne glasbene scene.

Za njimi se je na odru pojavila skupina Masaker. Mariborska skupina se je predstavila publiku v dokaj dobri luči. Ob njihovi udarni glasbi so se razločno slišali prav tako dobri teksti. To in njihov nastop sta potrdila, da je Masaker ena najboljših slovenskih postindus pank skupin. Masaker vsekakor ni zaslužil, da nastopi na začetku, kajti ozračje na prireditvi še ni bilo zrelo za njihov nastop.

Sledila je ljubljanska skupina Tožibabe. Njen nastop je pokazal, da je ta feministična skupina glasbeno slabo dodelana in je kot taka na publiko napravila medel vtis.

Najboljša točka večera pa so bili Gast'rbajt'rs. Z odlično glasbo, dobrim nastopom in teksti so popolnoma pregradili prostor med odrom in publiko.

Na koncu sta kot glavna gosta večera nastopili skupini Pankrti in Agropop. Pankrti so popolnoma vzvalovili množico z njihovimi že skoraj ponarodelimi pesmimi in energičnim nastopom ter medklici, ki potrjujejo da Pankrti od njihove druge velike plošče s čistim pankom nimajo veliko skupnega. Njihov nastop je spominjal na veliko ljudsko rok veselico, ki so jo uspešno nadaljevali člani skupine Agropop. Njihov glavni namen na koncertu je bil dobro zabavati sebe in publiko. To jim je tudi uspelo.

Med koncertom je nastopila gledališka skupina Ane Monro s konceptu primerno točko „požiralca ognja“.

Ce bi se uspešnost kongresa merila s uspešnostjo koncerta, potem je kongres uspel že v petek.

Božidar Novak

ALKOHOLIZEM, TABLETOMANIJA, NARKOMANIJA Anketa v Lisci, Senovo

Komisija za socialno delo pri OK ZSMS Krško je pripravila in izpeljala anketo o alkoholizmu, tabletomaniji in narkomaniji med delavkami v tekstilni industriji in učenci srednjih šol. Rezultati ankete naj bi pokazali, kako se spoprijeti s tem množično razširjenim družbenim zlom. Obenem naj bi bili tudi izziv vsem odgovornim službam in posameznikom, da o teh pojavih razmišljajo in iščejo načine, da bi jih vsaj zavrtli, če jih že ni mogoče popolnoma odpraviti.

Ob analizi odgovorov iz ankete smo oblikovali naslednje sklepe:

1. Akcijo naj bi začeli že pri osnovnošolski mladini skupaj s starši. Organizirali bi različna predavanja. Problematiko, ki jo obravnava anketa, bi bilo treba vključiti v učne načrte, tako da bi postala sestavni del obveznega učnega in vzgojnega programa.
2. Delo naj bi se nadaljevalo med učenci srednjih šol, ker so pojavi alkoholizma, tabletomanije in narkomanije najbolj množični ravno v tej starostni skupini. Odgovorni v šolah in službah javne varnosti naj bi se na primeren način bolj zavzeto lotili reševanja teh problemov.
3. Odgovorne osebe (iz UJV in ostalih služb) bi nam morale bolj zaupati in nam posredovati podatke, da bi tudi mi mladi lahko prevzeli del bremena pri odpravljanju škodljivih pojavov med našimi vrstniki.
4. Odgovorne osebe v OZD, v katerih je uživanje alkoholnih pijač na delovnem mestu množičen pojav, bi morale svoje dolžnosti pri preprečevanju takega dogajanja bolj vestno opravljati, kršitelje grajati ozi-

roma jih prevzgjajati. Tako bi mogoče koga le odvrnili od alkoholizma, pa tudi nesreče na delovnih mestih bi bilo manj.

5. Zdravljene alkoholike bi morali v OZD sprejemati z zaupanjem, kar bi jim dalo novih moči za zdravo življenje, ne pa da se jih izogibajo in jih negativno ocenjujejo, kljub temu da so se vrnili kot zdrave osebnosti. Pogosto se pojavljajo problemi, ko je treba mladega človeka ponovno sprejeti v redno delovno razmerje.
6. V gostinskih lokalih bi morali poostri pogoje za točenje alkoholnih pijač glede na starost in stanje obiskovalca ter dnevni čas. Gostincem in ostalim turističnim delavcem pa je, žal, veliko bolj pomembno to, koliko bodo iztržili.
7. Mlademu človeku naj bi bili starejši vzor, ravno med njimi veliko število rednih uživalcev alkoholnih pijač, tudi med takimi, ki so na odgovornih delovnih mestih.
8. Še bolj bi bilo treba omejiti prosto prodajo sredstev proti bolečinam ter še bolj natančno kontrolirati izdajanje poživil in pomirjeval na zdravniški recept.
9. Ustvarjati moramo možnosti, da se bodo mladi lahko zaposlovali in opravljali pripravništvo. Tako bo imelo več ljudi možnosti za sklenitev rednega delovnega razmerja (za nedoločen čas). Znižati moramo prispevek lastne udeležbe za pridobitev družbenega stanovanja, pravilnike o merilih za dodeljevanje stanovanj pa prilagoditi razmeram mladih.

Nezaposlenost, stanovanjski in drugi problemi tarejo mladega človeka. Mladina ima veliko prostega časa, posedla po javnih lokalih, pogosto čezmerno uživa alkoholne pijače. Na mestu bi bilo vprašanje: od kod denar? Večinoma so najbolj problematični tisti mladi ljudje, ki jim dom nudi razkošje in materialne dobrine, nimajo pa pravilne vzgoje. Počutijo se osamljeni, manjka jim topline in ljubezni. To naj bi jim nadomestile materialne dobrine. V družbi vrstnikov se hoče tak mladoletnik uveljaviti kot »junak« z motorjem, z rednim popivanjem in uživanjem mamil. Klub temu da za njegovo ravnanje pogosto vedo tudi starši, nihče ne ukrepa.

Večinoma imajo mladi prav, ko trdijo, da je treba družbo kot celoto v marsičem pozdraviti.

Problemi alkoholizma, tabletomanije in narkomanije imajo širše družbene vzroke, veliko pa lahko napravimo proti njim s stalnim osveščanjem ljudi, posebno mladih. Na eni strani mora torej družba kot celota odpravljati vzroke za stisko mladih, na drugi pa preventivno delati z vso mlado generacijo.

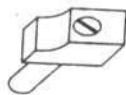
Komisija za socialno delo
pri OK ZSMS Krško

RAČUNALNIKI DO VEČERA

Ponovno bi vas radi povabili na prikaz računalniške dejavnosti, ki ga va okviru dneva računalništva v Posavju organizirata Zvezi organizacij za tjnično kulturo Slovenije in Krškega. Vsi tisti, ki danes popoldne nimate kaj početi, si lahko ogledate računalniške do 18. ure v telovadnici osnovne šole Jurija Dalmatina v Krškem. Vsekakor vredno gleda, če je v računalništvu res naša prihodnost. Rudi Bregar

Komisija za družbenoekonomska protislovja socialistične samoupravne družbe
in specifičen položaj mladih

...IN HRABRO NAPREJ!

Pojdi po svoji poti, ne oziraj se na njih, toda bodi previden in hrabro naprej!

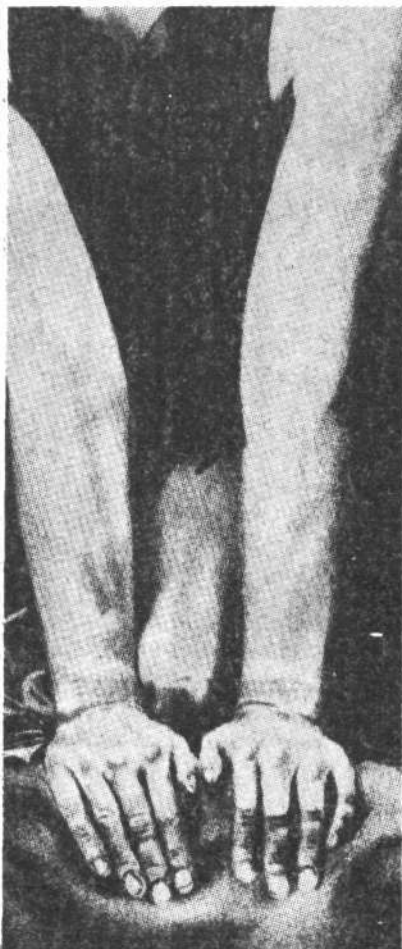
S to Dantejevo mislijo je zaključil svoj nagovor udeležencem kongresa, ki sodelujejo v delu Komisije za družbenoekonomska protislovja socialistične samoupravne družbe in specifičen položaj mladih, Janez Stanovnik, član predsedstva. Upoštevaajoč šele tretjino razprav (od 106), ki smo jih slišali v dopoldanskem delu, je očitno, da mladinska organizacija stopa naprej po poti, ki si jo je začela začrtovati v prejšnjem kongresnem obdobju. Čeprav je težko govoriti o prelomnosti kongresov, je neizbežno tudi na tem 12. kongresu omeniti, prejšnji 11. kongres, ki je bil tako po temah kot po sklepih in dokumentih, ki jih je sprejel, če že ne prelomen pa vsaj drugačen. Ta drugačnost se je nadaljevala med obema kongresoma in tudi na kongresu, pridobila pa je bistveno komponento, množičnosti. Le redki delegati so nastopili z običnimi »tumbanji« o položaju mladih o mladinskih problemih, ki so tudi družbeni in kar je še takih splošno uporabnih obrazcev v trenutkih nedomišljenosti. Med posameznimi razpravljalci pa se je razvi-

jala celo polemika, ki jo na takih zborih nismo vajeni. Temeljna črta, ki je ni bilo mogoče prevzeti, je: sedanja kriza družbenoekonomskega razvoja je posledica povojnega prestrukturiranja gospodarstva v industrijsko (38% prebivalstva je zaposlenega v industriji, kar je maksimum celo za zahodnoevropske države), ta pot, ki je dajala določen impulz industriji, je izčrpana.

Preobrazba je bila dosežena v rekordnem času, zanemarjeni pa so bili kvalitativni faktorji industrijskega razvoja. Tak način razvoja je povzročil sedanjo krizo, zato je treba s takim razvojem prekiniti. Nana pot je pot tehnološkega razvoja, toda potrebna je ustrezna družbena klima, družba, v kateri beseda in misel ni delikt (Stanovnik). Energetika, surovine, ekologija, avtomatizacija kapitala so tista področja, ki bodo zahtevala kompleksno reševanje. Te načelne opredelitve, ki si jih bo kongres zapisal v svoje dokumente, pa bodo v konkretnostih povzročale velike dileme. V iskanju optimalnih rešitev pa je potreben ja-

Zoran Tomše iz Trbovelj je v razpravi predstavil pravo ekološko katastrofo v zasavskih občinah, verjetno pa je situacija vsaj podobna tudi drugje:

- Zaradi bolezni dihal je bilo nezmožnih za delo v letu 1981 v Trbovljah 24,2 odstotka zavarovancev, v Hrastniku 24, za Zagorje pa žal nimamo podatkov.
- V Prapretnem krajani vdihavajo kakšen dan tudi 133-krat večje količine SO₂ kot je dovoljena meja. Po podatkih hidrometeorološkega zavoda Slovenije je polurna koncentracija v nekaterih dneh dosegla celo 40 miligramov na kubični meter.
- Nemalokrat se po Zasavju ponoči sliši otroški jok. To je jok otrok, ki imajo kronični bronhitis. Po nepreverjenih podatkih boleha za bronhitisom vsak peti otrok v Zasavju.
- Nenad Terzič, ki je pred kratkim uspešno zagovarjal magistrsko nalogo, pravi, da se pri dojenčkih, nošenih zadnjih pet mesecev v čistem okolju (v zimski kurilni sezoni), pojavljajo pogoste deformacije stopal. Tudi teža, dolžina in obseg glave deklic nedonošenk je precej manjša.
- Zato mladi v Zasavju zahtevamo, da se na vse obstoječe in predvidene industrijske objekte postavijo čistilne naprave, da se zopet postavijo ANAS postaje, ter da se prebivalce Zasavja in širše okolice obvešča in alarmira preko medijev javnega obveščanja.

sen cilj, atmosfera strpnosti, s pravico tvegati, grešiti... a hrabro naprej.

V taki družbeni klimi bo mogoč preboj kongresnih stališč in mnenj, bo mogoče ponovno preverjati srednjeročne in dolgoročne planske dokumente, bo mogoče ponovno preverjati kapitalne investicije: Kidričevo, Jesenice (zadnji podatki enega od delegatov, ki sedi v bančnih organih, so, da je A-faza projekta *Jesenice* vredna 1600 milijard dinarjev, novih seveda, in faza B-4950 milijard dinarjev), bo mogoče odločati javno in strokovno in tako tudi zahtevati odgovornost za odločitve.

Vnaprej lahko napovemo, če upoštevamo dosedanje razprave pred kongresom in na kongresu, da bo o vprašanju gradnje jedrskih elektrarn kongres sprejel mnenje, da se morajo o tem izjasniti vsi državljani te države in predlagal izvedbo *zveznega referenduma*. Ko je tekla razprava o jedrskih elektrarnah, se je ponovno pokazalo vprašanje »lastnika« podatkov in raziskav. O istih stvarih, ki jih »obdelujejo« strokovnjaki, namreč prihajajo na plan različne ugotovitve (predstavniki JE Krško je namreč zavrnil, da je s tako tehnologijo, kot jo ima JE Krško, grajena 1/3 najuspešnejših elektrarn v Evropi in Ameriki, medtem ko je neki drug delegat trdil prav nasprotno), ki se uporabljajo kot argumenti. Kam torej spadajo znanstveniki in strokovnjaki? Ali v področje dolgoročnega lobbija ali zastopajo družbene interese? Tipičen primer je elek-

trogospodarstvo, kjer mi, občani v gospodinjstvih, ne najdemo nobene nevtalne strokovne institucije, ki bi lahko (recimo ob zadnjem podaljšanju zimske cene električne energije) branila interes individualnih uporabnikov električne energije.

Podobno je mogoče reči tudi za ekološko področje, zato bo redakcijska komisija predlagala kongresu, da sprejme stališče o ustanovitvi neodvisnega ekološkega inštituta, kongresu pa bo predloženo tudi pismo, posebno sporečilo o zaščiti naših gozdov (ki obsegajo 50 odstotkov površin!). 43,8% naših gozdov je še zdravih, in to je naša edina naravna surovina.

Bojana Leskovar

Delegati, ki so govorili o tehnološkem razvoju in izobraževanju, so imeli podobna stališča, in sicer, da je nujno potrebno sprejeti pot v razvito tehnološko družbo in narediti reformo reforme našega šolstva.

Danes nobena razvita zahodna država nima zaposlenega toliko aktivnega prebivalstva v industriji kot Jugoslavija, namreč kar 38 odstotkov. Določene tradicionalne industrije še vedno vplivajo na politične strukture, ki ščitijo njihove cehovske interese, kar pa vodi v zaviranje ustvarjalnosti. Medtem ko je v razvitih državah produkcija znanja primarnega pomena, se pri nas producirajo kadri z nižjo stopnjo izobrazbe. Podatek, da je 53 odstotkov zaposlenih nekvalificiranih oziroma polkvalificiranih delavcev, nazorno kaže obstoječe stanje. Tako se zdi, kot da se naše gospodarstvo izogiba visokoizobraženih ljudi. Če bomo nadaljevali s sedanjim sistemom izobraževanja in upoštevali potrebe združenega dela po kadrih, bomo imeli leta 2000 tako izobraževalno strukturo, kot so jo imeli Združene države Amerike 1965. leta. Zato je edina možnost nadaljnega razvoja tehnološka revolucija, saj imata znanost in tehnologija velik pomen za družbeno ekonomski razvoj države. Postavlja pa se vprašanja, ali smo kot družba sposobni dojeti tistih projektov, ki so bodoča osnova spreminjanja družbene reprodukcije, in če smo pripravljeni podpreti razvoj šolskega in znanstveno-raziskovalnega sistema. Do zdaj je bila vsa dejavnost v raziskovalni politiki usmerjena predvsem na profesionalne raziskovalce in na njihove običajne osebne interese, namesto, da bi odpirali možnosti predvsem za prihodnje generacije. Zato bi bilo

treba izboljšati položaj mladih raziskovalcev in pospeševati množično inovacijsko dejavnost, ki naj ne bo le osnova inovacijskega prestrukturiranja gospodarstva, ampak dopolnilo profesionalnih raziskovalnih dejavnosti. Naloga mladine je, da sproži proces opismenjevanja z znanostjo vseh delovnih ljudi in občanov. Tako bi lahko lahko z drugačnim načinom razumevanja teh novih pojavov pravilno videli problem in kvalificirano odločali o poteh njihovega reševanja. Ugodno družbeno klimo za uvajanje inovacij lahko dosežemo le z dovolj velikim številom ustreznih izobraženih in usposobljenih ljudi. Zato se mora mladina bojevati za nenehno reformo izobraževalnega sistema, ki naj ustvari in vzdržuje možnosti za ustvarjalno učenje in delo, tesno povezano z združenim delom. Če želimo, da bo načrt 2000 raziskovalcev dal rezultate, moramo v združenem delu sprožiti inovacijsko akcijo, da bodo usposobljeni kadri tudi pravilno uporabljeni. Zato je treba več vlagati v šolstvo, ker za zdaj še ni jasno, v katero smer se bo razvijalo. Pri oblikovanju šolskih programov mora zato imeti prvo besedo mladina. Sedanja reforma je namreč v nasprotju s tistim, kar mladi hočejo. Važno je izobraževanje za življenje, ne za poklic, to pa pomeni višjo stopnjo zaposlitvenosti posameznika. Zato je treba revidirati dolgoročne načrte, omogočiti več ustvarjalnosti in dati večjo vrednost učiteljem. Da bi mladim dali več možnosti za zaposlovanje, bi morali ukiniti kategorijo »z delom pridobljene delovne izkušnje«. Znano je, da je na tej podlagi dobilo potrdilo o izobrazbi 12 odstotkov ljudi za srednjo šolo, 55 za višjo in 36 za visoko.

Sandra Sakšida

tone stojko in janez bogataj: zgolj fotografije

Komisija za razvoj revolucionarnih vsebin političnega sistema samoupravljanja

SPROTNE OPAZKE

Prevpraševanja delovanja političnega sistema moramo začeti ne z vprašanjem, česa normativno sicer idealno rešenega ni mogoče realizirati v praksi, marveč z razmislekom o tistih družbenih strukturnih elementih, ki onemogočajo uresničitev deklariranega. Skratka, za spremembo česa si je prizadevati v družbenih razmerjih in ne kaj je potrebno spremeniti v normativnem sistemu.

Duško Kos (uvodni referat v drugi komisiji)

Če je mladinski kongres organiziran v načelno enaki obliki kakor vsi drugi kongresi DPO, pa je morda očitno, da se prav na tem kongresu (bolj kot na drugih) kaže nasprotje med obliko in vsebino. Verjetno to lahko rečemo, ker se je začelo dogajati nekaj takšnega, čemur bi lahko rekli prebijanje mej rituala. Če bo novo vodstvo ZSMS razumelo dogajanje tega kongresa, bo naslednji kongres po svoji obliki prila gojen vsebini. — Namesto, da bi kongres predstavljal razširitev foruma na bazo, bo morda obratno: namesto ustaljenega ritualnega modela organizacije bo morda uvedlo kaj takšnega kot je razprava v obliki, ki bi jo lahko sugerirala gibanja in tehnika, n.p.r. kableske televizije. Kdo ve.

Toda dve dimenziji tega kongresa (ena v dvorani, druga pred njo) kličeta k sintezi. Če je govorica dvorane bila namenjena tistim »strukturam«, katerim je treba govoriti njim razumljivo (v jeziku »sistema«), pa je govorica dvorišča pred dvorano (pomešana f kakofoni-

jo zvokov rok kulture (diskurz nekakšnega samovzpostavljanja, kanzanja obstoja.

Druga komisija (za razvoj revolucionarnih vsebin političnega sistema socialističnega samoupravljanja) se je s svojo temo znašla nekje na sredi med obema razsežnostma kongresa — med političnim ritualom in manifestacijo obstoja mladega rodu (socialističnega plemena) v formah njegove kulture. Letej pripadajo oblike in nekonvencionalne vsebine, ki jih je v minulem obdobju mladinski forum na poti zakonikovanja vloge ZSMS kot ideološko-kontrolne instance uveljavil tako, da jim je dal besedo in bral njihovo legalnost.

Vključitev mladih

Sintagma o »vključevanju« različnih socialnih kategorij v aktivnost znotraj političnega sistema je sicer neskončnost ponavljana v politični govorici, ki se izreka na številnih mestih »konstruktivnega« političnega razpravljanja. Toda, ko gre za govorjenje o »vključevanju mladih« v politični sistem, potem je pomen te standardne

sintagme rahlo premaknjen. Fikcija o primarnosti političnega sistema pred »vsebinom« tu nenadoma deluje, pomeni vprašanje o tem, ali se hočemo vključiti v sistem, ki »si ga nismo sami izmislili«, kajti v otroštvu »nismo bili« zavestno vključeni v sistem. Odkar se »sme« govoriti drugače, odkar s krizo in imobilnostjo označeni sistem takšno razpravljanje celo potrebuje, da bi se lahko re-generirali (vključil nove generacije?), se zagatnost karakteristične ojdipovske karotacije, ki jo ureja in »pokriva« mladinska organizacija, izreka: vprašanje o vključevanju v politični sistem (ki je vseka-kor fiktivno, kajti nihče na svetu danes ne mor biti rojen v nič drugega kot v politični sistem) postane resno vprašanje. Tako to vprašanje zadene problematiko njegove primer-nosti, problematiko spremembe v tako »v sistemu« kot spremembe sistema. Izgovarjanje te ojdipovske zagate, ki je v drugi komisiji izrekalo drugost (ki je glede na postavitev same organizacije kajpak generacijska), je kajpak in hkrati v precizno formulirani kritiki sistema. Če se enemu izmed govorcev (delegatu iz občine Kamnik) vključevanje v sistem zastavilo kot vprašanje o naravi sistema, ki gradi »spomenike in jedrske centrale« in prireja olimpiade, potem je to

FINANČNA ODVISNOST POMENI TUDI POLITIČNO ODVISNOST

Najlažji način onemogočanja dela mladinske organizacije je zmanjšanje sredstev za njihovo delovanje. Če je taka mladinska organizacija še preveč radikalna, se ta sredstva zmanjšajo na minimum. Na pomen financiranja so opozorili delegati na popoldanskem delu komisije za razvoj revolucionarne vsebinj socialističnega samoupravljanja. Problem je še posebej pereč v nerazvitih občinah. Nekatere mladinske organizacije v razvitih občinah delno rešujejo svoj problem z iskanjem sredstev v združenem delu.

Tega pa nerazviti ne morejo in so prisiljeni na uporabo izključno proračunskih sredstev. Poleg načelnih stališč, da mora družbena skupnost poskrbeti za financiranje mladinske organizacije, je bilo predlaganih tudi nekaj dodatnih načinov financiranja. Ponekod to rešujejo s pomočjo dohodka študentskih servisov. Predlagali so tudi naj določene akcije mladi sifinancirajo iz lastnega žepa.

V razpravi so delegati opozorili na politični vidik financiranja. Finančna odvisnost pomeni tudi politično odvisnost. Zmanjšanje finančne moči pomeni tudi politično nemoč. Zato se dogaja, da predlogi mladinske organizacije umrejo v treh fazah. Prva faza je navdušenje vseh na vseh organih, druga

faza je streznitev in tretja faza ugotovitev, da zaradi težkih materialnih razmer predloga ni mogoče sprejeti.

V popoldanski razpravi so delegati namenili veliko časa tudi samoupravljanju v šolah. Izhajali so iz ugotovitve v začetku razprave, da je težko govoriti o nečem, kar v stvarnosti ne obstaja. Opozorili so, da je samoupravljanje le formalnost v okviru razrednih ur, ki so največkrat le razrednikove ure.

V razpravi o politični kulturi so podarili pomen prizadevanja za čiste odnose v političnem sistemu. Menili so, da je sedanji način volitev spodnjega roba državne piramide — temeljnih delegacij neustrezen in zahtevali neposredne volitve političnega sistema. **Tomaz Bolcar**

legitima izreka pravice do postavljanja naivnih vprašanj in izvajanja »naivnih sklepov«. Temu govorniku se je pomen besede »sistem« definiral takole: »Sistem, to so pravila igre.« Potemtakem se pogovarjamo o tem, ali so pravila igre takšna, da urejajo igro tako, da ji je mogoče enakopravno igrati. Odmev na takšen podton je posredovala Natalija Kuk iz Lenarta, ko je iz toka govorjenja o »problematiki vključevanja mladih v sistem« izdestilirala takšno ugotovitev: **Številni pogovori in razprave so pokazale, da mladi stojimo za sistemom socialističnega samoupravljanja, vendar še nismo pokazali zrelosti zanj.**» Odgovor, ki ga je delegatka iznašla, je zahteva: »V družbi se morajo ustvariti takšni pogoji in razmere, v katerih bo lahko vsak zastopal svoja stališča in zadovoljeval svoje potrebe, brez ozira na mladost ali starost, in ko bodo skupine članov mlajših generacij lahko izražale svoja stališča in hotenja, ne da bi bila že prej zanamovana kot mladinska, torej kot izraz socialnega otroštva oziroma še nedoraslosti.« Če naj to kaj pomeni, potem je v sozvočju z opombo enega izmed govorcev, ki je kritiziral »administrativne akcije«, s katerimi se mladina zajema v sistem.

Kaj pa neposredne volitve?

To, samo na prvi pogled »naivno« govorjenje, to izgovarjanje zagate v položaju, ko naj bi mladi nekaj hoteli, pa jim ni jasno, ali je volja investirana v njihovo hotenje povsem njihova, ko jim ni jasno, ali ima njihova dejavnost kakšen realen učinek, ali samo reproducira abstraktnost sistema, ima svoje opravdne: artikularno kritiko. Le-ta pa pravi, da je za imaginarijem »odločanja vseh o vsem« realiteta dejanskega odločanja, ki se za frazo o »popolnem sistemu, ki ga je treba bolje uresničevati«, skriva in izmika odgovornosti za posledice svoje dejavnosti.

Spremljevalcu dopolnodanske razprave je tako lahko bilo nazorno razvidno, da je lastnost ključnosti pripadla razpravi **Mihe Šipca** (delegata iz Šiške). V njegovi optiki se je razglašena vrlina sistema, ki »omogoča vsem udeležbo v neposrednem odločanju«, prikazala v luči ideloške funkcije. Če ga pravilno parafraziramo, je potrebno v simptomalnosti te deklaracije videti »aparata za meglo«, ki zakriva pogled na realno. **»Ve se, kdo odloča.«** Toda tistim, ki dejansko odločajo je vedno pri roki argument,

ki fiktivno obrača v videz dejanskost: vsi odločajo o vsem, torej — bi lahko sklenili — konec koncev ni tistega, ki bi ga lahko videli kot nosilca odločitev. Torej ni mogoče »čist politični boj«, ker »ni pravil igre.« Definiranje sistema kot pravil igre torej pomeni zahtevo po tem, da bi »pravila igre« sploh bila jasno eksplicirana, da bi sploh bila, da bi igra bila nekaj, kar se »lahko gremo«. Toda v zamegljenosti odločanja »vseh o vsem« je okvir institucionalne dialektike: institucije, ki tvorijo sistem, so nastale zaradi določenih problemov, vendar ti skrivnostno izginejo in se modificirajo. Kar ostane je nerazrešen problem in predvsem institucija sama. Ali kakor je potem nekdo (**Plohi**) ilustriral: v vodstvu delavske organizacije — sindikata — so dejali, naj se delavci jeseniške železarne ne hodijo pritoževati zaradi nizkih plač, ker da so se odločili za investicijo v razširitev tovarne. Toda: mar ne vemo, da delavci še zdaleč niso bili tisti, ki so se dejansko odločili za omenjeno investicijo? Ali so pri tem kršena

»pravila igre« ali pa gre za to, da so ta pravila v posesti »tehno-birokratskega aparata«, ki jih lahko sprosti in »razmeram ustrezno« spreminja in prilagaja in potem skozi mehanizem »odločanja vseh o vsem« svoja pravila prikazuje kot pravila, za »kakršna smo se vsi dogovorili«. Mladina ima glede na to »privilegirano« položaj. »Pravila igre« lahko razglasijo za nekaj, pri čemer oni sami preprosto niso bili zraven, ko se jih je izdelovalo. Mladina se potemtakem lahko postavi kot zastopnik vseh tistih, ki »niso bili zraven«, ko so se pravila politične igre (odločanja) določala. Če je v tej kritični perspektivi vidno, da je **posredovanje odločanja** z delovanjem »aparata za meglo« skrito, je bilo logično, da se je v razpravi odprlo vprašanje: ali bi institut **neposrednih volitev** (od občinskih do zveznih funkcionarjev) razgalil meglo, ki zakriva dejansko odločanje in ali naj se torej pogovarjamo o zahtevi po neposrednih volitvah kot politični zahtevi ZSMS??!

Darko Štraj

PRIPRAVILI SO BALKANSKO PLOŠČO

Zabavno in narodno se je začelo delo druge skupine. Za zeleno mizo so sedeli člani komisije. Pred njimi bogat šopek, na koncu mize simbol mlaja. Predsednik je spregovoril. Za njim kamere, v njegovih rokah mikrofon. Po nekajminutnem usmerjanju zvokov v mikrofon, se je oglasil prvi delegat: »Mikrofon ni vključen!« Predsednik komisije dvigne glas, napolni pljuča. Potrudi se in prebere uvodnik, v katerem poudari, da je treba govoriti o dejanskih političnih odnosih in ne normativnih.

Prva razprava se bere. Nič novega. Razpravljalec pravi nekaj stavkov bere uradno, nato vse bolj hiti, hiti. Tudi drugi razpravljalec ne prilegne pozornosti večine delegatov. Eni so zamišljeni, drugi klepečejo, nekateri berejo današnji časopis. Nekdo se ozira po ostalih delegatih, drugi grize ročaje očal, tretji si popravljajo lase. Vsi veselo opravljajo svojo delegatsko dolžnost. Ženski glasek se oglasi iz ozadja in še preden utegne kdo žalovati nad svojim optimizmom, ki je pričakoval burno razpravo, je na vrsti naslednji delegat. Modrijan — zelo obetaven priimek. In res, svoje razprave ne bere! Udarno nastopi ves pordečel v obraz. »Jedrsko elektrarne, spomeniki, sremska fronta, olimpijada. Ja, vse to znajo kapitalisti lepo izkoristiti, mi pa nič.« Med tem ga prekine kamera. Vstati mora, da ga laže lovijo. »Malo ste me zmedli, a ne bom nehal!«

Delo komisije ponovno zaživi po razpravi tov. Hafnerja o vlogi in nalogah, ki jih ima mladinska organizacija v SLO in DSZ. Po dvorani se dvigne prah odobravanja, ko celjski delegat kritizira pogoje dela v vojaških poklicih, njihove OD, še posebej pa orožne vaje, ki, kot pravi, so izgubljen dan.

Zanimiva je še delegatka mirovne skupine: »Malo cinično lahko rečem, mogoče je pa jugoslovanski izvoz orožja samo oblika percepcije neuvrščenosti!« Ugotavlja, da je dandanes obramba potrebna, z militarizacijo pa ne gre pretiravati. Izpostavlja možnost civilne službe in zahteva, naj vojaško področje ne bo več tabu tema.

Kosilo se vsebolj bliža. Razprav je še veliko. Zanimive so, a mudi se. »Mladi se moramo zauzeti, da bodo izven institucij sprožene pobude prišle na prava mesta,« je bila le ena izmed misli. »Doseči moramo konec nezakonitemu ravnanju ob stavkah (uvajanje izrednega stanja, prikazovanje materialne škode)«. Tudi 133. člen kazenskega zakonika ne manjka. Skratka, delegati v komisiji za politični sistem so pripravili pisano Balkansko ploščo, za katero bi vsak, ki ima vsaj malo okusa rekel, da je kljub vsemu prenatano popoprana.

Breda Dušič

Komisija za ZSMS kot množično in najširšo fronto mlade generacije

KAJ LAHKO PONUDI LEVICA?

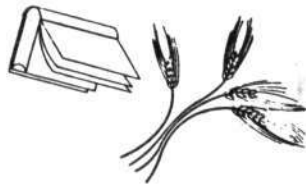
Vprašanja, ki se jih je lotevala 3. komisija in tudi na njej je bilo razpravljalcev veliko več kot bi jih lahko spravili v za to odmerjeni čas, so bila vprašanja, ki si jih ne postavljajo samo mladi danes v Sloveniji, ampak so vprašanja mnogih mladih v Jugoslaviji in v svetu. Kam nas pelje iluzija nenehnega tehnološkega napredka, vse večje produkcije, kaj lahko pričakujejo prihajajoče generacije in ali jim ostane kaj več kot „upanje“ na popolno katastrofo trgovsko-vojaške civilizacije? Značilnost tega časa je, da so vse velike politične stranke v veliki organizacijski krizi, da smo pred spoznanjem, kako so iluzije nenehnega napredka izgubljene, da se, skratka, postavljata dve vprašanji, ki sta med seboj povezani: vprašanje drugačnega političnega angažiranja in vprašanje novega ekonomskega reda, ki ni samo vprašanje odnosa med razvitimi in nerazvitimi, ampak tudi vprašanje, kam nas bo pripeljalo brezobzirno izkoriščanje naravnih bogastev. Kljub nekaterim razlikam, ki izhajajo iz specifičnosti družbenopolitične ureditve SFRJ, so se pred leti pri nas začela pojavljati tako imenovana alternativna gibanja, ki jih mnogi družbenopolitični delavci še vedno ocenjujejo kot „uvoz z Zahoda“. Pri tem ne pomislijo da imajo pred seboj generacije, ki nekoliko drugače gledajo na svet okoli sebe in ki mislijo v nekoliko drugačnih miselnih kategorijah. Odpor do različnih gibanj se da razložiti tudi kot odpor do vprašanj, na katere odločujoči politični dejavniki ne znajo ali pa nočejo odgovoriti in diskvalificiranje gibanj je najboljša obramba pred dajanjem točnih in odgovornih odgovorov. Gre tako za vprašanja odtujenosti človeka od njegovega bistva, ki jih producira sam način produkcije, gre za vprašanje enakopravnosti spolov, za vprašanje oboroževanja in miru, za vprašanje varovanja okolja, skratka, gre za najširši spekter družbenih vprašanj, ki so tesno povezana z usodo posameznika in družbe. Pri tem je pomembno, ali ima ZSMS kot fronta mladih dovolj prostora, da se vanjo vselijo vsa ta različna razmišljanja, ne da bi izgubila svojo jasnost, ostrino lastnih argumentov, skratka, da se ne bi stopila v tolikokrat obsojano forumskost družbenopolitičnih organizacij, kjer več ali manj vsi dobri predlogi in dobri nameni ostanejo zgolj znaki na papirju. Vključevanje različnih alternativnih gibanj pa seveda pomeni tudi novo identiteto ZSMS, temu času ustrežnejšo, kar bodo morale v svoje programe vkalkulirati tudi druge družbenopolitične organizacije in prenehati razmišljati, da imajo pred seboj le z „Zahoda uvožene ideje“ kajti

»Precejšnjo vlogo pri povečovanju narodnostnih skupin na obmejnem področju z Italijo ima tudi mlada generacija.« je v svoji razpravi poudaril Damjan Terpin, deželni tajnik Mladinske sekcije Slovenske skupnosti.

— Slovenci preživljamo danes obdobje stagnacije procesa odobritve zaščitnega zakona. Tudi italijanska vlada je že neštotokrat napovedala svoj zakonski predlog, ki bi imel tako podporo vladne večine. Sam predsednik vlade Craxi je na obisku v Jugoslaviji izjavil, da bo vlada v zelo kratkem času vendarle pripravila osnutek. Takih in podobnih neizpoljenih obljub pa smo Slovenci slišali že preveč.

— Stanje se tako z zavlačevanjem iz dneva v dan slabša. Jedro problema pa je gotovo Beneška Slovenija, kjer živi slovenska manjšina v izredno nenaklonjenih pogojih, brez šol, brez gospodarskih struktur.

— Dejal sem že, da se manjšina v svojih prizadevanjih obrača tudi na matico. Želimo namreč, da nas matična domovina pri tem podpira na vseh ravneh, zlasti politično-diplomatski ravni, kar se sicer v veliki meri že dogaja, vendar pa bi ta pomoč morda lahko bila še bolj odločna. Zato pa se obračamo prav mi, mladi, na vas mlade, ker vemo, da znate biti prav vi v tem pogledu lahko odločilen faktor pri oblikovanju in načrtovanju teh odnosov.

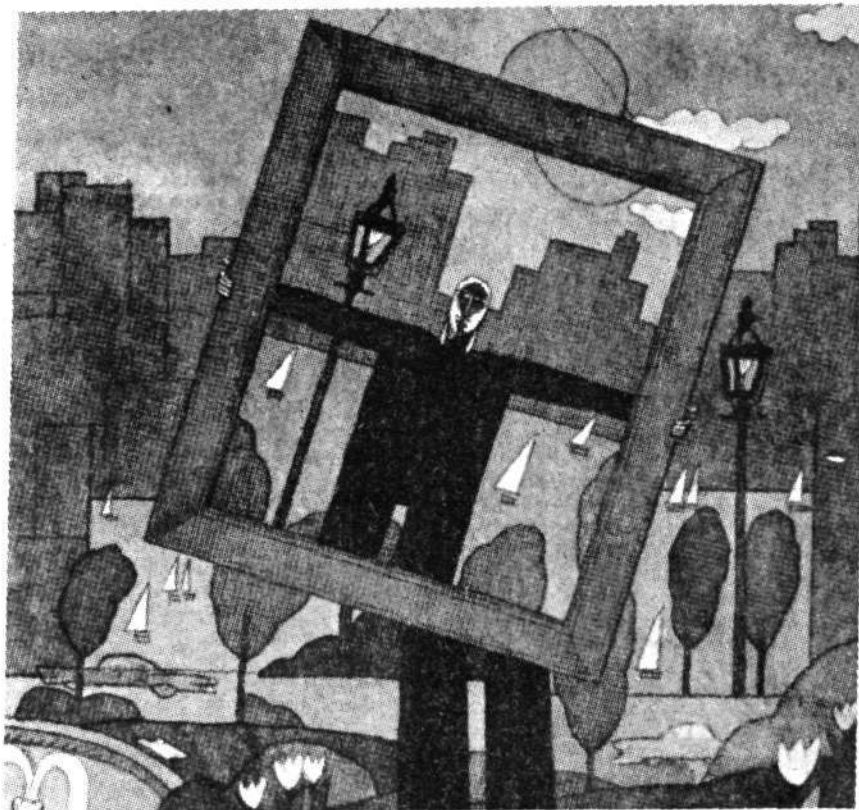
Jugoslavija ni otok v svetovnem morju in vse, kar se dogaja v svetu, zadene našo domovino naj gre za dobro ali slabo. Meščanske in socialistične demokracije se starajo in ta hip nimajo ustrezne alternative, ki bi prihodnjim rodovom zagotavljala možnost kvalitetnega življenja. Kar je prejšnji kongres v Novem mestu samo nakazal to sedanj kongres razširja s pisano paletto vprašanj in pozivov, ki pa na neki način obvisijo v zraku, kajti resnično odločanje v družbi ne poteka v mladinski organizaciji, ampak se odvija v drugih družbenopolitičnih organizacijah in skupnosti ter v organizacijah združenega dela. Mladinska organizacija je še redno le glas s strani, glas vesti, ki pa ni odločilen, kadar gre na primer za gradnjo ekološko nesprejemljivih objektov, ko gre za atomske elektrarne, vojaško službo žensk, dolgoročni program stabilizacije ali katero drugo temeljno družbeno odločitev. Tomaž Glažar iz Ljubljane, je izrekel očitek mladinskim funkcionarjem, da imajo monopolni položaj v mladinski organizaciji in tako tudi vodijo politiko svoje organizacije. „Namreč“, pravi, „na žalost je še vedno veliko takih, ki se bojijo, da bi žrtvovali (postavili na kocko) svojo kariero za interese mladih, zato sklepajo razne kompromise, ki ne zadovoljujejo povsem interesov mladih ali pa so celo proti njim in tako zatirajo njihove želje in ideje po izboljšanju stanja, v katerem smo. Pri tem je treba poudariti, da so tudi mladinski funkcionarji zaradi svoje neizkušenosti in neinformiranosti dostikrat manipulirani. Simon Maver iz Domžal je opozoril na nekatera pereča vprašanja mladine in izpostavil nekaj ključnih vprašanj, ob katerih moramo uveljaviti načela ustvarjalnosti, kritičnosti in odgovornosti, za katera slišimo na vseh seminarjih in sestankih.

Mladi so postavljeni v marginalni položaj, skupaj s svojo organizacijo na vseh nivojih organiziranja. V svoji razpravi se je dotaknil vprašanja mladih in religije in ugotovil, da je dejavnost mladih v religiji in vpliv cerkve na mlado generacijo vedno večji in išče vzrok predvsem v slabih finančnih in prostorskih pogojih delovanja mladih nadobudnežev. Domžalčani so se v predkongresnih razpravah spraševali, zakaj se ogromna sredstva namenjujejo za obeleževanje meseca mladosti in zakaj sprejemamo „nemiseln koncept“ zaključne prireditve, ki ne prikaže realne slike aktivnosti mladih Jugoslovancev. Tu ne gre za nacionalizem, temveč zgolj za trezno razmišljanje.

Že na razpravi, verjetno bo danes o tem še tekla razprava, so govorili o

V svoji razpravi je med drugim predstavil mirovno gibanje tudi GORAZD ZUPAN iz OK ZSMS Maribor-Tezno:

- V našem prostoru se operira z nekaj pomembnimi dejstvi; nimamo jedrskega orožja, naša zunanja politika temelji na miroljubni koekstitenci, smo pomemben dejavnik v gibanju neuvrščeni — in zaradi tega torej ne potrebujemo mirovne gibanja, ker je Jugoslavija eno samo mirovno gibanje. Toda po drugi strani ima Jugoslavija največji vojaški proračun v deležu proračuna države, v svetu je med desetimi največjimi izvozniki orožja in vojaške opreme v svetu.
- Ni treba posebej poudarjati, da se oboroževalna tekma in vojne v svetu nadaljujejo tudi v nemajhnim prispevkom naše države.
- Mirovne skupine pri nas se morajo v vse večji meri ukvarjati z vse večjim vprašanjem militarizacije naše družbe na vseh nivojih.

zgornji starostni meji članstva v ZSMS. Kajti generacija tridesetletnikov le težko zastopa interese osemnajstletnikov, kot replika na to mnenje pa je delegat iz Maribora poudaril, da je zadnji čas, da tudi slovenska mladina sprejme podobna stališča kot v Črni gori, kjer starosti ne mislijo omejevati.

V mladinski organizaciji se nam obetajo spremembe. Najrazličnejša neformalna gibanja, kot denimo ekološko in mirovno, kljub družbenemu nepriznavanju vendarle dobivajo svojo vlogo. Vsaj poskušajo vplivati na družbeno zavest vseh generacij, da se do najaktualnejših problemov našega družbenega razvoja in življenja opredeljujejo s svojo glavo.

Delo komisije so spremljali:
SREČO ZAJC
RUDI BREGAR
DAMJAN GLADEK

12
kongres

86
krško
Z S M S

OB POMOČI MENTORJEV NEKAKO GRE

Mladinec sem postal v sedmem razredu. Ker je naša organizacija še zelo mlada, nimamo veliko velikih načrtov, ki naj bi jih izpolnili. Mladinsko uro imamo enkrat v štirinajstih dneh. Zgodi se, da takrat nimamo kaj početi. To uro porem zapravimo za druge stvari. Nekaj si v organizaciji želimo, pa sami ne vemo, kaj. Tovaršica nam je ob neki priložnosti našela nekaj predlogov, ob katerih bi se lahko marsikaj pogovorili. Tako je bil predlog o medsebojni pomoči in tovarštvu, organiziranju plesov, izvedbi delovne akcije, pri kateri bi zaslužili nekaj denarja za končni izlet. V načrtu smo imeli tudi kviz in smo ga že uspešno izvedli. V naši organizaciji je tudi nekaj takih, ki ne vedo, kakšne so njihove naloge in dolžnosti. Naš mentor nam na sestankih pomaga s svojimi predlogi, da bi lažje do konca izpeljali kakšno stvar, ki nam še ne gre najbolje od rok. Za nasvet pa lahko vprašamo tudi našo tovaršico, ki nam rada pomaga.

Drago Bohorč, 8. a
COS Adam Bohorič
Brestanica

BITI ČLAN PREMALO — TREBA JE TUDI KAJ NAREDITI

Že od nekdaj sem si želel postati član mladinske organizacije. V sedmem razredu smo postali mladinci in bili važni, kot da smo nekaj več kot ostali učenci. Mislili smo, da bomo lahko sedaj obrnili svet s svojimi norimi idejami. Ker pa smo bili še premladi, smo lahko svoje ideje širili samo med prijatelji. Lahko pa se samo še sprašujemo, zakaj ono in zakaj ne tisto, o čemer sanjamo mi. Večkrat imamo učenci osmih razredov mladinske sestanke. Na njih naj bi se pogovarjali o težavah, ki mučijo nas mladince. Toda ker je med nami premalo enotnosti, tega dostikrat ne moremo uresničiti. Začne se prepir, ki ga ponavadi ustavi mentor. In tako se začne spet vse znova; kdo izmed nas pove kakšno zamisel, ki jo nekaj časa obravnavamo, potem pa, ker ni vsem zanimiva, zopet zaklepečemo. Želim si, da bi na mladinskih urah obravnavali naše probleme in da bi se naše želje tudi uresničile.

Stanislav Resnik, 8. b
COS Adam Bohorič
Brestanica

ZMAGALI SMO, KER SMO BILI MLADI

Dejstvo je, da so mladi mladi, dejstvo pa je tudi to, da v vsaki ureditvi in vsakem času ter prostoru obstaja razkorak oziroma, kot eni ta pojav imenujejo, prepad med generacijami. Zanimalo nas je, kako starejši, predvsem tisti v jeseni življenja, gledajo na mlado generacijo, kako gledajo na mladinske manifestacije, med katere nedvomno spada tudi mladinski kongres, in kakšno prihodnost, glede na svoja leta in izkušnje, napovedujejo današnji mladi generaciji.

Jože Kamnikar, 63 let

Mislím, da mladi potrebujejo takšne manifestacije kot je kongres, kajti, le tako se lahko med seboj spoznajo in samo tako lahko usklajujejo svoje interese in mnenja. Zdi se mi, da jim nudimo premalo možnosti, da bi sodelovali pri odločanju o bistvenih stvareh, ki nas danes zadevajo. Lahko povem, da smo tu storili veliko napako, kajti današnja mladina je učena, močna in sposobna za opravljanje pomembnih nalog.

Tomo Herceg, 72 let

Osemdeset odstotkov današnje mladine je dobre, mislim pa, da je ostali del mladih takšen, da kviri splošni vtis o današnji mladini. Mislim, da ni v redu, da večina članov mladinske organizacije dovoli določene stvari, ki blatijo njen ugled. Tale kongres bi moral prinesiti tudi določene sklepe o tem, kako te stvari odpraviti, in če jih odpravite, vam bo tudi uspelo, da bodo vaša stališča v volilnih forumih tudi v večji meri upoštevali.

Jožica Kupina

(ker tovarišč ni vljudno spraševati po letih, tega tudi nismo storili)

Svet stoji na mladih, zato je tudi taka kongresna prireditev potrebna,

saj je to za mlade možnost, da se spoznajo in izmenjajo izkušnje. Kar pa se tiče mladinske kulture, lahko povem, da je vsaka kultura odsev določenega časa. Mladi imajo stvari in razna gibanja, za katera starejši pravijo, da niso v skladu s sedanjim časom in moralo. Mislim, da je to časovno pogojeno in da se ta razkorak pojavlja že precej let in generacij. Pri vsem tem pa se mi poraja tudi vprašanje, ali ni bilo skojevsko gibanje pred in med drugo svetovno vojno prav tako nekakšno pank oziroma kako drugo alternativno gibanje svojega oziroma tistega časa.

Dušan Vladič, 57 let

Stane Lavrinšek, 71 let

Mladina je mladina in mora biti takšna kot je. Ne bi rekel, da je pokvarjena. Vmes se najdejo posamezniki, ki kvirajo splošno podobo o današnji mladini, toda na splošno je dobra in zdrava. Njen velik problem je nezaposlenost, vzrok pa je terjetno tudi v tem, da je premalo mladih v vodilnih strukturah, najsi gre za ozde ali pa za vodstva po posameznih družbenopolitičnih skupnostih in organizacijah. Poglejte, v boju smo bili mladi, imeli smo moč in elan, in zato smo tudi zmagali. Danes, ko se bojujemo proti gospodarskim težavam, proti krizi nasploh, proti nezaposlenosti in padanju družbenega standarda, lahko zmagajo samo mladi, ki imajo voljo do dela, znanje in moč. Treba je popraviti veliko stvari, ki smo jih zafurirali starejši, in zato je današnja mladina pred težavno nalogo in ima kopicico dela, da izbori zmago v tej bitki. Mi smo enkrat že zmagali. Prepričan pa sem, da bo to uspelo tudi današnji mladi generaciji.

Stanko Prelec

Poudarki

iz pozdravnega nagovora

STIPETA OREŠKOVIČA, ČLANA PRESEDSTVA ZSMJ

• Velike politične obljube postajajo prozorne v spopadu z realnostjo družbenih odnosov in prepričan sem, da te naše razprave ne bodo mogla nadomestiti nikakršna priseganja, sentimentalno spominjanje na preteklost in nujna vera v prihodnost.

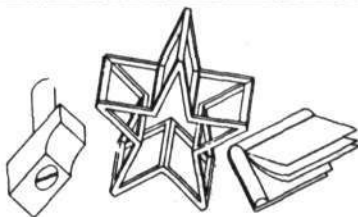
• Socialistično samoupravljanje ni pred težavami, temveč sredi razvojnih protislovij. Veliko neurejenih odnosov in odprtih vprašanj je rezultat dveh bistvenih procesov.

Protislovnost med novimi produkcijskimi odnosi, oblikovanimi v okviru in obliki socialističnega samoupravljanja in starih proizvodnih odnosov, ki jih na splošno imenujemo etatistične (tehno, birokratske sile kot političen izraz teh odnosov) je doseгла tisto točko, ko po starem ni več mogoče, za zmago novega pa ni dovolj moči.

• Razpadanje etatizma, njegova nesposobnost, da bi bil še naprej zgodovinsko progresiven, je pogosto tolmačena kot zgrešenost samoupravljanja. To je posledica razmer, v katerih smo stare odnose prepogosto imenovali z novimi imeni, kar je tehno-birokraciji ustrezalo za manipuliranje s samoupravljanjem.

• Tudi vprašanja ekologije, mirovnega gibanja, alternativnih oblik kulture so sprožili prav v mladinski organizaciji. Temu mora slediti njihovo argumentirano kandidiranje na jugoslovanski ravni ob upoštevanju vseh razlik v interesih in specifičnosti. Če bi ta hotenja ostala ekskluzivna značilnost enega okolja, bi to sprožilo nerazumevanje, še posebej zato, ker je takšna hotenja zaslediti tudi drugod.

• Jugoslavije ne moremo povezovati gesla niti njihovi nosilci, pa naj so včasih še tako zveneča, temveč le razvoj samoupravnih proizvodnih odnosov, narodnostna enakopravnost in dosledna neuvrščenost. Prepričan sem, da bodo to smernice naših kongresov.

Posebna kongresna izdaja NAŠEGA GLASA številka 3, Krško 06. aprila 1986 — Izdaja: INDOK center Krško — Naklada 1500 izvodov — Uredniški odbor: za Naš glas. — Ivan Kastelic — Irena Godec — za tednik MLADINA: — Uroš Mahkovec, Miha Kovač, Bojana Leskovar, Srečo Zajc, Darko Štrajn — urednik fotografije: Tone Stojko — likovno — tehnični urednik — Andrej Habič — za CIRZ pri RK ŽSMS: — Ida Novak-Jerele — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, tel. 71-768 — Tisk: Papirkonfekcija Krško — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informiranje št. 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila ali pojasnila, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi teksti podpisani!